

• TÜRKİYE YÜZYILI SEHİRLERİ İÇİN.

AK
İCRAATLAR
21. YIL

ERZURUM İÇİN GERÇEK BELEDİYECİLİK

MİLLETE HİZMETTE 21.YIL

Milletimize hizmet için 21 yıldır aşıkla çalışıyoruz. 2002'den bugüne girdiğimiz tüm genel ve yerel seçimlerden milletimizin teveccühünü alarak galip çıkmayı başardık. Türkiye bilir, gerçek belediyecilik AK Parti'dir.

AK PARTİ
AR-GE VE EĞİTİM
BAŞKANLIĞI

Erzurum 25

Yüz Ölçümü :	25.006 km²
İlçe Sayısı :	20
Mahalle :	1.185
Toplam Nüfus :	749.993

Sevgili kardeşim,

Sizi, aile fertlerinizi, yakınlarınızı ve sevdiğinizleri en kalbi duygularıyla, hasretle, muhabbetle selamlıyorum. 31 Mart'ta yapılacak mahalli idareler seçimlerinin sizler için, tüm köy, belde ve ilçeleriyle şehirlerimiz için hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Aziz milletimizin takdir ve teveccühüyle 21 yılı aşkın süredir size, illerimize ve ülkemize aşkla hizmet ediyoruz. Karşılaştığımız onca badireye, saldırıya, zorluğa, sıkıntıya rağmen hedeflerimizden sapmadık, evlatlarımız için kurduğumuz gelecek hayallerimizden asla vaz geçmedik. Önümüze çıkan engeller karşısında "ya bir yol bularak ya bir yol açarak", 81 vilayetimizin her birine sayısız eser, yatırım ve proje kazandırdık.

"Halka hizmet, Hakka hizmettir" düsturuyla 85 milyonun tamamına, hiçbir ayırım yapmadan, hiç kimseyi ötekileştirmeden hizmetkâr olmaya devam ediyoruz. İnşallah bu sene belediyeçilikte 30'uncu, iktidarda ise 22'inci yılımızı tamamlayacağız. Her biri şanla, şerefle, şehirlerimize eser kazandırmakla geçen 30 yıllık tecrübemizin ışığında milletimizin huzuruna yepyeni bir mahalli idareler vizyonuyla çıktık.

"Gerçek Belediyeçilik" programımızla şehirlerimizin refahını, huzurunu, güvenliğini ve tabii afetlere karşı direncini artırmayı hedefliyoruz. 31 Mart'ta sizlerin de desteğiyle yeni nesil dijital teknolojilere uygun altyapılar tesis ederek... Çocuklar, yaşlılar, engelliler, gençler ve kadınlar başta olmak üzere toplumun bütün kesimlerine yönelik sosyal belediyeçilik hizmetlerini genişleterek... Vereceğimiz maddi ve manevi desteklerle aile yapımızı koruyarak... Çevreye duyarlı sürdürülebilir yönetim uygulamalarını yaygınlaştırarak... Katılımcı, kaliteli, memnuniyet esaslı yönetimlerle şehirlerimizi geleceğe hazırlamakta kararlıyız.

Bugüne kadar ülkemize nasıl tarihi başarıları beraber yaşattıysak, el ele, gönül gönüle vererek 31 Mart'ta da **"Türkiye Yüzyılı Şehirleri"** için güçlü bir başlangıç yapacağımıza inanıyorum. Sosyal medya ve algı belediyeçiliğiyle günü kurtarmaya çalışanlar karşısında, sizlerden "her anınızda hep yanınızda" olacak belediye başkan adaylarımıza rekor destek bekliyoruz.

Rabbim yolumuzu, bahtımızı açık etsin diyorum. Destek ve hayır dualarınızdan bizi mahrum bırakmamanız temennisiyle, sizleri bir kez daha hürmetle, muhabbetle selamlıyor, Allah'a emanet ediyorum.

Recep Tayyip ERDOĞAN
AK Parti Genel Başkanı
Türkiye Cumhurbaşkanı

Özdemir Bayraktar

UCUSTAN ÖNCE ÇIKAR
REMOVE BEFORE FLIGHT

Erzurum Türkiye'nin Doğu Anadolu Bölgesi'nde Bulunan Bir Serhat Şehridir.

Doğu Anadolu'nun en büyük kenti olan Erzurum'un M.Ö. 4900 yıllarında kurulduğu tahmin edilmektedir. Erzurum'u da içine alan bölge tarih boyunca Urartular, Kimmerler, İskitler, Medler, Persler, Parftlar, Romalılar, Araplar, Selçuklular, Bizanslılar, Sasaniler, Moğollar, İlhanlılar ve Safaviler gibi çok çeşitli kavim ve milletler tarafından idare edilmiştir. 1514 yılında şehir ve çevresini fetheden Osmanlılar, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulduğu 1923 yılına kadar bu topraklarda hüküm sürmüşlerdir.

Milli mücadele, milli birlik ve bağımsızlık hareketinin temelini atıldığı Kongre 23 Temmuz 1919'da Erzurum'da toplanmıştır.

Erzurum'un bilinen ilk adı Doğu Roma (Bizans) İmparatoru II.Theodosios' a (408-450) izafe edilen Theodosiopolis'ti, şimdiki Erzurum'un yerinde kurulmuştu. IV. asır sonuna doğru Roma İmparatorluğu sınırları içine alınmış ve 415 tarihinde Theodosios'un emriyle Şark Orduları Kumandanı Anatolius tarafından kurulmuştur. Urfalı Mateos'a göre bu şehir Garin mıntıkasında Fırat'ın kaynağına yakın bir yerde bulunuyordu. Belazuri. bölgeye hakim olan Ermenyakos'un ölümü üzerine yerine geçen Kali adlı karısı tarafından kurulduğu için Araplarda Kalikala (Kali'nin ihsanı) adını vermişlerdir. Belazuri Kalikala' yı dördüncü Ermeniye nşehirleri arasında sayar ve Ermeniye şehirlerinden biri olarak kabul eder. X. asır İslam coğrafyacıları Kalikala şehri hakkında bize malumat vererek, doğuda ev eşyasının en önemlisi sayılan Kali (halı)nın burada yapıldığını ve adını bu şehirden almış olduğunu kaydetmektedirler. Hudud alalam'ın yazarı bu şehrin müstahkem bir kalesi bulunduğunu ve her taraftan gelen gazilerin burayı nöbet tutarak koruduklarını ve şehirde tüccarların çok olduğunu bildirmektedir. Bugünkü Erzurum adı ise, Erzen'in Selçuklular tarafından fethedilmesi üzerine ahalisinin Theodosiopolis'e (Kalikala=Karin) göç etmelerine müteakip bu şehre Erzen ve Türk hâkimiyetinin ilk safhalarında bu adın sonuna, Meyyafarikin (Silvan) ile Siirt arasındaki Erzen'den ayırmak ve Anadolu'ya ait olduğunu belirtmek üzere Rum kelimesi ilave edilerek, Erzen al-Rum denilmesinden kaynaklanmıştır. Selçuklular tarafından Erzurum'da basılmış paraların üzerinde şehrin adı Arzan al-Rum şeklinde yazılmıştır.

25

Erzurum 2002-2023

ADALET	7 MİLYAR 459 MİLYON TL
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER	12 MİLYAR 42 MİLYON TL
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK	3 MİLYAR 542 MİLYON TL
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ	25 MİLYAR 978 MİLYON TL
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR	5 MİLYAR 865 MİLYON TL
GENÇLİK VE SPOR	10 MİLYAR 814 MİLYON TL
KÜLTÜR VE TURİZM	1 MİLYAR 961 MİLYON TL
MİLLÎ EĞİTİM	2 MİLYAR 111 MİLYON TL
SAĞLIK	6 MİLYAR 147 MİLYON TL
SANAYİ VE TEKNOLOJİ	3 MİLYAR 92 MİLYON TL
TARIM VE ORMAN	31 MİLYAR 866 MİLYON TL
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI	61 MİLYAR 768 MİLYON TL

Erzurum'a Son 21 Yılda

172 MİLYAR 651 MİLYON TL

*Toplam yatırım ve destek tutarı tam değer üzerinden hesaplanmıştır.
*Hesaplamalar; TL cinsinden yapılan yatırımlar için T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (SBB) Yatırım Programı Hazırlama Rehberi'nin ilgili sektörüne ait deflatör katsayılara bölünerek hesap edilmiştir.

Yatırım ve Destek Sağladık.

DOĞRU ADIMLARLA DOĞRU ADIMLARLA YOLA DEVAM YOL ADELETTİR

İÇİNDEKİLER

08

Adalet

Adalet Mülkün Temelidir

16

Aile ve Sosyal Hizmetler

Güçlü Aile,
Güçlü Toplum, Güçlü Türkiye

26

Çalışma ve Sosyal Güvenlik

Yenilikçi Çalışma Hayatı

36

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği

Yeşil Çevre,
Yaşanabilir Bir Gelecek

58

Dışişleri

Girişimci ve İnsani Dış Politika

68

Diyanet

Şehrin Ruhu, Sokağın Kalbi,
Milletin Huzuru Camiler

90

Enerji ve Tabii Kaynaklar

Bağımsız Enerji,
Güçlü Türkiye

98

Gençlik ve Spor

Değişimin ve Gelişimin
Öncüsü Gençlik

“Cumhuriyetin Yüz Akı Türkiye'nin Ortak Aklı”

108

İçişleri

Güvenli Türkiye

122

Kültür ve Turizm

Türkiye'nin Dört Köşesinde
Her Mevsim Turizm

140

Millî Eğitim

Eğitimin Önündeki
Tüm Engelleri Kaldırdık

148

Sağlık

Sağlıklı Gelecek,
Sağlıkla Yeşerecek

160

Sanayi ve Teknoloji

Planlı Sanayileşmeyi
Destekliyoruz, İstihdamın
Önünü Açıyoruz

AK PARTİ

172

Tarım ve Orman

Daha Yeşil,
Daha Yaşanabilir

196

Ticaret

Sürdürülebilir Ekonomik Büyümeyi ve
Toplumsal Refahı Sağladık

206

Ulaştırma ve Altyapı

Ulaşım ve İletişimde
Türkiye'ye Çağ Atlattık

220

Yükseköğretim

Geleceğin Türkiye'sini Şekillendirecek ve
Yönetecek Genç Nesiller Yetiştiriyor

ERZURUM İLİMİZE

SON 21 YILDA ADALET PROJELERİNE 7 MİLYAR 459 MİLYON TL

Yatırım Yaptık

318

Hâkim ve Savcı

1.056

Toplam Adli
Personel

306

Lojman

15,18 Milyon

UYAP
Kapsamında
Yapılan Yatırım
Tutarı

Türkiye'nin dört bir köşesinde geleneksel mimarimizden esinlenen adalet sarayları inşa ettik. Hâkim ve savcılarımızın sayısını artırarak adli işlemleri hızlandırdık. Adliye personeli sayısını artırarak adli işlemleri hızlandırdık. Adliye personeli sayısını artırarak hâkim ve savcılarının iş yükünü de azalttık. Dünyada birçok ülkeden ödül alan Ulusal Yargı Ağı Projesi'ni (UYAP) geliştirdik ve vatandaşlarımızın hizmetine sunduk.

2002 - 2023

adalet

Adalet MÜLKÜN TEMELİDİR

Özgür Birey, Güçlü Toplum.

Güven veren ve erişilebilir adalet vizyonu ile adalet hizmetlerinin makul sürede ve etkin bir şekilde yürütülmesi için son 21 yılda görülmemiş reformlar yaparak yeni uygulamaları hayata geçirdik.

Erzurum Adale Sarayı

Erzurum Bölge Adliye Mahkemesi

Dünyaya Örnek Olduk

UYAP Projesi'ni Hayata Geçirdik

UYAP
Bilişim Sistemi

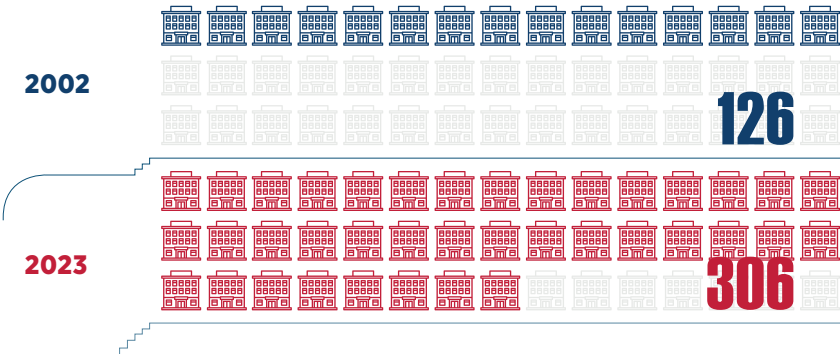
UYAP Yenilenen Yüzüyle
Uzlaştırıcı Portal *Yayında*

Adalet teşkilatımızı muhteşem bir yazılım alt yapısına kavuşturan UYAP ile vatandaşlarımız artık davalarıyla ilgili her aşamayı anında internet ve sms yoluyla takip edebiliyor.

2002-2023
UYAP kapsamında Erzurum merkez ve ilçelerine **15.180.400 TL** yatırım yapılmıştır.

LOJMAN SAYISI

Tamamlanan ve Devam Eden Projeler

Erzurum'da Biten Projeler

- Merkez Adalet Binası
- Merkez Adalet Binası (Bölge İdare)
- Merkez Adalet Binası (Bölge Adliye)
- Merkez Adli Tıp Binası
- Adli Tıp Kurumu Binası
- Merkez Ceza İnfaz Kurumu (E Tipi Mutfak Yapımı)
- Oltu Ceza İnfaz Kurumu (T Tipi)
- Merkez Ceza İnfaz Kurumu (E Ve H Tipi Ek Bina)
- Narman Ceza İnfaz Kurumu
- Merkez Ceza İnfaz Kurumu
- Aziziye Ceza İnfaz Kurumu

Hazırlığı Devam Eden Projeler

- Hınıs Adalet Binası
- Hınıs Ceza İnfaz Kurumu
- Hınıs Lojman Binası

Özgür Birey, Güçlü Toplum

DAHA DEMOKRATİK BİR TÜRKİYE

Erzurum'da

adli personel sayılarını artırdık.

318 Hakim ve Savcı Sayısı

1.406 Ceza İnfaz Kurumu Personel Sayısı

1.056 Erzurum Merkez ve İlçe Adliyelerinde
Tüm Adli Personel Sayısı

Vatandaşlarımızın bilgi edinme hakkını anayasal ve yasal teminata kavuşturduk.

Aile mahkemelerini kurduk, Türkiye Adalet Akademisini kurduk.

Temel hak ve özgürlüklere ilişkin anlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi halinde, milletlerarası antlaşma hükümlerinin esas alınmasını Anayasal kural haline getirdik. Hükümetlerimiz döneminde temel ceza ve hukuk mevzuatımızı tümüyle yeniledik.

Kabahatler Kanunu ile Askerlik Kanunu, Pasaport Kanunu, Orman Kanunu, Karayolları Trafik Kanunu gibi kanunlarda yer alan bazı suçların mahkemeler tarafından değil idare tarafından değerlendirilmesini sağlayarak vatandaşlarımızın işlerini kolaylaştırdık.

Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmesini hükme bağladık.

Devlet organlarının kamu hizmetlerinden yararlanılmasında kanun önünde eşitlik ilkesine uygun davranması zorunluluğu getirdik.

Hak arama yollarını artırdık ve bu kapsamda Kamu Denetçiliği (Ombudsmanlık) yolunu getirdik. 2012 yılında ise Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu kabul edildi. Vatandaşlarımıza Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yapabileme hakkı getirdik. Çocuk haklarını ilk defa anayasal koruma altına aldık.

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu, Borçlar Kanunu ve Türk Ticaret Kanununu değiştirerek günün ihtiyaçlarına uygun hale getirdik.

2003

2004

2005

2007

2008

2010

2011

Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesi Dair Kanun'unu kabul ettik. Hukuk uyumsuzluklarında arabuluculuğu sistemimize kazandırdık. UYAP bünyesinde Sesli ve Görüntülü Bilgi Sistemini (SEGBİS) kurduk. Böylece; vatandaşlarımızın birçok davada ifade vermek için uzaktaki mahkemeye gitmesine gerek kalmadı.

Adli Sicil Bilgi Sistemi üzerinden doğrudan adli sicil ve arşiv kaydı alma imkânı sağladık.

2012

2013

2015

Çocuk Koruma Kanunu'nu çıkarttık ve ceza mevzuatımızda yapılan diğer değişikliklerle "çocuk ceza adaleti" sistemini geliştirdik.

Kişisel verilerin korunmasını ilk defa anayasal ve yasal bir hak olarak düzenledik (2010 yılı) ve Kişisel Verileri Koruma Kurumunu kurduk.

İnsan haklarının korunması ve geliştirilmesi konusunda faaliyet göstermek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunu kurduk.

Bilirkişilik Kanunu ile bilirkişilerin konunun ehli, uzmanı ve akredite olmuş kişiler arasında seçilmesini sağladık.

İstinaf incelemesi yapmak üzere 18 yerde bölge adliye mahkemelerini, 9 yerde ise bölge idare mahkemelerini kurduk.

2016

Askeri yargıyı kaldırdık ve askeri suçların sivil mahkemelerde görülmesini sağladık.

Vatandaşlarımızın lekelenmeme hakkının korunması ve mesnetsiz ihbar ve şikâyetler nedeniyle soruşturmayla maruz bırakılmaması için lekelenmeme hakkı müessesesini getirdik.

1932 yılından bu yana uygulanan çocuk tesliminin ve çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair mahkeme kararlarının icra daireleri tarafından yerine getirilmesine ilişkin uygulamayı kaldırdık.

2017

Tutuklamaya azami süreler getirerek vatandaşlarımızın hukukunu koruduk.

Hafta sonu nöbetçi noterlik uygulamasını başlatarak vatandaşlara 7 gün hizmet verilmesini sağladık.

2019

2021

2022 yılında hâkim ve savcı yardımcılığı müessesesini ihdas ettik.

2022

ERZURUM İLİMİZE

2002-2023 YILLARI ARASINDA TOPLAM 12 MİLYAR 42 MİLYON TL

Yatırım ve Destek Sağladık.

90.167

Aile Sosyal Destek Programı Kapsamında Hane Ziyareti

96.815

Aile Eğitim Programından Faydalanan Kişi Sayısı

32.259

Evlilik Öncesi Eğitimden Faydalanan Kişi Sayısı

747

Aile Danışmanlık Hizmeti Verilen Kişi Sayısı

7.548

Kadın Konukevinde Hizmet Sunulan Kişi Sayısı

6.538

Evde Bakım Yardımından Faydalanan Kişi Sayısı

54

Sosyal Yardım Programı (2023)

75.114

Sosyal Yardımlardan Faydalanan Hane Sayısı (2023)

2002 - 2023

aile ve sosyal hizmetler

6.552

Psikososyal
Destek Verilen
Kişi Sayısı

7 Adet

Sosyal Hizmet
Merkezi (SHM)

3,13 Milyar TL

Sosyal Yardım
Tutarı (2023)

3,8 Milyon TL

Ücretsiz Seyahat
Uygulaması
Kapsamında Gelir
Desteği Ödemesi

Güçlü Aile, Güçlü Toplum, Güçlü Türkiye

Bireyin, ailenin ve toplumsal değerlerimizin korunması ve güçlendirilmesi için vatandaşlarımızın yanında yer aldık.

Bizim önceliğimiz medeniyet mirasımıza, inanç ve kültür değerlerimize sarılarak engellilerimizi, yaşlılarımızı, kimsesiz çocuklarımızı, dar gelirlili ailelerimizi sosyal yapımızı içinde yaşatmaktır.

Aile ve Toplum Hizmetleri

Yaşanabilir Şehir

7 Adet

Sosyal Hizmet Merkezi

90.167 Haneye

ASDEP kapsamında ulaşılmıştır.

96.815 Kişi

Aile eğitim programından faydalanmıştır.

Uyumlu bir aile birliğini, sosyal kalkınmanın bir ön şartı olarak sağlam bir aile yapısıyla, huzurlu ve güçlü bir Türkiye için çalışmalarımız yürütülmektedir.

Sosyal Hizmet Merkezi

Çocuk, genç, kadın, erkek, engelli ve yaşlı bireyler, gaziler, şehit yakınları ve ailelerine yönelik koruyucu, önleyici, destekleyici, geliştirici hizmetler ile rehberlik ve danışmanlık hizmetlerinin bir arada ve kolay ulaşılabilir biçimde sunulduğu Sosyal Hizmet Merkezlerinde; vatandaşlarımızın durumlarına uygun sosyal hizmet müdahalesi ve takibi gerçekleştirilmektedir.

Erzurum ilimizde Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı hizmet veren 7 Sosyal Hizmet Merkezi (Aziziye, Hınıs, İspir, Oltu, Palandöken, Pasinler, Yakutiye) bulunmaktadır.

Aile Sosyal Destek Programı

Fert, aile ve toplumu etkileyen sorun, ihtiyaç ve risklerin yapılan hane ziyaretleri ile belirlendiği; ihtiyaç duyan vatandaşlarımızın sosyal hizmet ve yardımlar ile diğer kamu hizmetlerine yönlendirmelerinin yapıldığı, koruyucu, önleyici, destekleyici ve geliştirici Aile Sosyal Destek Programı (ASDEP) kapsamında 2017 yılından bugüne kadar Erzurum ilimizde 55 meslek elemanı ile 90.167 haneye ulaşılmıştır.

Aile Eğitim Programı

Aile üyesi bireylerin çağın gerektirdiği temel aile yaşam becerilerine yönelik bilgi, beceri ve tutumları kapsamlı olarak edinebilmeleri için geliştirilen Aile Eğitim Programı (AEP) kapsamında 2013 yılından bugüne kadar Erzurum ilimizde 96.815 kişi eğitimden faydalanmıştır.

Evlilik Öncesi Eğitim Programı

Evlilik hazırlığında olan bireylerin; evlilikle ilgili sağlıklı bilgi edinmelerine, etkili iletişim kurabilmelerine ve olası sorunlarla baş edebilmelerine yardımcı olan Evlilik Öncesi Eğitim (EÖE) Programı kapsamında 2013 yılından bugüne kadar Erzurum ilimizde 32.259 kişi eğitimden faydalanmıştır.

Aile Danışmanlığı

Aile bütünlüğünü korumak ve güçlendirmek, aile içi ilişkileri düzenlemek, aile fertlerinin iletişim, stresle baş etme, problem çözme becerilerini geliştirmek, evliliğin işleyişinde yaşanan ya da yaşanması muhtemel sorunların çözümüne destek olmak amacıyla yürütülen aile danışmanlığı hizmetleri kapsamında 2013 yılından bugüne kadar Erzurum ilimizde 747 başvuruya Aile Danışmanlık Hizmeti verilmiştir.

Afet ve Acil Durumlarda Psikososyal Destek Hizmetleri

Afet ve acil durumlarda ekiplerimiz tarafından birey, aile ve toplumun en kısa zamanda normal yaşantılarına dönmeleri ve psikolojik olarak en az etkilenmeleri için afet ve acil durumlarda Erzurum ilinde bugüne kadar 6.552 kişiye psikososyal destek hizmeti verilmiştir.

Çocuk Hizmetleri

"ÇOCUK EVLERİ"

"ÇOCUK EVİ SİTELERİ"

"KORUYUCU AİLE"

"SOSYAL VE
EKONOMİK DESTEK"

Çocuk Hizmetleri

Çocuk hizmetlerimiz aile odaklı bir anlayış ve stratejiyle yürütülmekte ve çocuğun üstün yararı ön planda tutularak çocuk hakları doğrultusunda politikalar geliştirilip uygulanmaktadır.

Kuruluşlar: Kuruluş bakımındaki çocuklarımızın psikolojik ve ruhsal gelişimlerine daha elverişli, aile ortamına yakın ev tipi yatılı birimler olan çocuk evleri ve çocuk evleri siteleri modelindeki kuruluşlarımızda; sanatla, sporla, kültürel becerilerle donatılmış, özgüveni yüksek çocuklar yetiştirilmektedir.

Erzurum ilimizde kuruluş bakımı altında bulunan çocuk sayısı 202 olup, kuruluş bakımı altında bulunan çocuklar için 2012 yılından bugüne kadar yaklaşık 276,4 milyon TL harcama yapılmıştır.

Koruyucu Aile: Erzurum ilimizde koruyucu aile yanında bakımı sağlanan çocuklarımızın sayısı 62 olup, bu çocuklarımızın bakımını 45 aile üstlenmiştir.

Son 11 yılda koruyucu aile yanında bakımı sağlanan çocuklara 12,7 milyon TL harcama yapılmıştır.

Sosyal ve Ekonomik Destek (SED): Yoksulluk içinde olup da temel ihtiyaçlarını karşılayamayan ve yaşamlarını en düşük seviyede dahi sürdürmekte güçlük çeken kişi ve ailelere çocuklarını yanında bakımına imkân sağlanması amacıyla kaynakların yeterliliği ölçüsünde yapılan ekonomik destek hizmeti ile ailelere yapılacak psiko-sosyal destek hizmeti olan sosyal hizmet desteğini kapsamaktadır.

Erzurum ilimizde ailesi yanında destek verilen çocuk sayısı 1.879 olup, 2012 yılından bugüne kadar bu çocuklarımız için tahsis edilen Sosyal Ekonomik Destek miktarı 250,6 milyon TL olarak gerçekleşmiştir.

ERZURUM İLİMİZDE

AİLE YANINDA DESTEK
VERİLEN ÇOCUK SAYISI

1.879

AİLE YANINDAKİ ÇOCUKLARA
ÖDENEN SOSYAL DESTEK

250,6 MİLYON TL

Kadına Yönelik Şiddetle Mücadelemizi “Sıfır Tolerans” ilkesi ile sürdürüyoruz

Kadın Hizmetleri

Kadınlarımızın her alanda daha aktif rol almaları, hak, fırsat ve imkanlardan eşit bir biçimde yararlanmaları için “Güçlü Kadın, Güçlü Aile, Güçlü Türkiye” anlayışımız ile kapsamlı çalışmalar sürdürülmektedir.

“Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı 2024-2028”

Kadınların güçlenmesi için 5 Temel “Eğitim, Sağlık, Ekonomi, Liderlik ve Karar Alma Mekanizmalarına Katılım, Çevre ve İklim Değişikliği” politika eksenini içermektedir.

Kadınlarımızın üretkenliklerini artırmak amacıyla Kadın Kooperatiflerini güçlendiriyoruz. Kadına yönelik şiddetle mücadelemizi

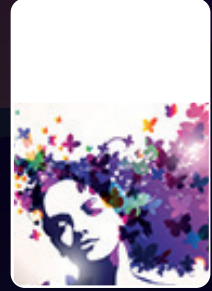
“Sıfır Tolerans”

ilkesiyle sürdürüyoruz. 2021-2025 yıllarını kapsayan Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele 4. Ulusal Eylem Planımızı 5 ana hedef, 28 strateji ve 227 faaliyet şeklinde yapılandırdık.

Kadın Konukevi

Fiziksel, duygusal, cinsel, ekonomik ve sözlü istismara veya şiddete uğrayan kadınların, şiddetten korunması, psikososyal ve ekonomik sorunlarının çözülmesi, güçlendirilmesi ve bu dönemde kadınların varsa çocukları ile birlikte ihtiyaçlarının da karşılanmak suretiyle geçici süreyle kalabilecekleri yatılı sosyal hizmet kuruluşlarıdır. Erzurum ilimizde Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı 1 Kadın Konukevi bulunmaktadır. 12 yılda 4.474 kadın ve 3.074 çocuk olmak üzere toplam 7.548 kişiye hizmet sunulmuştur.

Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi Müdürlüğü (ŞÖNİM)

Şiddetin önlenmesi ile koruyucu ve önleyici tedbirlerin etkin bir biçimde uygulanmasına yönelik güçlendirici ve destekleyici danışmanlık, rehberlik, yönlendirme ve izleme hizmetlerinin verildiği, çalışmalarını yedi gün yirmi dört saat esasına göre yürütüldüğü merkezlerdir. Erzurum2015 yılında hizmete açılan ŞÖNİM’den 8 yılda 20.785 kadın, 4.065 erkek ve 1.600 çocuk olmak üzere toplam 26.450 kişi hizmet almıştır.

İnsan Odaklı ve Hak Temelli Hizmet Modelleri

Engelliler ve yaşlılarımızın toplumsal hayata tam ve etkin katılımı ve bağımsız bir şekilde yaşayabilmeleri için insan odaklı ve hak temelli hizmet modelleri geliştirilmektedir. Eğitimden sağlığa, ekonomiden sosyal hayata her alanda engelli ve yaşlılarımızın sorunlarına kapsamlı çözümler geliştirilmektedir.

1.

Engelli Kuruluşları: Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na bağlı; 1 Bakım ve Rehabilitasyon Merkezinde 91 engelli bireye hizmet sunulmakta olup, bu merkezde gündüz bakım hizmeti de verilmektedir. Ayrıca ruhsatlandırılması, finansmanı ve denetimi Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından sağlanan 3 Özel Engelli Bakım Merkezinde hizmet alan 472 engelli vatandaşımız mevcuttur.

Yaşlı Kuruluşları:

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na bağlı; Huzurevi ile Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezlerinde yaşlı bireylere hizmet sunulmaktadır.

2.

3.

Ücretsiz Seyahat Gelir Desteği: Yaşlılarımızı, engellilerimize, şehit yakınları, gazi ve gazi yakınlarına tanıdığımız ücretsiz seyahat imkânı kapsamında, özel halk otobüsü işletmelerine ve deniz taşımacılığı yapan işletmelere devlet desteği yapılmaktadır. Erzurum iline ücretsiz seyahat uygulaması kapsamında 2023 yılında 3,8 milyon TL gelir desteği ödemesi yapılmıştır.

Evde Bakım Yardımı: Engelli bireylerin evde bakımlarının sağlanması için 2006 yılından bu yana engelli bireylerin bakımını üstlenen engelli yakını, vasi gibi üçüncü kişilere Evde Bakım Yardımı yapılmaktadır. Erzurum ilimizde Evde Bakım Yardımından 6.538 kişi faydalanmakta olup 2006 yılından bu yana 1,61 milyar TL ödeme gerçekleştirilmiştir.

4.

Şehit Yakınları ve Gazi Hizmetleri

Bakanlığımız şehit yakınları ve gazilerimiz için; şehitlerin hatıralarının yaşatılması, şehit yakınları ile gazilerin her türlü mağduriyet ve mahrumiyetten korunması amacıyla; ulusal politika ve stratejilerin belirlenmesini koordine etme, şehit yakınları ile gazilere yönelik sosyal hizmet ve yardım faaliyetlerini yürütme, bu alanda ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile gönüllü kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlama gibi görevleri yerine getirmektedir. Erzurum ilinde 272 Şehit, 384 Gazimiz bulunmaktadır. Erzurum ilimizde 342 şehit yakını, gazi, gazi yakını, vazife malulü, vazife malulü yakını kamu kurumlarında istihdam edilmiştir.

Büyüyen ve gelişen Türkiye'nin paylaşılan refahı sosyal yardımlar.

Sosyal Devlet Güçlü Millet

Bakanlığımızın hak temelli, sosyal dayanışmayı teşvik eden, hesap verilebilir, nesnel kriterlere bağlı, sürdürülebilir sosyal yardımlaşma ve dayanışma sistemi, günün gereklerine göre sürekli yenilenmektedir. Tematik sosyal yardım programları hayata geçirilmiştir.

Ülkemiz genelinde 1.003 Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı her il ve ilçede ihtiyaç sahibi vatandaşlarımızın yanındadır. Erzurum ilimizde 21 Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfımız (SYDV) bulunmaktadır.

SOSYAL YARDIM PROGRAMI

2002

4

2023

54

Toplam Sosyal Yardımlar: Gıda, eğitim, sağlık, şartlı nakit transferi ile proje desteklerini içine alan sosyal yardımlar kapsamında 2003 yılında 4,7 milyon TL kaynak ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmıştır. 2023 yılında 75.114 hane sosyal yardımlardan faydalanmıştır. Sosyal yardım miktarı ise **3,13 milyar TL** olarak gerçekleşmiştir. Erzurum ilimize 2003-2023 yılları arasında yaklaşık **10,14 milyar TL** sosyal yardım kaynağı aktarılmıştır.

2023 YILINDA SOSYAL YARDIM

SOSYAL YARDIMLARDAN
FAYDALAN HANE SAYISI

75.114

SOSYAL YARDIM TUTARI

3,13 MİLYAR

ERZURUM İLİMİZE

2002-2023 YILLARI ARASINDA TOPLAM 3 MİLYAR 542 MİLYON TL

Yatırım ve Destek Sağladık

92.052

İşkur Aracılığıyla
İşe Yerleşen
Kişi Sayısı

46.195

Aktif İşgücü
Programından
Yararlanan
Kişi Sayısı

3.184

İş Kulübünden
Yararlanan
Kişi Sayısı

58.480

Toplum Yararına
Programından
Yararlanan
Kişi Sayısı

121,7 Milyon TL

Kısa Çalışma
Ödeneği

176.904

Aktif Sigortalı
Sayısı

36.840

Teşviklerden
Yararlanan İşyeri Sayısı

2 Milyar TL

Teşvik Tutarı

474

İş Güvenliği
Uzmanı Sayısı

2002 - 2023

Çalışma ve Sosyal Güvenlik

11.838

Mesleki ve
Yeterlilik Belgesi Alan
Kişi Sayısı

Norm ve standart birliği sağlayan **sosyal güvenlik reformu** **hayata geçirilmiştir**

Sosyal güvenlik kapsamının genişlemesiyle birlikte aktif sigortalı sayısı 2002 yılında 12 milyon iken 2023 yılı Ekim ayında 25,7 milyona ulaşmıştır. Toplam istihdamı 31 milyonun üzerine yükselttik.

Sosyal Güvenlik

AKTİF SİGORTALI SAYISI

■ 2002 ■ 2023

SON 21 YILDA

%81

SEVİYESİNDE ARTIŞ

Teşvik ve Destekler

Erzurum ilinde bugüne kadar (2002-2023/Kasım)

Teşviklerden yaklaşık

36.840

işyeri yararlanmıştır.

Ödenen toplam teşvik tutarı ise

2 Milyar TL

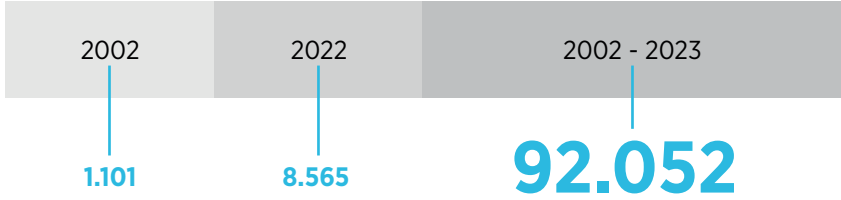
'yi aşmıştır.

İstihdama Katılma

İŞKUR aracılığıyla 2002'de özel ve kamu sektöründe 1.101 vatandaşımızın istihdamına aracılık edilmişken 2022 yılında 8.565 kişiye, **2002 yılından günümüze kadar ise (2023/Aralık) toplam 92.052 vatandaşımızın istihdamına aracılık edilmiştir.**

İŞKUR aracılığıyla istihdama aracılık edilen kişi sayısı

İş Sağlığı ve Güvenliği

2023 yılı Kasım ayı itibarıyla;
1.101 İSG hizmeti alan
işyeri sayısı

2023 yılı Aralık ayı itibarıyla;
474 iş güvenliği
uzman sayısı

190 işyeri
hekim sayısı

Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK)
11.838 vatandaşımız
Mesleki Yeterlilik Belgesi almıştır.

Uluslararası İşgücü
108 adet
Çalışma İzni düzenlenmiştir.

İş ve Meslek Danışmanlığı

Vatandaşlarımıza yönelik danışmanlık hizmetleri kapsamında 2012'den günümüze kadar iş ve meslek danışmanlarımız aracılığıyla 371.886 bireysel görüşme, 40.703 işyeri ziyareti ve 1.246 okul ziyareti gerçekleştirilmiştir.

İş Kulübü

İlimizde açılan İş Kulübünde; 05 Kasım 2018 tarihinden itibaren ;

- **Kadın,**
- **Genç,**
- **Engelli,**
- **Roman vatandaşlar,**
- **Uzun süreli işsizler,**
- **Madde bağımlıları** gibi özel politika gerektiren bireylere, iş arama motivasyonu kazandırmak ve yöntem desteği vermek maksatlı yoğunlaştırılmış iş ve meslek danışmanlığı sunulmaktadır. Bu kapsamda, 3.184 vatandaşımız bu hizmetten yararlanmıştır.

Toplum Yararına Program

2020 yılında Erzurum ilimizde istihdamında zorluk çekilen işsizlerin çalışma alışkanlık ve disiplininden uzaklaşmalarını engelleyerek işgücü piyasasına uyumlarını gerçekleştirmek ve bunlara geçici gelir desteği sağlamak amacıyla Toplum Yararına Program kapsamında Milli Eğitim Bakanlığına bağlı okullar, Sağlık Bakanlığı fiyasyon çalışmaları olmak üzere çeşitli kamu kurum ve kuruluşlarında toplam 58.480 kişi TYP'den yararlandırılmıştır.

Aktif İşgücü Programları

İşgücü piyasası araştırmalarımızla işgücü piyasamızın ihtiyaçlarını tespit ediyoruz. Vatandaşlarımızın nitelik kazanarak daha kolay iş bulması için kurs ve programlar düzenliyoruz. 2002 yılından günümüze kadar toplam 46.195 vatandaşımızın mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programlarından yararlanmasını sağladık.

Kısa Çalışma Ödeneği

2005'ten günümüze kadar (2023/Aralık) 14.018 vatandaşımızı kısa çalışma ödeneğinden yararlandırarak 121,7 milyon TL ödeme yapılmıştır.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlerimizin zor zamanlarında onlara destek olmaya devam ediyoruz. 2002 yılından günümüze kadar (2023/Aralık) işsizlik ödeneğine hak kazanan 47.161 vatandaşımıza 295,7 milyon TL ödeme yapılmıştır.

Ücret Garanti Fonu

2005'ten günümüze kadar (2023/Aralık) 293 vatandaşımızı ücret garanti fonundan yararlandırarak 924 bin TL ödenmiştir.

İş Kaybı Tazminatı

2002 yılından günümüze kadar (2023/Aralık) iş kaybı tazminatı hak eden 242 vatandaşımıza 2,8 milyon TL ödenek tahsis edilmiştir.

Engelli Hibe Desteği

Kendi işinin patronu olmak isteyen engellilerimize hibe desteği sunuyor ve engellilerimizin hayallerini gerçekleştirmeleri için çalışıyoruz. Bu kapsamda 2014 yılından itibaren 495 engellimize 23,5 milyon TL hibe desteği sağladık.

Yarım Çalışma Ödeneği

Kadınlarımızın istihdamını desteklemek için 2016'dan günümüze kadar (2023/Aralık) 581 vatandaşımızı yarım çalışma ödeneğinden yararlandırarak 2,9 milyon TL ödenmiştir.

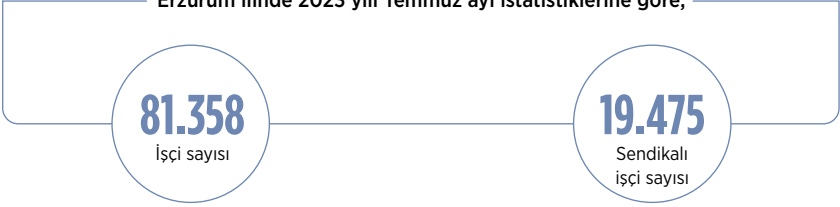
Nakdi Ücret Desteği

Pandeminin olumsuz etkisinden çalışanlarımızı koruyarak gelir desteği sağlamak için 2020/Nisan'dan günümüze kadar (2023/Aralık) 12.537 vatandaşımızı nakdi ücret desteğinden yararlandırarak 56,2 milyon TL ödenmiştir.

Çalışma Hayatı

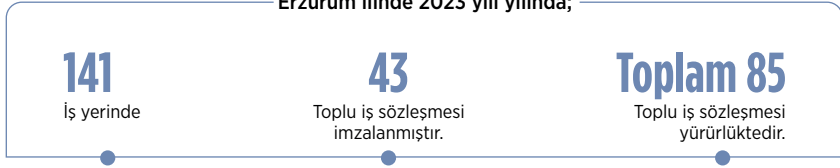
Sendikalaşma

Erzurum ilinde 2023 yılı Temmuz ayı istatistiklerine göre;

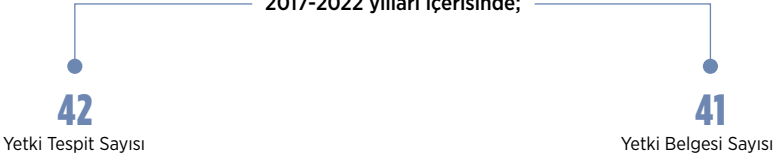
Toplu İş Sözleşmesi

Erzurum ilinde 2023 yılı yılında;

Erzurum ilinde 2023 yılında yapılan yetki tespit sayısı 42, verilen yetki belgesi sayısı 41'dir.

2017-2022 yılları içerisinde;

(* İşçi sayısı ve sendikalı işçi sayısı 2023 yılı Temmuz Ayı istatistiklerine göre verilmiştir. Toplu iş sözleşmesine ilişkin veriler, yetki tespiti ve yetki belgesi sayıları 2023 Yılı Aralık Ayı itibarı ile çekilmiştir.)

Çocuk İşçiliğiyle Mücadele Faaliyetleri

Çocuk işçiliğiyle mücadele alanındaki faaliyetlerimizi daha etkin hale getirmek ve merkezi düzeyde üretilen politikaların yerel düzeydeki uygulanabilirliğini ve izlenebilirliğini artırmak amacıyla Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüklerinde Çocuk İşçiliği ile Mücadele Birimleri kurulmuştur. Erzurum ili Çocuk İşçiliği ile Mücadele Biriminde; Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü, Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü ve Sosyal Güvenlik İl Müdürlüğü'nden görevlendirilen toplam personel sayısı 6'tır.

Yatırımlar (2002-2022)

Erzurum ilinde 2002-2022 yılları arasında tamamlanan proje tutarı 42,6 milyon TL'dir.

S	İlin Adı	Proje Adı	Yatırım Nevi	Proje Bedeli (TL)	Başlama Tarihi	Bitiş Tarihi	Projenin Genel Durumu
1	ERZURUM	İL SAĞLIK MD. BİNASI GENEL ONARIM	ETÜT-PROJE-ONARIM	2.176.551	2007	2007	TAMAMLANDI
2	ERZURUM	SGK İL MD. MUTFAK ONARIM İŞİ	ETÜT-PROJE-ONARIM	75.750	2008	2008	TAMAMLANDI
3	HORASAN	SOSYAL GÜVENLİK MERKEZİ	ETÜT-PROJE-İNŞAAT	1.647.913	2012	2013	TAMAMLANDI
4	ERZURUM	Ç.İ.K.İ.M. HİZMET BİNASI YAPIMI	ETÜT-PROJE-İNŞAAT	4.012.409	2014	2017	TAMAMLANDI
5	ERZURUM	İŞ KULÜBÜ AÇILIŞI	İŞ KULÜBÜ	39.250	2018	2018	TAMAMLANDI
6	ERZURUM	KOORD. MERKEZİ ERIŞİLEBİLİRLİK İŞİ	ETÜT-PROJE-ONARIM	1.829.000	2018	2018	TAMAMLANDI
7	ERZURUM	İSTİHFAM FUARI	FUAR	120.000	2020	2020	TAMAMLANDI
8	ERZURUM	İSTİHDAM FUARI	FUAR	100.000	2019	2019	TAMAMLANDI
9	ERZURUM	SOSYAL GÜVENLİK İL MÜDÜRLÜĞÜ	ETÜT-PROJE-İNŞAAT	30.965.388	2018	2020	TAMAMLANDI
10	ERZURUM	Ç.İ.K.İ.M. EK HİZMET BİNASI	GÜÇLENDİRME-ONARIM	1.583.851	2020	2021	TAMAMLANDI
TOPLAM				45.550.112			

SOSYAL GÜVENLİK KURUMU

ERZURUM İLİMİZE

2002-2023 YILLARI ARASINDA TOPLAM 25 MİLYAR 978 MİLYON TL

Yatırım Yaptık

13 Adet

Millet Bahçesi
(yapımı devam
etmekte)

497.169 m²

Millet Bahçesi
Alanı

4.419

Yapı Denetimi
Kapsamında
Denetlenen
Yapı Sayısı

13.037.766 m²

Yapı Denetimi
Kapsamında
Denetlenen Alan m²

15.849 Adet

Konut

119 Adet

Tarımköy

686 Adet

Köy Evi

85 Adet

Dükkan

2002 - 2023

Çevre ve Şehircilik

15 Adet

Okul

4 Adet

Atık Su
Arıtma Tesisi

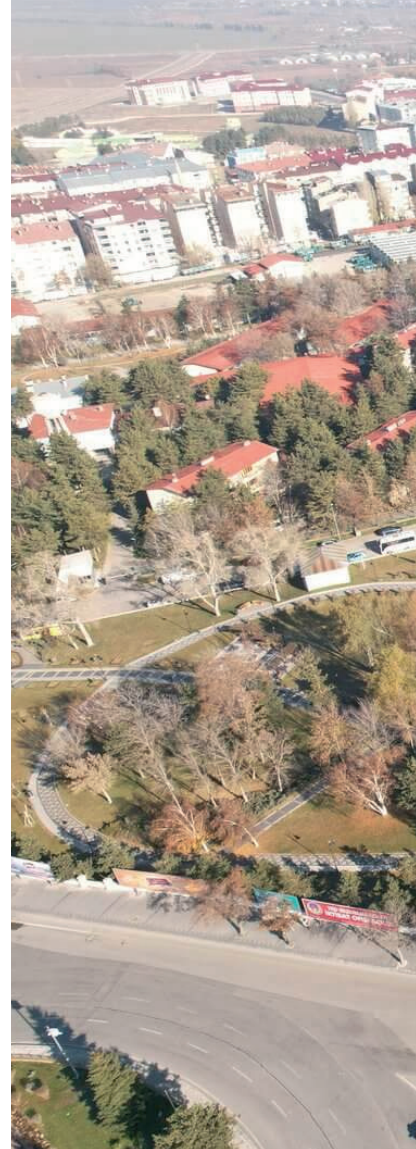
5 Adet

Hava Kalitesi
izleme İstasyonu

81 İlimize Yeşil Çevre, Yaşanabilir Bir Gelecek

Milletimiz için doğayla iç içe

Geri dönüştürülebilir ve sürdürülebilir bir dünya ile şehirlerimizin kimliğini canlandırıyor; yatay ve kültürel mimariyi esas alan planlama, dönüşüm, güvenli yapılaşma anlayışıyla geleceğin dünyasını bugünden kuruyoruz.

Erzurum Yakutiye Yüzcüncü Yıl Millet Bahçesi

Çevreyi Koruyoruz, Atıkları Değerlendiriyoruz

Halkımızın hayat kalitesini sağlıklı ve planlı bir biçimde yükseltmeyi ve çevresel şartlar konusunda refahı en üst seviyeye taşımayı hedefledik. Ülkemizi geliştirmek ve güzelleştirmek için yoğun şekilde çalışarak 20 yılda önemli düzenlemelere imza attık. Altyapı ve üstyapıda devrim niteliğindeki projeleri hayata geçirdik. Kaynaklarımızı verimli kullanarak temiz şehirler, yaşanabilir alanlar inşa ettik.

1 Adet

Ambalaj Atığı
Geri Kazanım

3 Adet

Tehlikesiz Atık
Geri Kazanım

15 Adet

Toplama ve
Ayırma

1 Adet

Atık Yakma ve
Beraber Yakma

1 Adet

Tıbbi Atık Sterilizas-
yon

4 Adet

Ömrünü Tamam-
lamış Araç Geçici
Depolama Tesisi

Altyapıyı Geliştiriyoruz Çevre Kirliliğini Bitiriyoruz

Çevre katkı paylarından yerel yönetimlere ayrılan payı artırdık.

Çevre kirliliğinin önlenmesine yönelik yatırımlar kapsamında;

2003-2023 yılları arasında
Erzurum İli için

135.066.166 TL →

ödenek ayırdık.

Dönemde Erzurum
İlindeki belediyelere

92 adet

Çevre temizlik aracı hibe ettik.

Ayrıca, Erzurum ilinde AB çevre destekleri kapsamında Erzurum Atık Su Projesi için 28.83 Milyon Avro yatırım yaptık.

Atık Suların Geri Dönüşümünde Önemli Adımlar Attık

ATIK SU ARITMA TESİSİ SAYISI

2002

0

2023

4

İl genelinde atıksu arıtma hizmeti alan nüfus **462.757** kişidir.

Tesis

2

Baca
3

Sürekli Emisyon
Ölçüm Sistemi
(SEÖS) İstasyon
Sayısı

1

Sürekli Atıksu
İzleme İstasyonu
(SAİS) Sayısı

5

Hava Kalitesi
İzleme İstasyonu
Sayısı

1

Kirletici Salım ve
Taşıma Kaydı
Tesis Sayısı

Temiz Hava Sağlıklı Yaşam

<p>Erzurum Doğu Anadolu Temiz Hava Merkezi'ne bağlı</p> <p>5 adet</p> <p>hava kalitesi izleme istasyonu kurduk.</p> 	<p>Kükürtdioksit ortalamasında son 15 yılda</p> <p>%79</p> <p>azalma sağlanmıştır.</p>
--	---

Bakanlığımızca geliştirilen yerli millî yazılım "NEFES 3 Boyutlu Ortamda Hava Kalitesi Değerlerinin Tespiti Yazılımı" ile 5 metreye kadar kısa mesafelerde dahi hava kirliliğine neden olan noktalar, kirlilik kaynağı tespit edilebilmekte ve NEFES şehirlerde hava kalitesi yönetimi politika ve karar destek aracı olarak kullanılmaktadır.

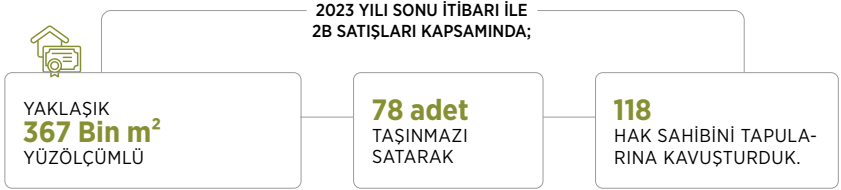
Bakanlığımız sunucularında hizmet vermekte olan Hava Emisyon Yönetim (HEY) Portalı aracılığıyla stratejik hava kalitesi haritaları hazırlanmaktadır.

HEY Portalı aracılığıyla ulaşım, sanayi ve evsel ısınma kaynaklarına bağlı emisyon envanteri hesaplamaları ve modelleme/tahmin çalışmaları için 12.000'den fazla tesis ile 60.000'den fazla bacaya ait veri kaydı ve işlemesi gerçekleştirilmiştir.

Politikalarımızı "veriye dayalı" kararlarla belirliyoruz. Çevre kirliliğinin tespiti ve iyi çevre koşulları için oluşturulan politika ve eylemlerin etkinliğini izlemek amacıyla; uluslararası standartlara uygun deniz, havza, hava ve emisyon izleme çalışmalarımızın kapsamını genişletiyor ve sonuçlarını ilgili ulusal ve uluslararası kurum ve kuruluşlar ile kamuoyuna raporluyoruz. Çevre politikalarımızı veriye ve bilime dayalı olarak belirliyoruz. Bu amaçla **Sürekli İzleme Merkezi (SİM)**'ni kurduk. SİM ile, Bakanlığımızca yürütülen çevresel izleme verilerini **700'ün üzerinde** raporlama ekranı ile tek merkezden ve etkin şekilde yönetmekteyiz.

- Kurulu kapasitesi günlük **5.000 m³** üzerinde olan atıksu arıtma tesislerinin çıkış suları **SAİS istasyonları ile Bakanlığımızca 7/24 on-line takip edilmekte**, bu sayede arıtma tesislerinin uzaktan teknolojik denetimi gerçekleştirilmektedir.
- Sürekli Emisyon Ölçüm Sistemleri (SEÖS) ile **390 sanayi tesisine ait 773 baca Bakanlığımız tarafından 7/24 on-line izlenmektedir**.
- 2000li yılların başında **36 istasyon ile başlayan Hava Kalitesi İzleme Ağı** günümüz itibarı ile **81 ilimizde 380 istasyon da hava kalitesi ölçüm** sonuçları web üzerinden ve geliştirilen mobil uygulama ile de cep telefonlarından tüm kamuoyu ile anlık paylaşılmaktadır.
- Ülkemizde **90'lı yıllarda 26 noktada, pilot ölçekte** başlayan deniz izleme çalışmaları; Bakanlığımızca ekosistem tabanlı ve bütüncül bir yaklaşımla ele alınarak **2011 yılında Denizlerde Bütünlük Kirlilik İzleme Programı (DEN-İZ)'na dönüştürülmüştür**. DEN-İZ Programı ile tüm denizlerimizde izleme faaliyetleri; düzenli, sürekli ve kapsamlı hale getirilmiş, **izlenen nokta sayısı 425'e ulaşmıştır**.
- EKİP Programı ile Havza bazında önlem alınmasına yönelik **Ergene, Küçük Menderes, Gediz, Kuzey Ege, Sakarya, Susurluk Havzaları olmak üzere 6 havzada dönemsel izleme çalışmaları sürdürülmektedir**. Bakanlığımızca Çevre mevzuatı kapsamında ülke genelinde **233 laboratuvar yetkilendirilmiştir**.

Tarım ve Hayvancılık Sektörünü Hazine Taşınmazları ile Destekliyoruz

Hazine Taşınmazlarını Yatırım ve İstihdamın Teşvikinde Kullanıyoruz

YATIRIMLARIN TEŞVİK EDİLMESİ İÇİN

60 Bin 600 m²

HAZİNE TAŞINMAZI ÜZERİNDE
İRTİFAK HAKKI TESİS ETTİK.

ŞEHİR HASTANESİ İÇİN

152 Bin m²

TAŞINMAZ SAĞLADIK.

EĞİTİM YATIRIMLARI İÇİN

60 Milyon 697 m²

HAZİNE TAŞINMAZI ÜZERİNDE
İRTİFAK HAKKI TESİS ETTİK.

SAĞLIK YATIRIMLARI İÇİN

1 Milyon 101 Bin m²

TAŞINMAZ TAHSİS ETTİK.

Tabiat Varlıklarını Koruyoruz

13 Adet

Doğal
Sit Alanı

2 Adet

Tescilli
Mağara

Çevre Düzenleme Projeleri

Korunan alanlarda yaşayan insanların yaşam kalitesini ve standartlarını artıracak nitelikte sürdürülebilir koruma kullanma dengesini gözeterek ortamları sağlamak üzere 1 Adet Çevre Düzenleme Projesi'ni gerçekleştirdik.

Söz konusu projeler kapsamında yerel yönetimlere, kamu kurum ve kuruluşlarına, belediye, il özel idaresi ve birliklere 2022 yılı fiyatlarına göre toplam 22.811.052 TL mali katkı yapılmıştır.

Katı Atık Tesisleri

Korunan alanlarda yerleşimlerden kaynaklanan katı atıkların bertaraf edilmesi amacıyla 1 Adet Katı Atık Düzenli Depolama Tesisi Projesi'ni gerçekleştirdik.

Kimlikli Şehirler Güvenli Yaşam Kentsel Dönüşüm

Son 21 yılda yapılan yatırım ve atılımlar Türkiye'yi ekonomik ve sosyal yönden ileriye taşıdı. Bu ilerleme hayatın her alanına yansıyor, yaşam kalitesi artıyor, eğitim seviyesi yükseliyor, yüzler gülüyor. Bu olumlu tablonun devamı ve vatandaşlarımızın hayat standartlarının daha da yükselmesi için **Kentsel Dönüşüm** hamlesini başlattık.

Kentsel dönüşümle;

Öncelikli afet riski altındaki alanların dönüşümü tamamlanacak, güvenilir, yalıtımı tam olarak sağlanmış, asgari konfor koşullarına sahip, enerji tasarrufu sağlayan ve çevre dostu yapılar inşa edilecek, yerel malzeme kullanımı teşvik edilecek, üretim sektörü hareketlenecek, yeşil çevre ve sosyal donatı alanlarıyla bütünleşen kent merkezlerimiz daha da güzelleşecek ve 24 saat yaşayan şehirler oluşturulacak.

4 Adet

“Riskli Alan”
ilan edilmiştir.

11 Adet

**“Rezerv Yapı
Alanı”** ilan
edilmiştir.

Erzurum ilimizde, 385 adet binada (1.036 adedi konut ve 343 adedi işyeri olmak üzere toplam 1.379 bağımsız birimde) riskli yapı tespiti yapılmış olup, bunlardan 303 adet binanın (860 adedi konut ve 116 adedi işyeri olmak üzere toplam 976 bağımsız birimin) yıkımı gerçekleştirilmiştir. Erzurum iline 6306 sayılı kanun kapsamında Dönüşüm Projeleri Özel Hesabı'ndan kaynak aktarımı, kira yardımı, faiz desteği, uygulama ve diğer harcamalar için **927546270 TL aktarılmıştır.**

TOKİ projeleriyle 81 ilde
1 Milyon 320 Bin
konut rakamına ulaştık.

15.849
Konut **Erzurum'a**

Hayırlı Olsun

TOKİ öncülüğünde yürütülen Planlı Kentleşme Konut Seferberliği projesi kapsamında 2003-2023 yılları arasında ülke genelinde güncellenmiş rakamla 2 trilyon 976 milyar yatırımla; 1 milyon 320 bin konut ve 39.581 sosyal donatı rakamına ulaştık. Cumhuriyet tarihinin en kapsamlı konut hamlesini başlattık; İlk etapta 250 bin sosyal konut, 235 bin konut arsası ve 10 bin işyeri inşa ediyoruz.

Bu Kapsamda Erzurum İline;

15.849
KONUT

19
TARIMKÖY

100
KÖY EVİ

460
AHIR

10
CAMİ

6
ENGELSİZ
YAŞAM MERKEZİ

12
KAMU BİNASI

1
KÜTÜPHANE

15
OKUL

8
PANSİYON

3
SEVGİ EVİ

4
SPOR SALONU

196
DÜKKAN

15
TİCARET MERKEZİ
Kazandırdık.

81 İlimizde 81 Milyon m² Millet Bahçesi

81 ilimizde 81 milyon metrekare Millet Bahçesi yapma hedefi doğrultusunda Millet Bahçesi proje ve yapım çalışmalarına devam etmekteyiz. Milletimiz için doğayla iç içe, sosyal kullanımları da içeren ferah yaşam alanları oluşturuyoruz.

ERZURUM'DA
344.276 m²

10 Adet
Millet Bahçesi
çalışması tamamlanmış olup

152.893 m²

3 Adet
Millet Bahçesi
çalışması devam etmektedir.

Vatandaşlarımız
artık aileleriyle birlikte içerisinde
gezip dinlenebilecekleri
geniş parklara kavuşuyor.

**Millet
Kiraathaneleri**

**Bilim
Parkları**

**Spor
Alanları**

SIFIR ATIK Projesi Ülkede Yaygınlaşıyor

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın eşi Emine Erdoğan hanımefendinin himayelerinde sürdürülen Sıfır Atık Projesi; az tüketen, israftan kaçınan, tükettiğini geri kazanan ve ekonomiye kaynak sağlayan bir yaklaşımla 2023 yılına kadar tüm Türkiye'de yerleşme ve yapılara yaygınlaştırılmış olacak. 100 bin kişiye doğrudan istihdam ve yıllık 20 milyar lira tasarruf sağlanacak.

Bugüne kadar Erzurum İlinde

1.188 Adet

bina ve yerleşkede Sıfır Atık Yönetim Sistemi'ne geçilmiştir.

83.256

Sıfır Atık kapsamında eğitim alan kişi sayısı

Erzurum ili için Aziziye Belediyesi'ne 1.000.000 TL Sıfır Atık Kapsamında Nakdi Destek

227 Adet

770 Litre Çöp
Konteyneri

Yaşanabilir Şehirler Hedefi Kapsamında

İnsanımızı odağına alan, kirliliğinin azaltılması ve kent estetiğine katkı sağlanması amaçlanan bu çalışmalarla Belediyelerimizle birlikte şehirlerimizde 2023 yılına kadar **3000 KM bisiklet yolu, 3000 KM yeşil yürüyüş yolu ve 81 ilde 60 KM Çevre Dostu Sokak yapıyoruz.**

**4,34 km
Bisiklet Yolu
tamamlandı.**

**0,59
Yeşil Yürüyüş
Yolu tamamlandı.**

**Çevre Dostu
Sokak**

Yapı İşleri Faaliyetleri

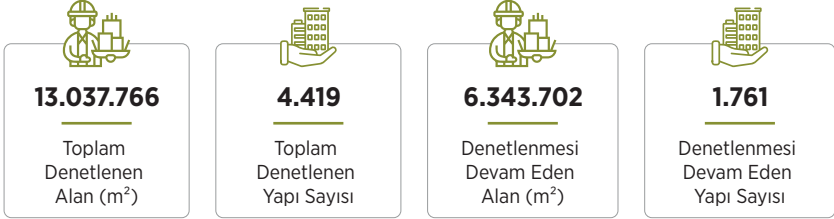
2006-2023 yılları arasında Erzurum ilimizde 161 adet kamu binasında (268.669m²) deprem dayanımlarının belirlenmesi ve gerektiğinde güçlendirme projelerinin hazırlanması çalışmaları Bakanlığımız koordinasyonunda yapılmıştır.

2002-2023 yılları arasında Bakanlığımızca Erzurum ili ve ilçelerinde (yapım, proje, onarım, güçlendirme, zemin etüdü vb. işler kapsamında) toplam 175.263.574,48 TL tutarında harcama yapılarak 179 adet iş gerçekleştirilmiştir Erzurum ilinde 2002 yılından günümüze kadar;

Toplam 1626 konut hak sahiplerine teslim edilmiştir.

Erzurum ilinde 2002-2023 yılları arasında toplam da 182.234.334 TL'lik yatırım tutarı ile toplam da 1626 iskân konutu hak sahiplerine teslim edilmiştir.

Yapı Denetim Faaliyetleri Kapsamında Yapılan İcraatlar

Enerji Verimli Binalar Yapılıyor

Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği kapsamında Mevcut Binaların Enerji Kimlik Belgesi sahiplik oranı arttırılmakta olup enerji verimliliği iyileştirilmektedir. 8.106 adet binaya Enerji Kimlik Belgesi alınması sağlanmıştır.

 8.106 Adet Binaya Enerji Kimlik Belgesi alınması sağlanmıştır.

Müteahhitlik Sınıflandırmaları

Erzurum ilinde **868 adet yapım müteahhidini ve 4 adet yıkım müteahhidini** sınıflandırdık.

Kaliteli ve Güvenli Yapılaşma İçin Plan Yapım Yeterlilik Belgesi Düzenliyoruz

Kaliteli ve güvenli yapılaşmanın ilke ve esaslarının belirlenmesi kapsamında plan müelliflerinin yeterliliklerinin tespiti, kayıt altına alınması ve yetkisiz plan yapımının önüne geçilmesi amacıyla Plan Yapım Yeterlilik Belgesi düzenlenmektedir. Bu kapsamda Çanakkale ili için;

 28 Adet Plan Yapım Yeterlilik Belgesi düzenlenmiştir.

Yapı Malzemeleri Piyasa Gözetimi ve Denetimi Faaliyetleri

Erzurum ilinde 2010 yılından günümüze kadar 935 adet hazır beton ve 451 adet diğer yapı malzemeleri olmak üzere toplam **1.386 adet piyasa gözetimi ve denetimi faaliyeti gerçekleştirilmiştir.**

İLBANK
TÜRKİYE'NİN YAPICI GÜCÜ

2003-2023 yılları arasında Erzurum İline

10,89 Milyar TL
destek verdik

Yerel yönetimlerin talepleri ve verdikleri yetkiler doğrultusunda, kentsel alt ve üst yapı ihtiyaçları için projeler geliştiriyor, bu projelerin yapımı için finansman ve teknik destekler sağlıyoruz. ERZURUM İlindeki yerel yönetimlere 2003-2023 döneminde genel bütçeden ayrılan 9.387.316.705 TL pay ile birlikte İller Bankası A.Ş.'nin bu dönemde ERZURUM İli'ne yaptığı 1.505.166.535 TL'lik yatırıma yönelik sağladığı kredi ve hibe ile destek miktarını toplam 10.892.483.240 TL'ye ulaştırdık.

Kredi Destekleri ve Hibeler

İLLER BANKASI A.Ş. tarafından 2003-2023 yıllarında

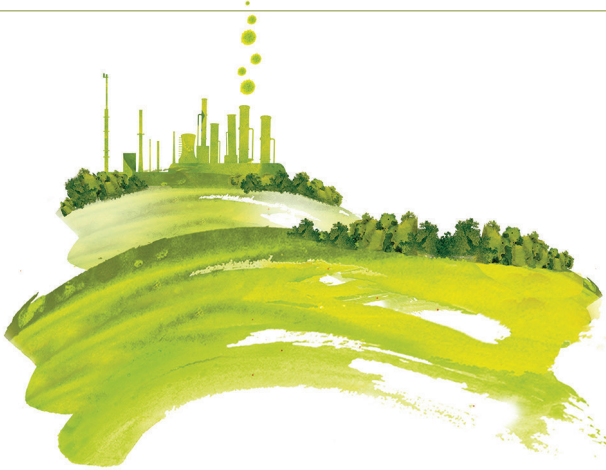
414 adet iş için
1.308.425.614 TL kredi

196.740.921 TL
hibe olmak üzere

toplamda
1.505.166.535 TL
tahsis edilmiştir.

Tamamlandığımız İşler

Atıksu sektöründe 14 adet, içme suyu sektöründe 15 adet, şehircilik sektöründe 29 adet ve üstyapı-diğer altyapı sektöründe 76 adet olmak üzere 5.034.082.092 TL maliyetli toplam 134 adet iş bitirilmiştir.

Devam Eden İşler

İçme suyu sektöründe 2 adet, şehircilik sektöründe 1 adet ve üstyapı-diğer altyapı sektöründe 10 adet olmak üzere sözleşme bedeli 156.447.721 TL olan toplam 13 adet iş devam etmektedir.

Genel Bütçeden Aktarılan Paylar

İl, ilçe belediyeleri ve il özel idaresine 2003-2023 döneminde toplam 9.387.316.705 TL pay tahakkuk etmiş, kesintiler düşüldükten sonra 7.938.247.100 TL ilgili belediyelere ve il özel idaresine gönderilmiştir.

Şehirlerin Dijital İkizlerini Güncelliyoruz

2016-2017 yıllarında Genel Müdürlüğümüz tarafından tüm Türkiye il ve ilçeleri ile kıyı bölgelerini kapsayan “Dijital Şehir İkizleri - 3 Boyutlu Model Oluşturma” çalışması başarılı bir şekilde tamamlanmıştır.

022 yılında Dijital Şehir İkizlerinin hem güncelleme çalışmalarının yapılması hem de şehirdeki değişimlerin ve gelişmelerin izlenmesi amacı ile başta kent merkezi olmak üzere şehrin önemli bölgeleri, kentsel dönüşüm alanları, tarihi ve turistik alanları drone ile görüntülenerek 3 boyutlu modelleri güncellenmiştir.

Bulut Kent Bilgi Sistemi

Bulut Kent Bilgi Sistemi (BKBS), tüm Türkiye’de 1.391 belediyeye kullanıma açılmıştır.

Bulut Kent Bilgi Sistemi ve Veri Konsolidasyonu Projesi ile; Yerel Yönetimlere Bakanlığımızın Bulut Platform Altyapısında geliştirilmiş olan Kent Bilgi Sistemi Uygulamalarının tanıtım ve yaygınlaştırma faaliyetlerinin yanı sıra, belediyelerin üretmiş oldukları ilgili coğrafi verileri Bulut Kent Bilgi Sistemi’ne entegrasyonu sağlanmıştır.

Akıllı Şehir çalışmaları, Bulut Kent Bilgi Sistemi uygulamaları ile ilgili bilgi paylaşılarak Veri Konsolidasyonu Projesi kapsamında ve devamında Belediyeler tarafından yapılacak çalışmalar duyurulup, belediyelerin sisteme aktarılmasına yönelik ellerindeki envanter ortaya çıkarılmıştır.

Dev Projelerle Erzurum İlinin Çehresini Değiştirdik

ASKALE
1.380
KONUT

ILICA
1.187
KONUT

HINIS
354
KONUT

İSPIR
172
KONUT

NARMAN
393
KONUT

Askale 1.088 Konut, Ilıca 1.567 Konut, Hınıs 198 Konut, Palandöken Malmeydanı Kentsel Dönüşüm Ve Gelişim Projesi De Dahil 4.302 Konut, Okul, Cami, Ticari Üniteler, İspir 172 Konut, Kazımkarabekir 456 Konut, Narman 276 Konut, Pasinler 168 Konut, Pazar Yolu 80 Konut, Şenkaya 42 Konut, Yakutiye 168 Konut olmak üzere Erzurum 10.155 Konut, Sosyal Donatı ile birlikte inşa ettik.

Yakutiye 2.363’ü Kentsel Dönüşüm Projesi Olmak Üzere 2.863 Konut, 1 Millet Bahçesi

Palandöken 709 Olmak Üzere Toplam 6.200 Konut, 3 Okul, 8 Ticaret Merkezi, 3 Cami, 1 Kamu Hizmet Binası, 2 Millet Bahçesi, 132 Dükkan, Sosyal Donatıların inşaatı devam etmektedir.

Çölleşme ve Erozyonla Mücadele

Erzurum ilinde son 20 yılda

7 Milyon TL

Çölleşme ve Erozyonla mücadele yatırımı yaptık

- Darıca Deresi Sel Kontrol Projesi
- Erzurum-Bingöl Karayolu 81. KM Çiğ Kontrol Projesi
- Tortum Çayı (Uzundere-Dikyar-Suyatağı) Sel Kontrol Projesi
- Dermirciler Köy Havzası Yeşil Kuşak Ağaçlandırma Projesi
- Narman İlçesi Kışlaköy Havzası Sel Kontrol Projesi
- Erzurum-Çat-Karlıova Devlet Yolu Çiğ Kontrol Projesi
- Oltu İlçesi Toprakkale Havzası Sel Kontrol Projesi
- Oltu İlçesi Vişneli Köyü Atçayırı Deresi Sel Kontrolü Projesi
- İspir İlçesi Yedigöller Mevkii Kaya Düşmesi Ağaçlandırma Ve Erozyon Kontrol Projesi
- İspir Güllübağ Barajı Havzası Yeşil Kuşak Ağaçlandırma Projesi
- Erzurum-Ağrı Karayolu Kar Perdesi Projesi
- Erzurum Çiğ Başlama Bölgeleri Haritası (PÇBBH)
- Erzurum-Çat-Bingöl Devlet Yolu 19+000-20+000 ve 37+000-38+000 KM’ler Arası Kar Siperi Projesi
- Liksor Deresi Havzası Erozyon Kontrol Projesi
- Şenkaya İlçesi Akşar Bucağı Yukarı Havzası Sel Kontrol Projesi
- Erzurum Oltu Karayolu Subatlı Köyü Mevkii Erozyon ve Sel Kontrol Projesi
- Erzurum Teknik Üniversitesi karbon yutak alanı oluşturma Projesi

Meteorolojik Faaliyetler

Meteoroloji Genel Müdürlüğü tarafından 2002-2023 yılları arasında Erzurum iline toplam **111.950.0000 TL yatırım yapılmıştır.**

33 adet OMGİ, 1 adet H-OMGİ, 1 adet Radyosonde, 1 adet YTTS, 1 adet Meteoroloji Radarı ve 2 adet EL-OMGİ olmak üzere toplam 39 adet gözlem sistemi ile Erzurum ilimizde meteorolojik gözlemler yapılmaktadır.

Erzurum Meteoroloji Müdürlüğü bünyesinde 2006 yılında Radyosonde hizmet binası yapılmış olup kamuya yönelik meteorolojik faaliyetler bu hizmet binasında sürdürülmektedir.

OMGİ: Otomatik Meteoroloji Gözlem İstasyonu

H-OMGİ: Havaalanı Otomatik Meteoroloji Gözlem İstasyonu

RADAR: Meteoroloji Radarı

YTTS: Yıldırım Tespit ve Takip Sistemi

RADYOSONDE: Yüksek Atmosfer Gözlem İstasyonu

EL-OMGİ: Elde Taşınabilir Otomatik Meteoroloji Gözlem İstasyonu

KONSOLOSLUK İŞLEMLERİNDE

Hızlı Hizmet

Evlilik

Evlilik işlemleri,
harçları ve gerekli
belgeler

Doğum

Doğum işlemleri,
harçları ve gerekli
belgeler

Askerlik

Askerlik işlemleri,
harçları ve gerekli
belgeler

Vatandaşlık

Vatandaşlık işlemleri,
harçları ve gerekli
belgeler

Çalışma

Hizmet/Ev hanımlığı
belge işlemleri ve
çalışma hayatı/
sosyal güvenlik

Nüfus

Nüfus işlemleri,
harçları ve gerekli
belgeler

Pasaport

Pasaport işlemleri,
harçları ve gerekli
belgeler

Adli Konular

Adli sicil belgesi,
tebligat işlemleri

2002 - 2023

dışışleri

Noterlik

Noterlik işlemleri,
harçları ve gerekli
belgeler

Ölüm

Ölüm Tescili ve
gerekli belgeler

Diğer

e-Devlet şifresi
işlemleri ve sürücü
belgesi yenileme
işlemleri

ERZURUM

Anadolu Selçuklu Medreseleri

Dünya Miras
geçici listesine dahil
edilen varlığımız

375

Projeye

14.663.124 Avro

Kaynak aktarılmıştır

Türkiye Yüzyılı'nda Bağımsız ve Milli Dış Politika

Çok boyutlu, ciddi sınamalarla dolu bir coğrafyada vizyonu geniş ve ön alıcı bir dış politika izliyoruz. Milli çıkarlarımızın korunması, milletimizin huzur, güvenlik ve refahının sağlanması için diplomasi-mizi en etkin şekilde kullanıyor, "Bağımsız ve Milli Dış Politika"mızla ülkemizi sahada ve masada güçlü kılıyoruz.

Birleşmiş Milletler (BM) Genel Kurul Salonu

Konsolosluk Hizmetlerinde Sağladığımız Gelişmeyle 81 İlimizden Vatandaşlarımıza Yurtdışında Kaliteli ve Hızlı Hizmette Yol Alındı

The screenshot displays the homepage of the Turkish Consular Services website (konsolosluk.gov.tr). The header features the Turkish flag and the text 'TÜRKİYE CUMHURİYETİ KONSOLOSLUK İŞLEMLERİ'. The main content area is divided into several sections:

- DOĞUM**: Doğum işlemleri, harçları ve gerekli belgeler hakkında bilgi alınabilmektedir.
- EVLİLİK**: Evlilik işlemleri, harçları ve gerekli belgeler hakkında bilgi alınabilmektedir.
- ASKERLİK**: Askerlik işlemleri, harçları ve gerekli belgeler hakkında bilgi alınabilmektedir.
- VATANDAŞLIK**: Vatandaşlık işlemleri, harçları ve gerekli belgeler hakkında bilgi alınabilmektedir.
- ADLI KONULAR**: Adli suç belgesi, tahliye işlemleri hakkında bilgi alınabilmektedir.
- ÇALIŞMA**: Çalışma izni belgesi, çalışma vizesi ve çalışma izni belgesi hakkında bilgi alınabilmektedir.
- NÜFUS**: Nüfus işlemleri, harçları ve gerekli belgeler hakkında bilgi alınabilmektedir.
- PASAPORT**: Pasaport işlemleri, harçları ve gerekli belgeler hakkında bilgi alınabilmektedir.
- NOTERLİK**: Noter işlemleri, harçları ve gerekli belgeler hakkında bilgi alınabilmektedir.
- ÖLÜM**: Ölüm Tescilli ve gerekli belgeler hakkında bilgi alınabilmektedir.
- DİĞER**: Devlet görevi işlemleri ve yabancı belgesi prosedürleri hakkında bilgi alınabilmektedir.

On the right side, there is a 'DUYURULAR' (Announcements) section with a news article titled 'ÇALIŞMA İZİN BELGELERİNE (e-ÇALIŞMA) İLİŞLİN DUYURU' dated 02.06.2023. Below this, there is a 'BİZİ ARAYIN' (Contact Us) section with the phone number +90 312 292 29 29 and a 'KONSOLOSLUK TV' section.

The footer of the website includes the text 'konsolosluk.gov.tr' and social media icons for WhatsApp, Facebook, and YouTube.

- Konsolosluk Hizmetlerinde Sağladığımız Gelişmeyle 81 İlimizden Vatandaşlarımıza Yurtdışında Kaliteli Ve Hızlı Hizmette Yol Alındı.
- Yurtdışında sunduğumuz konsolosluk hizmetlerinin çeşitlilik ve kalitesinin artırılması; vatandaşlarımızın refah ve huzurunun pekiştirilmesi, 21 yıldır temel önceliğimiz, birinci vazifemiz olmuştur. Bu husus, dış politikamızın da ana sütunlarından birini oluşturmaktadır. Bu anlayışla, sunduğumuz hizmetleri yurtdışındaki vatandaşlarımızın talep ve beklentileri çerçevesinde gözden geçiriyor; belirlediğimiz ihtiyaç ve sorunları çözüm odaklı bir yaklaşımla ele alıyor; uygulamaya koyduğumuz yeniliklerle vatandaşlarımızın hayatlarına kolaylık katmak için gayret sarfediyoruz. Bu çerçevede vatandaşlarımıza sunulan hizmetlerde her biri ayrı bir milat oluşturan yeniliklere imza atılmıştır.
- Konsolosluk.Net üzerinden yaptığımız yıllık ortalama işlem sayısı 2 milyonu bulmaktadır. Sadece 2023 yılında 3.298.087 konsolosluk işlemi yapılmıştır.

- Yurtdışında yaşayan vatandaşlarımızın istedikleri Temsililiğimizde oy kullanmalarından, Dış Temsilciliklerimizde verilen vekaletnamelerin örneklerinin ülkemizdeki noterlerde alınabilmesine uzanan geniş bir yelpazede hizmetlerimiz genişletilmiş, zenginleştirilmiştir.
- Hizmeti vatandaşlarımıza götürme anlayışıyla, Dış Temsilciliklerimizin bulunduğu şehirlere uzak yerlerde ikamet eden vatandaşlarımıza yönelik olarak hizmete sunduğumuz Gezici Konsolosluk servisimiz yaygınlaştırılmıştır. Bu çerçevede, 2023 yılında 59 farklı şehirde 74 Gezici Konsolosluk Hizmeti verilmiştir.
- Kriz dönemlerinde yurtdışında bulunan vatandaşlarımızın yanında olunmuş; talep ve beklentilerine anında yanıt verebilmek amacıyla gerekli önlemler zamanlıca alınmış; ülkemize dönmek isteyen vatandaşlarımız güvenli bir şekilde tahliye edilmiştir.
- Konsolosluk işlemlerinin randevu usulüyle yapmaya başlanması ve böylelikle vatandaşlarımızın Dış Temsilciliklerimizdeki bekleme sürelerini kayda değer ölçüde kısaltılması önemli bir gelişme teşkil etmiştir. Sanal POS ve POS cihazı uygulamalarıyla, Dış Temsilciliklerimizde yapılan tahsilatlarda elektronik ödeme kolaylığı getirilmiştir.

- Uzaktan kimlik doğrulama imkânını kullanmak suretiyle,

gibi belgelere ilişkin başvuruların elektronik ortamda alınabilmesi için gerekli çalışmalar başlatılmıştır. Adalet Bakanlığı ve Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ile birlikte yürüttüğümüz ortak çalışma neticesinde elektronik tebligat başvurularının Dış Temsilciliklerimizden de alınması uygulamasına başlanmıştır.

- Vatandaşlarımızın sorularını en hızlı şekilde yanıtlayabilmek için yapay zekâ uygulamamız Hızır geçen yıl Ağustos 2022'de kullanıma sunulmuştur. Konsolosluk Çağrı Merkezimize (KÇM) artık WhatsApp üzerinden de ulaşılabilmektedir. KÇM'de ayrıca görüntülü olarak Uluslararası İşaret Dili'nde de hizmet sunulmaktadır. KÇM'ye 2023 yılında toplam 947.450 çağrı gelmiştir.
- Aldığımız bu tedbirler ve vatandaş öncelikli anlayışımız doğrultusunda, yurtdışında vatandaşlarına en fazla sayı ve çeşitlilikte konsolosluk hizmeti sunan ülkelerin başında gelmekteyiz.
- Yurtdışındaki vatandaşlarımızın güvenlik ve refahı ile vatandaşlarımıza etkin ve verimli hizmet sunulması önümüzdeki dönemde de önceliğimiz olacaktır.

Büyükkelçiler Konferansları İllerimizin Uluslararası Alanda Tanıtımına Katkıda Bulundu

Dışişleri Bakanlığı tarafından her yıl tüm Büyükkelçilerimizin, Bakan ve üst düzey yetkililerimizin ve yabancı konuk Bakanların katılımıyla düzenlenen Büyükkelçiler Konferansları programına, Ankara'yla birlikte, bir veya iki ilimizi ziyaret programı da ekleyerek, kamu diplomasisi faaliyetinde bulunulmasının yanı sıra, söz konusu şehirlerimizin uluslararası planda tanınırlığına ve görünürlüğüne katkı sağlanmıştır.

Bu çerçevede, 2008-2023 yılları arasında 14 Büyükkelçiler Konferansı düzenlenmiştir.

3-9 Ocak 2011'de düzenlenen **“Vizyoner Diplomasi: Türkiye'nin Perspektifinden Küresel ve Bölgesel Düzen”** temalı Büyükkelçiler Konferansı kapsamında **Erzurum** ziyaret edilmiştir.

Güçlü Demokrasi

Dinamik Ekonomi

Etkin Diplomasi

Ülkemizin Tarihi, Kültürel ve Doğal Mirasının Uluslararası Planda Tanıtılmasına ve Turizmin Gelişimine Katkıda Bulunduk

Ülkemizin çeşitli illerindeki tarihi ve kültürel mirasımızın uluslararası planda tanıtımı ve görünürlüğünün artırılması, böylelikle söz konusu mirasın bulunduğu iller başta olmak üzere ülkemize yönelik uluslararası turizmin teşviki, Dışişleri Bakanlığı'nın yoğun çaba gösterdiği alanlardan birini oluşturmıştır. Bu çerçevede, uluslararası planda büyük önemi haiz UNESCO Dünya Miras Listesi ile UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi'ne ülkemizin tarihi, kültürel ve doğal mirasının kaydı ve UNESCO şehir ağlarına çeşitli illerimizin katılımı konusunda yerel yönetimler ve UNESCO Türkiye Millî Komitesi ile eşgüdüm halinde yürütülen çalışmalarda önemli ilerleme kaydedilmiştir. 2002 yılından önce UNESCO Dünya Miras Listesi'nde 9 varlığımız yer almaktayken, 2002-2023 döneminde 12 varlığımızın daha listeye kaydedilmesi sağlanmış, böylece listedeki unsurlarımızın sayısı 21'e ulaşmıştır.

UNESCO Dünya Miras Geçici Listesindeki Alanlarımız

Kültürel Miraslar

2002 yılından önce UNESCO Dünya Miras Geçici Listesi'nde 14 varlığımız yer alırken, 2002'den günümüze bu sayı yaklaşık 6 kat artarak 79'a yükselmiştir.

UNESCO DÜNYA MİRAS GEÇİCİ LİSTESİ

2002

2023

6 KAT ARTIŞ

Bu dönemde Erzurum'dan dünya miras geçici listesine dâhil edilen varlığımız:

*Anadolu Selçuklu Medreseleri (Konya, Kayseri, Sivas, Erzurum, Kırşehir), 2014

Şehirlerimiz Uluslararası Kardeşlik Ağlarını Geliştirdi 2002-2023 Kardeş Şehir Gelişmeleri

- 2002'de 257 kardeş şehir ilişkisi tesis edilmişken, 2023'te bu sayı 8 kattan fazla artarak 2.147'ye yükselmiştir. Bahse konu artışa, Dış Temsilciliklerimizin Belediyelerimiz ve yabancı yerel yönetimlerle kurduğu olumlu ilişkilerin önemli katkısı olmuştur.
- Belediyelerimizin kardeş şehir ilişkilerinden en üst seviyede verim alabilmelerini teminen Dışişleri Bakanlığımızca gereken desteğin verilmesine devam edilecektir.

KARDEŞ ŞEHİR İLİŞKİLİ TESİS

Avrupa Birliği Mali Yardımları ile Pek Çok Projenin Gerçekleşmesine Destek Olduk

Erasmus+ VE AVRUPA DAYANIŞMA PROGRAMI

2004-2023 dönemi boyunca Erasmus+ ve Avrupa Dayanışma Programları kapsamında gençlik, yükseköğretim, mesleki eğitim, okul eğitimi, yetişkin eğitimi ve spor alanlarında yaklaşık 39.500 projeye toplam 1,7 milyar Avro kaynak aktarılmıştır. Bu projelerle yurtdışına yaklaşık 569.000 hareketlilik yapılmıştır. Bu programlar kapsamında;

Erzurum ilimiz özelinde

375 Projeye → **14.663.124 Avro**
kaynak aktarılmıştır.

Bahsekonu projelerden 7.298 katılımcı istifade etmiş ve 5.153 katılımcı yurtdışındaki faaliyetlere iştirak etme imkanına sahip olmuştur.

KATILIM ÖNCESİ YARDIM ARACI (IPA)

2002-2023 yılları arasında AB finansmanlı çeşitli hibe programları aracılığıyla, sosyal ve bölgesel kalkınmaya, istihdamın artırılmasına, sivil toplum kuruluşları ile yerel aktörlerin idari kapasitelerinin güçlendirilmesi ve AB üyesi ülkelerdeki muadilleri ile işbirliklerinin geliştirilmesine yönelik sektörel/tematik çok sayıda proje desteklenmiştir. AB Başkanlığı'nın faydalanıcısı olduğu hibe programları kapsamında Erzurum'da 6 projeye 850 bin Avro finansman desteği sağlanmıştır.

AB İletişim Stratejisi Kapsamındaki Faaliyetler

Türkiye'nin AB'ye katılım süreci, teknik olduğu kadar sektörel, sosyal ve kültürel konuları da içeren kapsamlı bir nitelik taşımaktadır. Bu ihtiyaç doğrultusunda 2010 yılında, Türkiye'ye ve AB'ye yönelik olmak üzere iki boyutlu Avrupa Birliği İletişim Stratejisi (ABİS) hayata geçirilmiştir. Strateji'nin hedef kitlesi arasında yerel ve ulusal medya, sivil toplum kuruluşları, akademi dünyası, yurtdışı Türkler, iş dünyası, kamu kurumları ve siyasal aktörler yer almaktadır. Bu çerçevede ilimizde ABİS kapsamında yapılan bazı önemli toplantılar aşağıda sunulmaktadır.

Türk Yerel Medyası AB Yolunda Toplantıları

AB üyelik sürecinin yerel düzeyde daha iyi anlaşılması ve yerel medyanın Türkiye'nin AB'ye katılım sürecini daha yakından takip edebilmesi ve sürece dâhil olması amacıyla, 2011-2013 yılları arasında 17 ilimizde Türk Yerel Medyası AB Yolunda Toplantıları gerçekleştirilmiştir. Sözkonusu bölgesel bilgilendirme seminerleriyle 800 medya mensubu ile biraraya gelinmiş ve seminerlerin tamamlanmasının ardından, kura ile belirlenen 17 yerel medya mensubu ile Brüksel ve Londra'ya çalışma ziyaretlerinde bulunulmuştur. Bu toplantı serisi kapsamında Erzurum bilgilendirme toplantısı, 12-13 Temmuz 2011 tarihlerinde yapılmış ve bölgeden çok sayıda yerel medya mensubu ile biraraya gelinmiştir.

Sivil Toplumla Diyalog Toplantıları

Türkiye-AB ilişkileri, Erasmus+ Programı ve AB Katılım Öncesi Mali Yardım konularında sivil toplum kuruluşlarını bilgilendirmek ve görüş ve önerilerini almak amacıyla, 17 Mayıs 2016 tarihinde Erzurum'da "Sivil Toplumla Diyalog Toplantısı" yapılmıştır. Üniversitelerden farklı inanç grupları temsilcilerine, gençlik ve kadın örgütlerinden engelli derneklerine kadar geniş bir yelpazeyi temsil eden 400'den fazla sivil toplum kuruluşundan 2.000'i aşkın temsilci toplantıya katılım sağlamıştır.

2002 - 2023

diyanet

1.103

Aile Temalı
Seminer ve Konferans

5 Adet

Aile ve Dini
Rehberlik Bürosu

20 Adet

Diyanet
Gençlik Merkezi

1.998

Bağımlılıkla
Mücadele Seminerleri
ve Konferansları

527 Adet

Hafızlık Belgesi
Alan Erkek
Öğrenci

308 Adet

Hafızlık Belgesi
Alan Kız
Öğrenci

1.726

Erkek Din
Görevlisi

277

Kadın
Din Görevlisi

13.182

Gençliğe Değer
Projesi Kapsamında
Ulaşılan Genç

5 Adet

Hafızlık Proje
Okulu

395 Adet

Toplam
Kur'an Kursu

1,4 Milyon

Ücretsiz
Dağıtılan Eser

12

Engellilere
Yönelik
Faaliyet

13.825

Din İstismarıyla
Mücadele
Kapsamında
Ulaşılan Vatandaş

Şehrin Ruhü, Sokağın Kalbi, Milletin Huzuru Camiler

Huzur yuvası, edep ve terbiye ocağı, ilim ve irfan dergâhı, kubbeleri altında gönülleri bir araya getiren ve İslam dininin şiarı olan camilerimiz birlik ve beraberliğimizin vücut bulduğu mekânlardır. İlimizde 2002 yılında 1.477 olan cami sayısı 2023 yılı itibarıyla 1.627'ye ulaşmıştır.

Ramazan Ayı Faaliyetlerimiz

The screenshot shows the website interface for Ramadan activities. At the top left is the '2023 RAMAZAN' logo. In the center is the Arabic calligraphy 'شهر رمضان الذي'. On the right is the official logo of the Presidency of Religious Affairs of Turkey. Below the header is a navigation menu with links: Anasayfa, Materyaller, Kitap/Dergi, Hutbe/Vaaz, Video, Cami Bilgileri, İmsakiye. A search bar is on the right. The main banner features a background image of hands clasped together, with the text 'iyiligi yayalım el birliğiyle...' and 'Ramazan VE DAYANIŞMA'. At the bottom of the banner are the logos of the Presidency of Religious Affairs and the website URL 'ramazan.diyaret.gov.tr'.

Ramazan Ayı Temalarımız

2012	“Selam”	2018	“İsraf Olmasın”
2013	“Helal Kazanç, Helal Lokma”	2019	“Ramazan ve İnfak”
2014	“Hiç Kimse Kimsesiz Kalmasın”	2020	“Ramazan ve Sorumluluk Bilinci”
2015	“Vakit İyilik Vakti”	2021	“Şifa Ayı Ramazan”
2016	“Gelin Gönüller Yapalım”	2022	“Ramazan ve Doğruluk”
2017	“Üzerinde Her Canın Hakkı Var”	2023	“Ramazan ve İnfak” olarak belirlenmiş, ilimizde de her yıl bu temalar çerçevesinde çeşitli faaliyetler yapılmıştır.

Başkanlığımız her yıl Ramazan ayında, bireysel ve toplumsal hayatımıza ışık tutan önemli bir temayı kamuoyunun gündemine taşımaktadır. Belirlenen temanın Ramazan ayı boyunca etraflı bir şekilde ele alınması ile toplumumuzda duyarlılık ve farkındalık oluşturulması hedeflenmektedir. Bu kapsamda Erzurum’da yıllara göre farklı temalar çerçevesinde çeşitli faaliyetler yapılmıştır.

“Engeller, Hizmetimize Engel Değil”

İslam Dininin hedef kitlesi tüm insanlıktır. Bir insanın herhangi bir fiziksel probleminin olması o kişinin çalışmasına engel teşkil etmez. Engel tanımayan engellilerimizin istihdamına katkı sunmak üzere her kurumda olduğu gibi Diyanet İşleri Başkanlığı'nda da engellilere alan açılmakta, halka din hizmeti sunma noktasında kendilerine imkân sağlanmaktadır. İlimizde 2003 yılından bugüne kadar istihdam edilen engelli erkek personel sayısı 21, engelli kadın personel sayısı ise 4 olmuştur.

Diyanet Güvencesiyle Hac

Diyanet İşleri Başkanlığımız, ülkemize tanınan hac kontenjanı kapsamında hacca gitmek isteyen vatandaşlarımız için hac ibadetini eğitim, irşat ve hizmet ekseninde yürütmeyi, organizasyon süresince en iyi hizmeti sunmayı ve onlara usulüne uygun bir hac ibadeti yaptırmayı gaye edinmektedir.

Bu çerçevede, ilimizde 2002-2023 yılları arasında 16.422 vatandaşımız hac görevini ifa etmiştir.

Ücretsiz Eser Dağıtımı - “Herkes Okusun Diye...”

Diyanet İşleri Başkanlığı, toplumu din konusunda sağlam kaynaklara ve saahin dini bilgiye dayalı olarak hem vaaz, hutbe, konferans, seminer vb. faaliyetlerle hem de basılı, sesli, görüntülü, süreli ve dijital yayınları ile aydınlatmaktadır. Ayrıca, hazırladığımız bu yayınlar, okul ve Kur'an kursu gibi yerlere ücretsiz olarak dağıtılmaktadır. Bu çerçevede 2023 yılına kadar ilimizde Başkanlığımıza ait yayınlardan ücretsiz olarak dağıtılan eser sayısı 1.145.752'ye ulaşmıştır.

“Yetkin ve Donanımlı Ekibi ile Diyanet”

Diyanet İşleri Başkanlığı, dini ve resmi anlamda yetkin ve gerekli şartları hâiz personeliyle güçlü bir ekip oluşturmaktadır. Öteden beri mihrapları imamsız, minberleri hatipsiz, minareleri ezansız bırakmayan din görevlilerimiz, sadece ezan okuma ya da namaz kıldırma gibi mesleki sorumluluklarıyla yetinmeyip toplumda din ve sosyal hizmet gönüllüleri olarak çalışan, çevrelerindeki insanların dertleriyle dertlenen kimselerdir.

Müftülüğümüzde İstihdam Edilen Kadın Personelimiz

Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından son yıllarda kadın personel istihdamına özel bir önem verilmiş, her ilde il müftü yardımcılığı kadrolarına kadın personelin atanması yönünde çalışmalar yapılmıştır. Ayrıca farklı ünvanlarda da kadın personelin müftülükler bünyesinde görev almasına özen gösterilmiştir. İlimizde bulunan kadın personel istihdamı 277'ye ulaşmıştır.

Mevlid-i Nebi Haftası Faaliyetlerimiz

Mevlid-i Nebi Haftası Temalarımız

İnsanlığa İslam'ı tebliğ eden, hakkı ve hakikati öğreten, cennete giden yolda rehberlik edip her haliyle en güzel örneğimiz olan Hz. Muhammed Mustafa'nın (s.a.s.) dünyayı teşriflerinin yıl dönümü olarak kutlanan Mevlid-i Nebi Haftası kapsamında temalar belirlenerek çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir. Bu kapsamda Başkanlığımızca;

2002

“Çağımızda Sosyal Değişme ve İslam”

2003

“İslam'ın Güncel Sunumu”

2004

“Din, Kültür ve Çağdaşlık”

2005

"Dinin Dünya Barışına Katkısı"

2006

"İslam Ahlakı ve Sevgi"

2007

"İnsan Sevgisi"

2008

"İslam Medeniyetinde
Bir Arada Yaşama Tecrübesi"

2009

"Küreselleşen Dünyada Aile"

2010

"Hz. Peygamber ve Kur'an"

2011

"Hz. Peygamber ve
Merhamet Eğitimi"

2012

"Hz. Peygamber Kardeşlik Ahlakı
ve Hukuku"

2013

"Hz. Peygamber ve İnsan Onuru"

2014

"Hz. Peygamber ve İnsan
Yetiştirme Düzenimiz"

2015

"Hz. Peygamber ve Birlikte Yaşama
Ahlakı"

2016

"Hz. Peygamber Tevhid ve Vahdet"

2017

"Hz. Peygamber ve Güven
Toplumu"

2018

"Hz. Peygamber ve Gençlik"

2019

"Peygamberimiz ve Aile"

2020

"Peygamberimiz ve Çocuk"

2021

"Peygamberimiz ve Vefa"

2022

"Peygamberimiz, Cami ve İrşat"

2023

"Peygamberimiz, İman ve
İstikamet" olarak belirlenmiş,
ilimizde de bu temalar çerçevesin-
de faaliyetler düzenlenmiştir.

15 Temmuz Demokrasi ve

Milli Birlik Günü Faaliyetlerimiz

“Ezanları Susturan Darbelerden, Darbeleri Susturan Salâlara”

Tarihten beri nice zorlukların üstesinden gelen aziz milletimiz, yine büyük bir inanç, azim ve kararlılıkla dinine, değerlerine, hürriyetine, bağımsızlığına ve hukukuna sahip çıkmış; 15 Temmuz hain darbe girişimi, Allah'ın inayeti ve aziz milletimizin cesaretiyle bütün dünyaya örnek olacak şanlı bir direnişle bertaraf edilmiştir.

Başkanlığımız her 15 Temmuz'da, unutmamak ve unutturmamak adına “Ezanları Susturan Darbelerden, Darbeleri Susturan Salâlara” temasıyla çeşitli programlar düzenlemektedir. İlimizde bu tema kapsamında her yıl dönümünde 15 Temmuz gecesi darbeleri susturan salâlar 00.13'te tüm camilerimizde yeniden okunmakta, öğlen namazları öncesi '15 Temmuz Şehitleri Anma ve Mevlid Programları' düzenlenmekte ve milli hafızamızı canlı tutacak çeşitli faaliyetler yapılmaktadır.

Camiler ve Din Görevlileri Haftası Faaliyetlerimiz

Cami eksenli din hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesini sağlamak ve caminin toplumsal hayattaki önemine ve işlevlerine vurgu yapmak amacıyla 1986 yılından itibaren her yıl 1-7 Ekim tarihlerinde kutlanan 'Camiler ve Din Görevlileri Haftası' münasebetiyle din görevlilerine yönelik etkinlikler düzenlemekteyiz.

Hafızlık	Kur'an-ı Kerim Güzel Okuma	Etkili Hutbe Sunumu	Ezanı Güzel Okuma	Hutbe ve Şiir Yazma Yarışmaları
----------	----------------------------	---------------------	-------------------	---------------------------------

Bu vesile ile her yıl din görevlileri arasında 'Hafızlık, Kur'an-ı Kerim'i Güzel Okuma, Ezanı Güzel Okuma, Etkili Hutbe Sunumu, Hutbe ve Şiir Yazma Yarışmaları' yapılmaktadır. Ayrıca 2011 yılından itibaren Başkanlığımız tarafından haftaya özel olarak belirlenen temalar kapsamında vaazlar verilmekte, hutbe okunmakta bunun yanı sıra imam-hatip lisesi öğrencilerine ve KYK'lerde kalan öğrencilere yönelik seminer, halka yönelik panel ve programlar düzenlenmektedir.

Sosyal ve Kültürel İçerikli Din Hizmetleri

Aile Temalı Çalışmalarımız

“Mutlu Aile: Mutlu Toplum”

Dünyadaki en önemli kurum ailedir. Alternatifi yoktur. Hayatın her bir dönemi için ailenin önemi çok büyüktür. Bir aile âniyle, geçmişiyile, geleceğiyle yüzlerce kişiyi etkiler. Bu yapı zarar gördüğünde çocuk, genç, yaşlı herkes zarar görür. Huzurlu, mutlu ve güçlü aileler sağlam bir toplumu oluşturur. Aileyi destekleyen her çalışma topluma güç katar. Diyanet İşleri Başkanlığımız, son yıllarda bu alandaki çalışmalarına yoğunluk vermiş olup seminer, konferans vb. faaliyetlerle toplumu bilinçlendirme çalışmaları yürütmektedir. Toplumun çekirdeğini oluşturan ailenin korunması ve güçlendirilmesi amacıyla **her yıl 15 Mayıs'ı içine alan hafta “Aile Haftası” olarak kutlanmaktadır.**

İyilik ailede başlar.

Aile Haftası Temaları

2014	"Ailede Sevgi ve Samimiyet"	2019	"İyilik Ekseninde Aile"	Temaları belirlenmiş ve ülke genelinde olduğu gibi, ilimizde de bu kapsamda etkinlikler düzenlenmiştir. Ayrıca farklı zaman dilimlerinde çeşitli vesilelerle aile konusunda ilimizde pek çok seminer, konferans vb. faaliyetler vasıtasıyla vatandaşlarımıza yönelik farkındalık çalışmaları yapılmıştır. 2023 yılına kadar bu kapsamda yürütülen faaliyetlerin sayısı 1.103'e ulaşmıştır.
2015	"Bir Yetime Aile Olmak"	2020	pandemi nedeniyle bu başlık altında özel bir çalışma yapılamamıştır.	
2016	"Mahremiyet Bağlamında Sosyal Medya ve Aile"	2021	"Merhamet Ekseninde Aile İçi İletişim"	
2017	"Sadakat ve Güven Bağlamında Aile"	2022	"Dijital Dünyada Değerleriyle Aile Olmak"	
2018	"Adalet ve İhsan Bağlamında Aile"	2023	"En Güvenli Sığınağımız: Aile"	

"Hayatı Paylaşmak İçin Engel Yok"

Başkanlığımız engelliler konusunda toplumumuzda var olan bilinç, farkındalık ve duyarlılığı artırmak; engelli kardeşlerimizin dini vecibelerini kolay bir şekilde yerine getirebilmelerine yardımcı olmak ve din hizmetlerinden daha fazla istifade edebilmelerini temin etmek amacıyla manevi rehberlik ve dini danışmanlık hizmetleri sunmaktadır.

2016 yılından itibaren il ve ilçe müftülüklerinde engelli koordinatörlükleri kurulmuş, bugüne kadar engelli vatandaşlarımıza yönelik birçok seminer ve konferanslar düzenlenmiş, manevi rehberlik hizmetleri yürütülmüştür. İlimizde 2023 yılı itibarıyla konuyla ilgili 12 faaliyet (seminer, konferans vb.) yapılmıştır.

"Madde Bağımlılığı ile Mücadele Sürüyor"

Başkanlığımız kötü ve zararlı alışkanlıklar gibi ortak duyarlılık ve çözüm gerektiren toplumsal problemlerde dini bilgi açısından topluma rehberlik etmeyi, bu sorunların çözümüne yönelik çalışmalar yürüten ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği içerisinde hareket etmeyi bir görev bilmektedir. İlimizde manevi destek çalışmaları yapılarak her türlü bağımlılığın önüne geçmek hedeflemektedir. Bu kapsamda, ilimizde bağımlılıkla mücadele konulu faaliyet (seminer, konferans vb.) sayısı 2023 yılı itibarıyla 1.998'e ulaşmıştır.

Aile ve Dini Rehberlik Bürolarımız

En Değerli Hazinemiz: Ailemiz

Ailenin kurulması, korunması ve güçlendirilmesi hususunda toplumsal farkındalık oluşturmak, dini, sosyal ve kültürel içerikli etkinlikler düzenleyerek Kur'an ve Sünnet ışığında topluma aile hakkında sahipsiz dini bilgiler vermek, aile sorunlarının çözümüne yönelik dini danışmanlık ve rehberlik hizmeti sunmak amacıyla ilimizde kurulan ADRB (Aile ve Dini Rehberlik Bürosu) sayısı 2023 yılı itibarıyla 5 olmuştur.

2023

5

ADRB
Aile ve Dini
Rehberlik Bürosu

**Aile olmak,
sevinci ve kederi, varlığı ve yokluğu
paylaşmaktır.**

8 Mart

Dünya Kadınlar Günü Faaliyetlerimiz

Kadının onurunu ve toplumsal konumunu hedef alan, onu cinsiyeti üzerinden ayrımcılığa tabi tutan her türlü düşünce ve davranış İslam'a aykırıdır. Yüce dinimiz İslam'a göre, insanlık paydasında buluşan kadın ve erkeğin dünyada bulunuş gayesi, Allah'a itaat ve yaratılmışlara merhametle yeryüzünde iyiliğin egemen olması için gayret etmektir. Kulluk sorumluluğu ve insanlık değeri açısından kadın ve erkek arasında hiçbir fark yoktur.

8 Mart Dünya Kadınlar Günü Temaları;

2013 - "İslam ve Kadın Onuru"

2014 - "Kadınların ve Kız Çocuklarının Eğitimi, İslam'ın Kadın Eğitime Verdiği Değer, Kadına Verdiği Değer"

2015 - "Mülteci Kadınlar"

2016 - "Göç Bağlamında Kadın ve Dayanışma"

2017 - "Bilgi ve Değer Bağlamında Kadın"

2018 - "Adalet ve Hakkaniyet Bağlamında Kadın"

2019 - "Geçmişten Geleceğe Kadın ve Toplum"

2020 - "Üretim ve Tüketim Ekseninde Kadın"

2021 - "Manevi Hayatta İzdüşümleri ile Kadın"

2022 - "Değişen Dünyada Kadın Olmak"

2023 - "Deprem, Olağanüstü Haller ve Kadın" temaları belirlenmiş ve bu kapsamda ülke genelinde olduğu gibi ilimizde de halkımıza yönelik konferans, panel, seminer vb. etkinlikler düzenlenmiştir.

Nikâh

“Aile Kurumu Güçlendikçe Toplum Daha Da Güçlenecektir.”

‘Ey insanlar! Şüphesiz sizi bir erkek ile bir dişiden yarattık, tanışasınız diye sizi kavim ve kabilelere ayırdık...’(Hucurat 49/13)

Bir annenin kalbinin derinliklerindeki sevgi ve özlem, bir babanın yüreğinin genişliği, eşler arasındaki sadakatin derinliği, bir evlâdın anne-babaya gösterdiği saygının asaleti ancak bir aile olmakla anlaşılabilir. Bir kadınla bir erkeğin evlilik birliği kurmasını sağlayan, yasal bir işlem olmaktan öte sağlıklı nesiller yetiştirmenin teminatı olan nikâh büyük öneme sahiptir.

Aralık 2017’de il ve ilçe müftülüklerine resmi olarak nikâh kıyma yetkisi verilmesiyle bugüne kadar birçok çiftin nikâhında il ve ilçe müftülerimiz görev almıştır.

Bu kutsal görevin müftülerimize tevdi edilmesiyle milletimizin teveccühü kazanılmış ve müftülüğümüze müracaat ederek kıyılan **nikâh sayısı 726’ya** ulaşmıştır.

Din İstismarı ile Mücadele Faaliyetlerimiz

Diyanet İşleri Başkanlığı, dini istismar ederek milletimizin birlik ve beraberliğini bozmak isteyen, din kılıfı altında çıkar hesabı yapan, Müslümanlara zarar verme konusunda sınır tanımayan ve genç nesilleri kötü emellerine alet eden FETÖ, DEAŞ, PKK/PYD, Boko Haram, eş-Şebab gibi İslam dünyasını kana bulayan örgütlere karşı halkı bilinç düzeyinde uyarmakta, sahipsizliğe dayalı din hizmeti, yaygın din eğitimi ve irşat faaliyetleriyle halkımıza manevi rehberlikte bulunmaktadır.

“Ümmetin Birlik ve Beraberliğini Tehdit Eden Din İstismarı”

Bu çerçevede, 2023 yılı itibarıyla Erzurum'da din istismarıyla mücadele kapsamında **13.825** vatandaşımıza ulaşılmıştır.

Gençlik Faaliyetlerimiz

- "Gençliğe Değer"
- "Geleceğimiz: Gençliğimiz"
- "Gençlere Yatırım Geleceğe Değer Katar"
- "Zamanın Ruhu ve Gençlik"

Gençlik Koordinatörlerimiz

Gençlere yönelik hizmetlerin sistematik bir şekilde gerçekleştirilmesini, ortak konuların eş zamanlı olarak işlenebilmesini, koordinasyonun dinamik bir teşkilat yapısıyla sürekliliğini sağlamak amacıyla; ilimizde ve ilçelerimizdeki gençlik koordinatörleri, gençlerle birebir faaliyetler yürüttükleri gibi, kurumlar arası iş birliği esasına dayanarak proje bazlı çalışmalar da üretmektedir. Gençlerin dini bilgilerini artırmak, milli ve manevi değerlerimize uygun sosyalleşmelerine imkân oluşturmak, gençleri cami ve din görevlileri ile buluşturacak örnek projeler üretmek, bu sayede doğru din eğitimi almış, ahlaklı, kendisine, ailesine, dine ve vatanına faydalı bir gençlik oluşmasına katkı sağlamak amacıyla ilimizde gençlerle alakalı pek çok seminer, konferans vb. faaliyet yapılmıştır.

Gençlik Kamplarımız

Gençlerimiz sanal dünyanın pençesinde kendilerini kaybetmekte, reel dünyanın dışında farklı bir yaşam tarzı içerisinde hayatlarına devam etmektedirler. Gençlerimiz; her şeyin sanal olmadığını sosyal paylaşımın sadece belirli siteler ve forumlarda değil, görünür âlemden kendini bulduğunu kamplar vesilesiyle öğrenmektedir. Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından düzenlenen gençlik kamplarına Başkanlığımız da maneviyat istasyonlarıyla, liyakatli din görevlilerimiz vasıtasıyla katkı sağlamaktadır. Bu kapsamda ilimizden pek çok gencimiz gençlik kamplarına katılarak bu etkinliklerden istifade etmiştir.

Gençlik Merkezlerimiz

Başkanlığımızın gençlik çalışmalarının programlı bir şekilde yürütülmesine katkı sağlamak amacıyla gençlerimize çok yönlü hizmet imkânı sunulabilmesi için Diyanet gençlik merkezleri açılmaktadır. 2019 yılı içerisinde 81 il merkezinin tamamını kapsayacak bir şekilde çoğaltılması hedeflenen bu merkezlerin, her gün açık tutularak gençlerin her zaman rahatlıkla uğrayabilecekleri mekânlar olması amaçlanmaktadır. Bu merkezlerimizde kütüphane, bilgisayar odası, spor alanı, yemekhane ve çok amaçlı salonlar bulunması, gençlerimizin belirli aralıklarla bir araya gelip beraber faaliyet yaptıkları ve hoşça vakit geçirdikleri nezih mekânlar olması hedeflenmektedir. İlimizde **20 adet Diyanet Gençlik Merkezi** bulunmaktadır.

“Gençliğe Değer” projesi kapsamında **13.182** gencimize ulaşılmıştır.

“GENÇLİĞE DEĞER PROJEMİZ” Kapsamındaki Faaliyetlerimiz

Mevlid-i Nebi Haftası etkinlikleri kapsamında başlatılan önemli projelerden biri il ve ilçelerde başlatılan ‘Gençliğe Değer Projesi’dir. Bu proje kapsamında her bir din görevlisinin en az 10 gencimize ulaşması, onlarla birebir irtibat kurarak gençlik çalışması yapılması hedeflenmektedir. Proje il ve ilçelerde müftülüklerimizdeki gençlik koordinatörlerince yürütülmektedir. Projede arzu edilen hedeflerin gerçekleştirilebilmesi, verimin artırılması amacıyla görev alan din görevlilerine eğitim verilmektedir. İl ve ilçe müftülüklerimizde din görevlilerimiz teşvik edilmekte ve onlara rehberlik yapılmaktadır. Gençlik halkaları oluşturularak gençlere ulaşmaya çalışılmaktadır. İlimizde **“Gençliğe Değer” projesi kapsamında 13.182 gencimize ulaşılmıştır.**

“ŞEHİTLERİMİZİN EMANETİ, EMANETİMİZDİR!”

Şehit ailesi olmak, gazi olmak, değerleri uğruna canını feda edecek bir yüreğe sahip olmak hem dünyada hem ahirette büyük bir onurdur.

Canları pahasına vatani müdafaa eden, haklarını ödeyemeyeceğimiz şehit ve gazilerimize bir vefa borcu olarak devletimizin sunduğu imkânlardan biri de, onların emanetlerini kamusal alanda istihdam etmektir. Diğer kurumlarda olduğu gibi Müftülüğümüz bünyesinde de şehit yakını ve gazilerimiz istihdam edilerek görev yapmaktadır.

İlimizde istihdam edilen şehit yakını ve gazi olan personel sayısı 2023 yılı itibarıyla 7'dir.

Hafızlık Eğitimi

Kur'an'ı Taşıyan Gönüller: Hafızlarımız

Gerçek anlamda hafızlık, Kur'an-ı Kerim'i akla ve kalbe yerleştirmek, hayata ve ahlaka kılavuz yapmak, anlayarak aydınlattığı yoldan yürümektir. Bu doğrultuda ülkemizde çok sayıda hafız yetişmiş ve yetişmeye devam etmektedir. Ayrıca yeni uygulamaya konulan 'Kur'an'ı Anlama Projesi' ile hafızlarımızın Kur'an okurken mana boyutuna da vâkıf olmaları hedeflenmektedir.

Hafızlık eğitimi, Diyanet İşleri Başkanlığı bünyesindeki Kur'an kurslarında verilmektedir. Başkanlığımız bugünün şartları ve imkânları çerçevesinde hafızlık eğitimini daha etkin ve verimli bir hale getirmek amacıyla yeni bir anlayış ve uygulamayı yürürlüğe koymak için çalışmalarına devam etmektedir. Bu çalışmalar çerçevesinde merkezi konumda bulunan, fiziki açıdan gerekli donanımına sahip kurslarda hizmetin gerektirdiği yeterliliğe sahip öğreticiler vasıtasıyla hafızlık eğitimi verilmektedir. İlimizdeki hafızlık belgesi alan erkek ve kız öğrenci sayısına ilişkin veriler aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

HAFIZLIK BELGESİ ALAN KIZ ÖĞRENCİ SAYISI

2002

2023

HAFIZLIK BELGESİ ALAN ERKEK ÖĞRENCİ SAYISI

2002

2023

2014-2023 yılları arasında Erzurum ilimizde **3.899**
toplam hafızlık belgesi alan öğrenci sayısı

Okul-Kur'an Kursu İş Birliğine Dayalı

Örgün Eğitimle Birlikte Hafızlık Projesi

“Okulla Birlikte Hafızlık İmkani”

Başkanlığımız ve Milli Eğitim Bakanlığı iş birliğinde hazırlanan proje; örgün eğitime devam eden ve aynı zamanda hafızlık yapmak isteyen öğrencilerin, hafızlık eğitimi ile hafızlık sonrası eğitim öğretim süreçlerinin etkin, verimli ve sistematik bir şekilde gerçekleştirilmesini amaçlamaktadır. Belirlenen imam-hatip okulları ile Kur'an kursları iş birliğinde gerçekleştirilecek hafızlık eğitimi çerçevesinde hafızlık sonrası eğitim öğretim süreçlerine ilişkin mesleki, akademik, sosyal, kültürel, sportif ve ahlaki gelişim alanlarının destekleneceği faaliyetler gerçekleştirilmektedir.

İlimizde **2023 yılı itibarıyla 5 adet hafızlık proje okulu** bulunmaktadır. Bu okullarda 2023-2024 eğitim-öğretim döneminde öğrenim gören **öğrenci sayısı 461**'dir. İlimizde, bu proje okulunda eğitimin başladığı tarihten bugüne kadar **436 öğrenci mezun** olmuştur.

2023

5

Erzurum
Hafızlık
Proje
Okulu

İhtiyaç Odaklı Kur'an Kursları

7'DEN 70'E HERKES İÇİN KUR'AN KURSU

2012 yılında Türkiye genelinde uygulanmaya başlayan "İhtiyaç Odaklı Kur'an Kursları" programı, din eğitimi almak isteyen her vatandaşın hizmetlerimize ulaşma imkânı sunmuştur. Öğrenciyi merkeze alan bu sistem sayesinde gerek mesai saatleri dışında gerekse hafta sonu dersleriyle Kur'an eğitimi, talebe uygun biçimde süreklilik kazanmıştır. Diyanet İşleri Başkanlığı koordinesinde her yaş grubuna yönelik Kur'an-ı Kerim eğitimi ve İslam dini esasları ile ilgili bilgilerin verildiği ihtiyaç odaklı Kur'an kursu sayısı; 2002-2003 Eğitim-Öğretim Yılı'nda 34 iken 2023-2024 Eğitim-Öğretim Yılı'nda 111'e ulaşmıştır.

Erzurum
Toplam
Kur'an Kursu
Sayısı

2023

○ 395

Yaz Kur'an Kursları

“Camiler Çocuk Dolsun, Ahlakı Kur'an Olsun”

2012 yılında 5. sınıf öncesi çocuklara da cami ve yaz Kur'an kursu kapılarının açılmasıyla birlikte, her yıl üç milyonu aşkın çocuk Kur'an-ı Kerim ile buluşmaktadır. Öğrencilerimiz kurslarda Kur'an-ı Kerim, itikat, ibadet, siyer ve ahlak dersleri görmektedir. Ayrıca 81 il ve tüm ilçelerinde yaz Kur'an kursu öğrencilerine yönelik 'Mahremiyet Bilinci', 'Çevre Ahlakı' ve 'Bağımlılıkla Mücadele' gibi seminerler de düzenlenmektedir. Erzurum'da 2002 yılında 12.342 olan yaz Kur'an kursu öğrenci sayısı 2023 yılı itibarıyla 34.278'e ulaşmıştır.

YAZ KUR'AN KURSU ÖĞRENCİ SAYISI

2002

12.342

2023

34.278

4-6 Yaş Kur'an Kursu

“Minik Kalplerde Kur'an Sevgisi”

'Beşikten mezara kadar ilim öğreniniz.' emri doğrultusunda, çocuklarımızın yaşları gereği ihtiyaç duydukları gelişim süreçlerine katkıda bulunmak, İslam dininin değerlerini öğretip Allah'ı ve Peygamber'i sevgi temelinde tanıtmak, çocuklara değerler eğitimi vermek amacıyla 2013 yılında pilot uygulama olarak başlayan 4-6 yaş Kur'an kursları, Başkanlığımıza bağlı olarak hizmet vermektedir.

4-6 yaş Kur'an kurslarımızın sayısı, halkımızın talebi doğrultusunda giderek artış göstermektedir. 2022-2023 yılı eğitim öğretim döneminde ilimizdeki **52 adet 4-6 yaş Kur'an kursu ile çocuklarımıza eğitim verilmektedir.**

Mültecilere Yönelik Kur'an Kursu Eğitimi Hizmetlerimiz

“Ülkemizin Mazlum Misafirleri”

İnsanların zorunlu nedenlerle başka diyarlara göç etmesi insanlık tarihiyle yaşıttır. Günümüz dünyasında savaş, işgal vb. sebeplerle her yıl yüz binlerce insan mülteci durumuna düşmektedir. Kimsesizlere kucak açmak, İslam medeniyetinin en temel hususiyetlerinden birisidir.

Diyanet İşleri Başkanlığımızca mülteci kardeşlerimiz için gerek kamplarda gerekse diğer mekânlarda sosyal ve kültürel hizmetler yanında din eğitimi ve din hizmetlerine yönelik pek çok çalışma yapılmaktadır. Bu çalışmalar, söz konusu muhatap kitlenin sahih bilgiler ışığında din eğitimi almalarını, dini görünümü terör örgütlerinin propagandaları karşısında bilinçlenmelerini, toplumdaki birlik, beraberlik ve kardeşlik ruhunun güçlendirilmesini amaçlamaktadır.

ERZURUM İLİMİZE

2003-2023 YILLARI ARASINDA TOPLAM 5 MİLYAR 865 MİLYON TL

Yatırım Yaptık

19.131

Elektrik
Dağıtım Hattı
Uzunluğu (Km)

1.442

Doğal Gaz
Dağıtım Hattı
Uzunluğu (Km)

4,3 Milyar

Elektrik Sektörü
Yatırımları (TL)

1,4 Milyar

Petrol ve Doğalgaz
Sektörü
Yatırımları (TL)

Milli kaynaklarımızı önceleyen stratejimiz ile tüm enerji kaynaklarımızı sürdürülebilirlik ilkesi doğrultusunda milletimizin hizmetine sunarak son **21 yılda** “**Bağımsız Enerji, Güçlü Türkiye**” sloganıyla pek çok projeyi hayata geçirdik.

39,8 Milyon

Madencilik Sektörü
Yatırımları (TL)

2003 - 2023

enerji ve

tabii
kaynaklar

BAĞIMSIZ ENERJİ GÜÇLÜ TÜRKİYE

Geleceğin Türkiye'sini teminat altına alıyoruz.

Ülkemizin artan enerji talebini dikkate alıyor ve yerli ve milli enerji çözümlerine yöneliyoruz. Yerli ve yenilenebilir enerji kaynaklarına önem veriyor, yurtiçi enerji üretimini artırıyoruz. Yer altı ve yer üstü kaynaklarımızı ülke ekonomisine yüksek katma değer sağlayacak şekilde değerlendiriyoruz. Enerji sektörünü büyüterek geleceğin Türkiye'sini teminat altına alıyoruz.

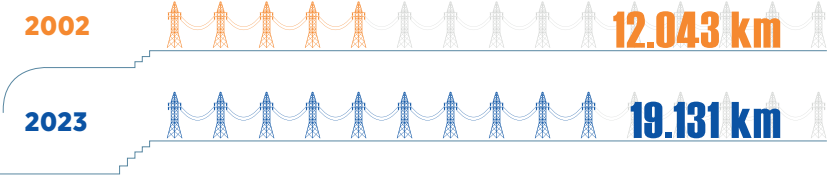
Enerji Altyapısını Güçlendirerek

Vatandaşlarımıza Sunulan Hizmet Kalitesini Artırdık

Erzurum'da son 21 yılda yaklaşık 4,3 milyar TL tutarında elektrik sektörü yatırımı yapıldı. Erzurum'da 2002 yılında 12.043 km olan elektrik dağıtım hattı uzunluğunu 19.131 km'ye çıkardık. Bu çalışmalarımızın ve yatırımlarımızın neticesinde Erzurum ilimizde 424.704 elektrik abonesinin aldığı hizmet kalitesini artırdık.

ELEKTRİK DAĞITIM HATTI UZUNLUĞU

Erzurum'a 2002 yılında elektrik üretim tesisleri yatırımı dâhil 7,8 milyon TL enerji yatırımı yapılmışken, 2003-2023 (Haziran ayı sonu) yılları arasında 5,8 milyar TL, 2023 (Haziran ayı sonu) yılında ise 937 milyon TL enerji yatırımı yapıldı.

ENERJİ YATIRIMLARI

Son 21 yılda devreye giren yeni santraller ve kapasite artışları ile birlikte 1,9 milyar TL tutarında 685 MW kurulu güce sahip santral kazandırıldı. Ayrıca Erzurum ilimizde 33,9 MW toplam kurulu güce sahip 6 santralin inşası devam etmektedir.

685 MW

kurulu güce sahip santral kazandırıldı.

6 Adet

inşası devam eden santral

Yeraltı Zenginliklerimizi Ekonomimize Kazandırıyoruz

Enerji sektörünün tüm alanlarında yapılan yatırımlarla üretim kapasitesini artırdık.

Madencilik ile petrol ve doğalgaz sektörlerinde yatırımların önünü açtık.

2003-2023

39,8 Milyon TL
Madencilik Yatırımı

2003-2023

1,4 Milyar TL
Petrol ve Doğalgaz Yatırımı

21 yıl içerisinde yürütülen arama çalışmaları sonucunda bulunan rezervler;

BAKIR 116.044 Ton	ALTIN 3 Ton
MOLİBDEN 6.674 Ton	GÜMÜS 50 Ton
ALÇITAŞI 4,5 Milyon Ton	ÇİNKO 42.172 Ton
MERMER 4,5 Milyon Ton	KURŞUN 15.984 Ton

Vatandaşlarımızın Isınma Sorununu Çözüyoruz

Sosyal Devlet olmanın gereği olarak Erzurum ilimizde ihtiyaç sahibi vatandaşlarımıza 2003'den 2023 yılı Haziran sonuna kadar toplam 656 milyon TL değerinde 1.193.782 ton kömür yardımıyla bulunulmuştur.

Tüm Şehirlerimize Doğal Gaz Ulaştırdık, Sıra İlçelerimizde

2023'te enerji alanında dev projelere imza atan Türkiye, doğal gaz ve petrol keşifleri, yenilenebilir enerji santralleri, sondaj ve sismik araştırma gemileri, dev doğal gaz depolama tesisleri ve uluslararası boru hatlarıyla enerjide merkez olmaya hazırlanıyor.

2004 yılında doğal gaz ile tanıştırdığımız Erzurum'da Aşkale, Aziziye, Çat, Hınıs, Horasan, İspir, Karaçoban, Karayazı, Köprüköy, Narman, Oltu, Palandöken, Pasinler, Pazaryolu, Şenkaya, Tekman, Tortum, Uzundere ve Yakutiye bölgelerine doğal gaz arzı sağladık. İlimizde şu an 160.201 doğal gaz abonesi bulunmaktadır. Erzurum'da doğal gaz dağıtım hattı uzunluğu 1.442 km'ye ulaştırıldı.

Doğal gaz dağıtım hattı

1.442 KM'ye ulaştırıldı.

ERZURUM İLİMİZE

2002-2023 YILLARI ARASINDA TOPLAM 10 MİLYAR 814 MİLYON TL

Yatırım ve Destek Sağladık

20.272

Yurt Kapasitesi

174.662

Gençlik Merkezi
Faaliyet Sayısı

80.786

Lisanslı Sporcu

686.670

Gençlik Merkezlerinde
Faaliyetlere Katılan
Gençler

249

Spor Kulübü

73

Spor Tesisi

9

Gençlik Merkezi

37.589

Gençlik Merkezleri
Üyesi

2002 - 2023

gençlik
ve
spor

Gençlik Değişimin ve Gelişimin Öncüsü

Gelişen ve değişen dünyada daima yeni kalan, inovatif düşünebilen, donanımlı ve geleceğe karşı duyarlı bir gençlik anlayışıyla çalışıyor, yarının dünyasını inşa edecek gençlerimizin imkan ve kabiliyetlerini daima artırıyoruz.

Erzurum-Palandöken Olimpik Yüzme Havuzu

Erzurum Gençlik ve Spor Tesisleri

Gençlik ve Spor Tesisleri ile Yurt Yatırımları için 2002-2023 yılları arasında toplam **6.451.177.627 TL** kaynak kullanılmıştır.

İlimizde Yapılan Spor Tesisleri

2002-2023 yılları arasında **4.362.844.617 TL** harcanarak toplam 75 adet spor tesisi yapılmıştır.

- Kazım Karabekir Spor Salonu,
- Yakutiye Spor Salonu,
- Palandöken Spor Salonu,
- Aziziye Spor Salonu,
- Aşkale Spor Salonu,
- Çat Spor Salonu,
- Hınıs Spor Salonu,
- Horasan Spor Salonu
- İspir Spor Salonu
- Karayazı Spor Salonu
- Narman Spor Salonu
- Oltu Spor Salonu
- Pasinler Spor Salonu
- Uzundere Spor Salonu
- Tortum Spor Salonu
- Pazaryolu Sentetik Futbol Sahası
- Kazım Karabekir Stadyumu
- Tekman Spor Salonu
- Orhan Tavlı Doğal Çim Futbol Sahası
- Aşkale Sentetik Futbol Sahası
- 3 Temmuz Sentetik Futbol Sahası,
- Yüksek İrtifa Kamp Merkezi (6 Adet Futbol Sahası Doğal Çim, Mini Sentetik Futbol Sahası, 2 Adet Tenis Kortu, Mini Gol Sahası)
- Uzundere Sentetik Futbol Sahası
- İspir Sentetik Futbol Sahası
- Oltu Sentetik Futbol Sahası
- Çat Sentetik Futbol Sahası
- Pasinler Sentetik Futbol Sahası
- Narman Sentetik Futbol Sahası
- Horasan Sentetik Futbol Sahası
- Köprüköy Sentetik Futbol Sahası
- Karaçoban Sentetik Futbol Sahası
- Şenkaya Sentetik Futbol Sahası
- Aziziye Sentetik Futbol Sahası
- Kandilli Kayaklı Koşu ve Biathlon Tesisi
- Palandöken Buz Paten Salonu
- Palandöken Short Track Slonu
- Yakutiye Buz Hokey Salonu
- Yakutiye Buz Hokey Antrenman Salonu
- Curling Salonu
- Kayakla Atlam Kulesi
- Türkiye Olimpiyat Hazırlık Merkezi,
- Kamp Eğitim Merkezi Atletizm Pisti
- Yakutiye Kampüs Tenis Kortu 1 - 2
- Aşkale İlçe Tenis Kortu 3
- İzci Evi
- Cirit Sahası
- Tam Olimpik Yüzme Havuzu
- Oltu Portatif Yüzme Havuzu,
- Hınıs Portatif Yüzme Havuzu
- Aşkale İlçe Açık Basketbol Sahası
- Aşkale İlçe Açık Voleybol Sahası
- Aziziye İlçe Açık Basketbol Sahası
- Uzundere İlçe Basketbol Sahası,
- Aşkale ve Aziziye Gençlik Merkezi,
- Oltu ve Pasinler Gençlik Merkezi,
- Palandöken Gençlik Merkezi,
- Yakutiye Gençlik Merkezi,
- Narman E Spor Gençlik Merkezi
- Narman Gençlik Merkezi
- Erzurum Gençlik Merkezi
- Tortum Sentetik Futbol Sahası

İlimizde Yapılan Bakım-Onarım Çalışmaları:

2002-2023 yılları arasında 220.603.149,00 TL harcanarak 23 adet spor tesisi bakım-onarım yapılmıştır.

2023 Yılı Yatırım Programı Kapsamında Devam Eden Projeler

2023 Yatırım programında devam eden projelerin toplam maliyeti 223.601.182,00 TL' dir

- Erzurum Merkez Spor Salonu
- Atlama Kuleleri Kampüsünde Bulunan Fitness Binasının, 125 m Atlama Kulesinin, 95 m Atlama Kulesinin, Kayak Merkezinin (Tohm Binası), Hakem Kulesinin, Sporcu Odalarının, Saha Ofisinin ve Giriş Taglarının Bakım Onarımı, Çevre Aydınlatması Yapılması, Atlama Kuleleri ve TOHM Binasının Çevre Düzenlemelerinin Yapılması
- Olur İlçe Spor Salonu Yapım İşi.
- Olur İlçe Gençlik Merkezi Onarım İşi.
- Tortum Sentetik Futbol Sahası Yapım İşi.
- Şenkaya Sentetik Futbol Sahasına 240
- Kişilik Tribün, Çevre Aydınlatma ve Çevre Düzenlemesi Yapım İşi.

- Kandilli Kayaklı Koşu ve Biathlon Koşusu Kampüsünde Bulunan Konaklama Binası, Bakım Binası, Kuzey Disiplin Hizmet Binası, İdari Yarış Binası Bakım Onarımı, Depo, Kontrol Kulübesi, Kamp Çadır Alanı, Tak, Basketbol ve Futbol Sahası, 2 Adet Tribün, Acemi Kayak Pisti ve Kafeterya Yapımı İle Çevre Düzenlemesi, Çevre Aydınlatması ve Otomatik Sulama Sistemi Yapılması
- Erzurum Yakutiye Curling Salonunun buz pistinin yeniden yapılması, pist soğutma grupları ile soğutma hatlarının yenilenmesi, nem alma ve havalandırma cihazlarının yenilenmesi, chiller grubu bakım onarımı, su yalıtımı yapılması, aydınlatmaların lede dönüştürülmesi ve genel bakım onarım işleri
- İl Müdürlüğüne Bağlı Spor Tesislerinin Bakılması ve Hazırlanması Hizmet Alımı

Gençlik Hizmet ve Faaliyetleri

Gençlik Merkezlerimiz her geçen gün artan sayıları ile daha fazla gence ev sahipliği yapıyor. Artan sayıları ile gençlik kamplarımızda daha çok gencimiz "Bir kardeşlik iklimi"nde bir araya geliyor.

- 2019 yılında Havacılık, Uzay ve Teknoloji Festivali'ni (TEKNOFEST) Erzurum ilinden 379 gencimiz ziyaret etmiştir.
- 2022 yılında 20.Dönem Kamplara toplam 880 gencimiz katılmıştır.

2016-2023 Eğitim-Öğretim Dönemi Eğitim Faaliyetleri

- Kurs Atölye ve sportif faaliyetler olmak üzere 5.455 eğitim faaliyeti gerçekleştirilmiştir. Söz konusu faaliyetlere 130.110 öğrencimiz katılım sağlamıştır.
- Eğitim çalışmaları kapsamında verilen İnsan ve Toplum Atölyeleri, Edebiyat Atölyesi, Dini İlimler Atölyesi, Sosyal ve kültürel Faaliyetler, Sağlık ve Doğru Beslenme Atölyesi, Akademik Destek Kursları, El sanatları Kursu, Müzik ve Görsel Sanatlar Kursu, Türk İslam Sanatları Kursu, Çevre Faaliyetleri, Gönüllülük Faaliyetleri, Bilgiden Bilince Konferansları, Sportif Faaliyetler arasında yer alan bir kaç örnek aşağıda yer almaktadır;
- 40 Hadis Atölyesi, Mesnevi Atölyesi, Biz bize Moral Geceleri, Hasbihal Programları, 6 çınar altı gençlik Söyleşisi, Davranışsal Bağımlılıkla Mücadele, Madde Bağımlılığı, Tütün Bağımlılığı, Uyuşturucu Bağımlılığı, Hobi Bahçesi, Hatıra Ormanı, Ebru Kursu, İngilizce Kursu, Filografi Kursu, Yurtlararası turnuvalar, Voleybol kursu, basketbol kursu, halkoyunları kursu gibi faaliyetler gerçekleştirilmiştir.

Spor Hizmet ve Faaliyetleri

ERZURUM'UN SPOR KULÜBÜ SAYISI

2002

45

2023

249

ERZURUM'UN LİSANSLI SPORCU SAYISI

2002

4.497

2023

80.786

Elit Sporcu Eğitimine Tam Destek

- 2022 yılı içinde Sporcu Eğitim Merkezi ile Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezinde 39 sporcumuz Olimpiyatlarda şehrimizi ve ülkemizi temsil edebilmek adına eğitim almaktadır.

Sportif Yetenek Taraması

- Ülke sporunun başarı devamlılığını arttırarak sürdürülebilmesi için 2023 yılında Erzurum'daki ilkokul öğrencisi 5.397 çocuğumuza Sportif Yetenek Taraması yapılmıştır.

Spor Etkinlik Katılımları

- Erzurum, ülkemizde düzenlenen Okul Sporları, Yüzme Bilmeyen Kalmasın, Yaz Spor Okulları, Anadolu Yıldızlar Ligi, Koşabiliyorsan Koş Projesi gibi spor etkinliklerine 31.225 vatandaşımız ve öğrencimizle katılmıştır.

Erzurum İli Yurt-Kredi/Burs Hizmetleri

Erzurum'daki Yurtların Kapasitesi

Abdurrahman Gazi Yurdu

YURT KAPASİTE SAYILARI

2002

7.804

2023

20.272

Hizmete Açılan Yurtlar

- 2016 yılında Aziziye'de 1.406, Hınıs'ta 435, Narman'da 409;
- 2007 yılında İspir'de 170, 2009 yılında Yakutiye'de 653, 2011 yılında Oltu'da 626,
- 2013 yılında Aziziye'de 1.930, 2014 yılında Yakutiye'de 507,
- 2015 yılında Palandöken'de 1.511 ve Yakutiye'de 440, Aziziye'de 1.335,
- 2017 yılında Horasan'da 294, Aziziye'de 1.272, Yakutiye'de 1.590
- 2021 yılında da Yakutiye'de 2.998 kapasiteli yurtları hizmete açtık.
- 2023 yılında Oltu Yurt Müdürlüğü C blokta yatak kapasitesini arttırdık (20), Hınıs'ta C blok açarak 108 kişilik kapasite arttırdık.

Yurt Hizmetleri

Kredi/Burs Miktarları

- Üniversite öğrencilerinin kredi ve burs miktarlarını lisansta 2.000, yüksek lisansta 4.000, doktora da 6.000 liraya yükselttik.

Barınan Öğrencilere Yapılan Karşılıksız Beslenme Yardımları

- 2002 yılında 50 kuruş (0,50 TL) olan beslenme yardımını 2023 yılında 120 TL'ye yükselttik. 2002 yılında aylık 11 TL olan beslenme yardımını 2023 yılında 3.600 TL'ye çıkarttik.

Özel Yurtlar Beslenme ve Barınma Desteği

- Bakanlığımız yurtlarında barınan öğrencilere sunulan barınma imkanı ve beslenme desteğinin yanı sıra vergi muafiyeti tanınan vakıf ve kamu yararına çalışan dernek yurtlarında kalan öğrencilere de karşılıksız barınma ve beslenme yardımı sağlıyoruz. Bu kapsamda, Erzurum'daki 6 yurttaki 939 öğrenciye yıllık 13.556.747,00 TL beslenme ve barınma yardımını yaptık.

2002 - 2023

İçişleri

Açık Kapı

112 Acil Çağrı

Güvenli Okul
Güvenli Gelecek

KADES
Kadın Destek

Haydi Hayvan
Durum İzleme

AFAD
Acil ve Acil Durum
Yönetimi Başkanlığı

SİBERAY
Siber Suçlarla
Mücadele Daire
Başkanlığı

Çocuk Trafik
Eğitim Parkı

Nüfusmatik
Bireysel Nüfus
Hizmeti Noktası

Vefa Sosyal
Destek

Uyuma
Projesi

3'ü Bir Yerde

T.C. Kimlik Kartı

Mavi Kart

Güvenli Türkiye

Şehirlerimizi “dünyanın en güvenli şehirleri”, ülkemizi “dünyanın en güvenli ülkesi” yapmak için var gücümüzle çalışıyoruz.

Türkiye Yüzyılı’nda kara ve deniz sınırlarımızdan kent ve kırsal alan güvenliğine kadar hiçbir iç güvenlik başlığının bu toprakların sorunu olmasına izin vermemekte kararlıyız.

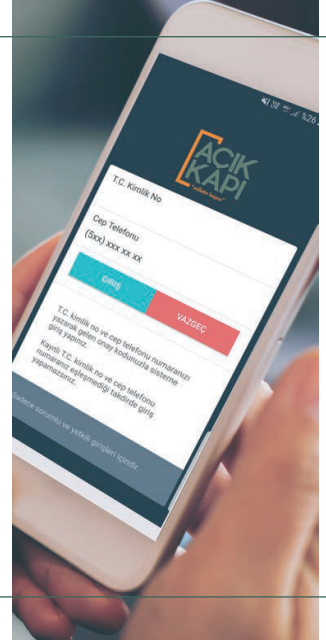

AÇIK KAPI PROJESİ

Amacımız;

- Hizmetlerde vatandaş memnuniyetini arttırmak,
  - Kamu hizmetlerini sunan kurumlarla vatandaş arasında karşılıklı iletişim ve güveni yükseltmek,
  - Vatandaşın talep ve beklentileri esas alınarak oluşturulacak politikalara temel sağlamak,
  - Kronikleşmiş sorunlara çözümler üretmektir.
- 2019 yılı içerisinde 113 ilçe kaymakamlığında Açık Kapı büroları faaliyete geçirilmiştir.
  - 2020 yılında 60, 2021 yılında 20 kaymakamlıkta daha Açık Kapı Birimi açılarak 81 il valiliği ve 241 ilçe kaymakamlığında olmak üzere toplam 322 Açık Kapı bürosu faaliyetine devam etmektedir.
  - 2022 Aralık ayı sonu itibarıyla 10 Açık Kapı bürosu daha vatandaşlara hizmet vermeye başlayacaktır.

Toplam

6.495.791

adet başvuru yapılmış olup,

bunların

> %99,82'si

sonuçlandırılmıştır.

İlimiz Merkezinde Açık Kapı Şube Müdürlüğü ile Yakutiye, Aziziye ve Oltu ilçelerimizde Açık Kapı Şefliği olarak faaliyetlerimize devam etmekteyiz. 15 Şubat 2018 tarihinde faaliyete geçen İlimiz Açık Kapı Bürolarında 15 Şubat 2018 – 30 Kasım 2022 tarihleri arasında vatandaşlarımızca toplam 39.481 başvuru yapılmış olup bu başvuruların tamamı sonuçlandırılmıştır.

Acil Çağruları Tek Çatı Altında Birleştiriyoruz

POLİS ACIL JANDARMA ACIL SAHİL GÜVENLİK ACIL AFAD ACIL AMBULANS ACIL İTFAİYE ACIL ORMAN YANGIN ACIL

YENİ NUMARAMIZ 112
TÜM ACIL ÇAĞRILAR, DAHA HIZLI MÜDAHALE İÇİN TEK NUMARADA BİRLEŞTİ

BİR BİR İKİ

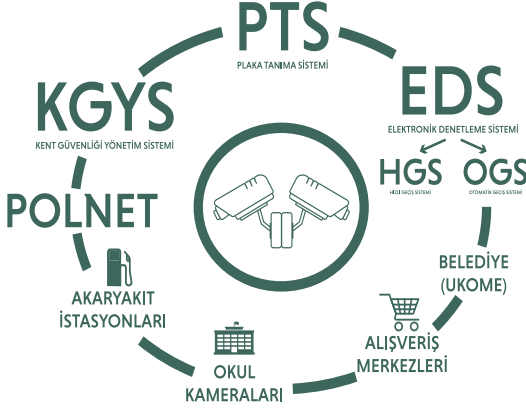
TÜRKİYE CUMHURİYETİ
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI

112
ACIL
ÇAĞRI

Acil çağrı numaralarının **81 ilde tek numara** (112) altında toplanması amacıyla 112 Acil Çağrı Merkezleri (AÇM), 2022 yılı sonu itibarıyla 81 ilde hizmet vermektedir. **Erzurum** ilinde 112 AÇM faaliyete geçmiştir. 115 polis imdat, 156 jandarma, 112 sıhhi imdat, 110 itfaiye, 122 Afad ve 177 orman çağrıları 112 Tek Acil Çağrı numarasında birleşmiştir. 164.988 öğrenciye bilgilendirmek amacıyla 112 acil durum hattının tanıtımı yapılmıştır.

Kent Güvenlik Yönetim Sistemi

Hali hazırda **81** il ve **921** ilçede KGYS sistemi faaldir.

Proje tamamlandığında sistem, **25 bin 839** noktada **86 bin 131** kamerayla faaliyete geçecektir.

Kırsal ve kentte hedefimiz mevcut nokta ve kamera sayısını **%50 oranında arttırmaktır.**

KAPASİTEMİZİ ARTTIRIYORUZ

15 Temmuz 2016'dan bugüne

%125
ARTIŞ

KGYS Nokta Sayısı
10 bin 954'ten
24 bin 697'ye
çıkartılmıştır.

%206
ARTIŞ

Kamera Sayısı
26 bin 469'dan
80 bin 989'a
çıkartılmıştır.

2020 yılında 235 adet KGYS noktasında 634 sabit 184 hareketli olmak üzere toplam 818 kamera bulunmakta iken, yapılan genişleme projeleri sonucunda 2022 yılında 251 KGYS noktasında 673 sabit 196 hareketli olmak üzere toplam 869 kamera ile aktif olarak kullanılmaktadı. Ayrıca 2020 yılında 55 adet PTS noktasında 168 kamera bulunmakta iken, genişleme projeleri sonrasında 2022 yılında 58 PTS noktasında 183 kamera ile aktif olarak kullanılmaktadır. Emniyet Genel Müdürlüğü ve Savunma Sanayii Başkanlığı ile yürütülen KGYS ve PTS projesi kapsamında 4 adet Mobil Plaka Tanıma Sisteminin (MPTS) tahsisi yapılmış olup, gerekli eğitimler tamamlandıktan sonra aktif olarak kullanılacaktır.

3'Ü BİR YERDE

- PASAPORT
- SÜRÜCÜ BELGESİ
- KİMLİK KARTI

2 NİSAN 2018

tarihi itibarıyla kimlik kartı, sürücü belgesi ve pasaport başvuruları nüfus müdürlüklerinden alınmaktadır.

Nüfus Müdürlüklerimizde
25 MİLYON
vatandaşımıza yüz yüze hizmet verilmiştir.

3'ü Bir Yerde uygulaması ile Sürücü Belgesi, Pasaport, Kimlik Kartı verme işlemleri tek bir biometrik veri ile yapılmakta olup, başvurudan itibaren 1+3 günde kimlik kartının vatandaşa teslimi sağlanmaktadır.

Yerel Mimariye ve Engelli Erişimine Uygun Yeni Hükümet Konakları

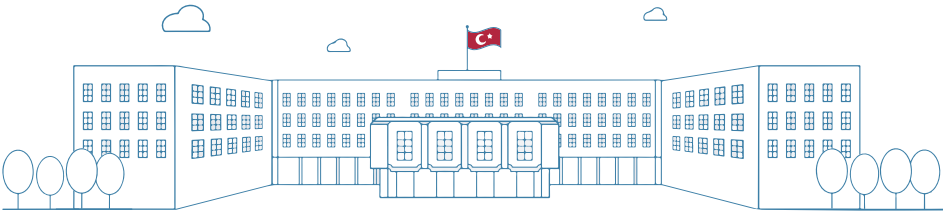
Vatandaş odaklı hizmet anlayışı çerçevesinde, kamu hizmetlerinin en iyi şekilde sunulmasını sağlayan ve buldukları yörenin tarihi ve kültürel dokusuna uygun, yerel mimariyi ön plana çıkaran tarzda hükümet konaklarının yapılması noktasında yoğun bir gayret içindeyiz.

Bakanlığımızca hükümet konaklarının yapımına başlanılan 2009 yılından 2022 yılı Aralık ayına kadar 20'si II Hükümet Konagı olmak üzere toplam;

225 Hükümet Konağı
tamamlanarak hizmete açılmıştır.

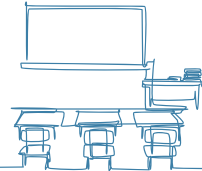
Erzurum ilinde Pazaryolu, Çat, Oltu, Narman, Uzundere, Köprüköy, Karaçoban, Horasan Hükümet Konakları yapımı tamamlanmıştır. Merkez, Tekman Hükümet Konakları yapımı devam etmektedir.

Güvenli Okul, Güvenli Gelecek

Dört ayrı kategoriye ayrılan okullarımızda görev yapmak üzere; 258 okul kolluk görevlisi, 2458 “Güvenli Eğitim Koordinasyon Görevlisi” ile okulların giriş-çıkışlarında 498 sabit ekip görevlendirilmiştir. Okul çevrelerinde çocukların ve gençlerin korunmasına yönelik 41 ayrı huzur uygulaması yapılmıştır.

AFAD

2009 yılında afetlerle ilgili olarak görev yapan İçişleri Bakanlığına bağlı Sivil Savunma Genel Müdürlüğü, Bayındırlık ve İskân Bakanlığına bağlı Afet İşleri Genel Müdürlüğü ve Başbakanlık'a bağlı Türkiye Acil Durum Yönetimi Genel Müdürlüğü'nü birleştirerek Başbakanlık'a bağlı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) kuruldu. AFAD ile yetki ve sorumlulukları tek bir çatı altında topladık. Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi ile ilgili yapılan düzenlemeler kapsamında, 15 Temmuz 2018 tarihinde yayımlanan 4 No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile AFAD, İçişleri Bakanlığına bağlanmıştır. AFAD, afetlerin meydana gelmesinden önce hazırlık ve zarar azaltma, olay sırasında yapılacak müdahale ve olay sonrasında gerçekleştirecek iyileştirme işlemlerini en kısa sürede yerine getirmektedir.

AFAD geliştirilen kapasite, insan kaynakları ve üretilen projelerle Türkiye'yi sürdürülebilir bir kalkınma modeline doğru taşımakta ve 2023'ün Türkiye'sine adım adım yaklaşırken afet yönetiminde önemli bir sistem ve teknolojik dönüşüm gerçekleştirmektedir.

Erzurum'un Yardımına Koştuk

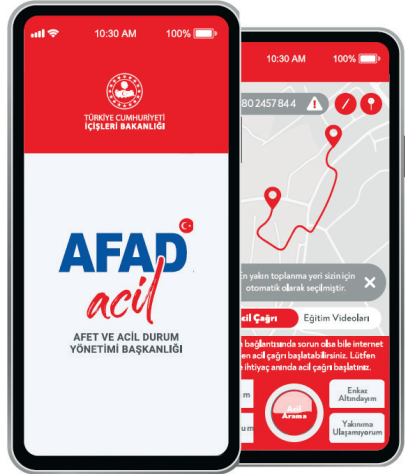
Erzurum'da AFAD'ın kurulduğu 2009 yılından günümüze kadar gerçekleşen 984 afet ve acil durum olayına (heyelan, su taşması, boğulma, mahsur, trafik kazası, kayıp vb.) hızlı ve etkili bir şekilde müdahale ettik. Bu olaylarda 508 vatandaşımızı sağ olarak kurtardık.

AFAD Büyüyor

2009 yılında 83 olan toplam personel sayımızı 2022 yılında 131'e yükselttik. Afet ve acil durum hallerinde kritik öneme sahip arama/kurtarma personel sayımız da 80 dir. Aynı dönemde arama ve kurtarma araçlarımızın sayısını 29'a yükselttik.

Vatandaşlarımıza Afet ve Acil Durum Eğitimi Veriyoruz

Afet yönetiminde eğitim faaliyetlerine büyük önem veriyoruz. Afet ve acil durumlara vatandaşlarımızın hazırlık ve farkındalık düzeyini artırabilmek amacıyla çeşitli konu başlıklarında bu güne kadar 272.649 vatandaşımıza eğitim verdik.

Evini Yapana Destek Oluyoruz

Yatırım faaliyetleri kapsamında ilimize 180.249.918 TL yatırım harcaması gerçekleştirdik. Evini Yapana Yardım (EYY) uygulaması ve ihaleli işler yöntemi ile hak sahibi olan vatandaşlarımıza yapılarını yenileme imkânı sağladık.

e-Belediye

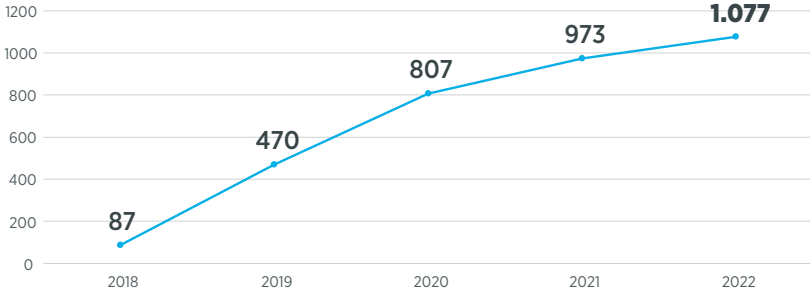
Bilgi Sistemi Projesi

Belediyelerin ortak bir veri tabanında buluşturulmasına, bilgi teknolojileri alanında (yazılım, sistem, altyapı vb.) ihtiyaçlarının karşılanmasına, hizmetlerin standartlaştırılmasına ve şeffaf bir yerel yönetim yapısının oluşturulmasına imkan sağlayan, devrim niteliğinde bir projedir.

Yazışma ve işlemler elektronik ortama taşınarak bütün belediye hizmetlerinde kalite, hız ve şeffaflık artırılmış olacaktır.

- Her belediyenin ayrı ayrı yatırım ve harcama ile yaptığı elektronik ve yazılım hizmetleri, sistem üzerinden sağlanacaktır.
- e-Belediye Bilgi Sistemi 67 adet modülden oluşmaktadır. Belediyelerin hizmetine sunduğumuz 45 modül (Yönetim Bilgi Sistemlerine tekabül eden) Bakanlığımızca tamamlanmış ve tüm belediyelerde yaygınlaştırma çalışmaları devam etmektedir. 22 modül (Coğrafi Bilgi Sistemlerine tekabül eden) ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca hazırlanmaktadır.
- e-Belediye Bilgi Sistemi vatandaş odaklı bir proje olması sebebiyle de kamu kurum ve kuruluşlarıyla 21 adet servis entegrasyonu, 11 banka ile online tahsilat için entegrasyonu ve 15 adet e-Devlet hizmeti sunmaktadır.

Yıllara Göre e-Belediye Modülü Kullanan Toplam Belediye ve Kuruluş Sayısı

Kurumumuz' un e-Belediye Bilgi Sistemi'ne geçişini sağlamak amacıyla 19.11.2018 tarihinde çalışmalara başlanarak 21.11.2018 tarihinde geçiş işlemleri tamamlanmıştır.

Kurumumuzun e-Belediye Bilgi Sistemine entegrasyonu sağlandıktan sonra Elektronik Belge Yönetim Modülü için çalışmalara başlanmıştır.10-11 Ocak 2019 tarihlerinde üst yönetim ve personele EBYS modülü eğitimi verilmiştir. 14 Ocak 2019 itibari ile kurumumuzda e-İmza evrak oluşturulmaya başlanmıştır.

Bu projenin gerçekleşmesiyle
belediyelerde yıllık yaklaşık

3,7 Milyar TL

TASARRUF SAĞLANACAKTIR

Açık kaynak kodlu yazılımların kullanımı ile
lisans maliyetlerinden,

Merkezileştirme ile sistemsel bileşen, güvenlik ve
veri depolama maliyetlerinden,

Dijitalleşme ile de iş ve işlemlerin oluşturacağı
belge maliyetlerinden de tasarruf sağlanmıştır.

EBYS Modülü'nü Kullanan
Belediye ve Kuruluş Sayısı

1.077

ERZURUM İLİMİZE

2002-2023 YILLARI ARASINDA TOPLAM 1 MİLYAR 961 MİLYON TL

Yatırım ve Destek Sağladık

19.034

Kayıtlı Eser
Sayısı

23 Adet

Halk Kütüphanesi

3.910.816 TL

Sinema Alanına
Destek
(2002-2023)

3.441

Tiyatro Oyunu

781.359

Seyirci

Ülkemizin değerlerini ortaya çıkarıp korurken, sahip olduğumuz turizm potansiyelini en iyi şekilde kullanmak için önemli çalışmalar yürütüyoruz.

2002 - 2023

kültür ve turizm

108

İşletme Belgeli
Konaklama
Tesisleri

282.731

İşletme Belgeli
Tesislerde
Konaklayan
Kişi Sayısı
(2023)

Türkiye'nin dört köşesinde Her Mevsim Turizm

Türkiye sahip olduğu dört mevsim turizm potansiyeli ve zengin kültürünün, Dünya Kültür Mirası Listesi'ndeki 19 varlığı, farklı alanlardaki 500'e yakın nitelikli müzesi, 47 sanal müzesi, dünya sanat fuarları ve galerileri olmak üzere sahip olduğu kültür merkezleri ve salonları, kültürel bilinç geliştirmeye dönük yaptığı çalışmalarla, potansiyelini her geçen gün daha da artırmaktadır. Ülkemiz 2023 Turizm Vizyonu kapsamında uluslararası alanda turist sayısı ve turizm geliri bakımından dünyanın ilk beş ülkesinden biri olmayı amaçlanmaktadır.

Erzurum-Geçitler Ülküsü

Kültür Merkezi Yapımına Önem Verdik

Erzurum Hınıs Kültür Merkezi

Yapımı tamamlanan Erzurum Hınıs Kültür Merkezi hizmet için yıllar itibariyle toplam harcama 84.295.683 TL'dir.

Tanıtım ve Ağılama

Erzurum 2011 Kış Oyunları Tanıtım Faaliyetleri: Polonya Spor Federasyonu iş birliği ile Erzurum 2011'in ve Türkiye'nin kış turizmi potansiyelinin tanıtımı amacıyla Polonya'nın Varşova ve Katowice şehirlerinde 2 basın toplantısı düzenlenmiş ve Erzurum 2011'i tanıtan bir Lehçe broşür bastırılmıştır.

İller Tanıtım Ve Geliştirme Programı Çalışmaları

28 Eylül 2021 tarihinde Erzurum Valiliği liderliğinde TGA ve TGM temsilcilerinin katıldığı İl Tanıtım ve Geliştirme programı tanıtım toplantısı gerçekleştirilmiştir. 25 Ekim 2021 tarihinde Erzurum Valiliği liderliğinde TGA ve TGM temsilcilerinin katıldığı birinci İl Tanıtım ve Geliştirme Kurulu toplantısı gerçekleştirilmiştir. İlin kısa orta ve uzun vadeli tanıtım hedefleri belirlenmiş ve stratejik doküman doldurulmuştur.

Müzelerdeki Kayıtlı Eser Sayısında Artış Sağladık

Erzurum Müzelerinde kayıtlı eser sayısı;

2002
18.189 adet

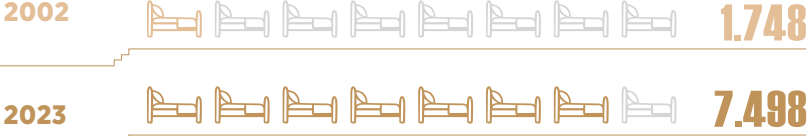

2023
19.034 adet

Erzurum Turizmde Atağa Kalkıyor

Erzurum'da yerel yönetimlerin turizm altyapı yatırım projelerine 2002-2023 yılları arasında 303,5 milyon TL destek sağladık. Bu sayede Erzurum'daki "İşletme Belgeli Konaklama Tesisi" sayısı, yatak kapasitesi ve tesislerde konaklayan kişi sayısı her gün artıyor.

İŞLETME BELGELİ KONAKLAMA TESİSİ YATAK KAPASİTESİ

İŞLETME BELGELİ KONAKLAMA TESİSİ

İŞLETME BELGELİ TESİSLERDE KONAKLAYAN KİŞİ SAYISI

Bakanlık Belgeli Seyahat Acentesi Sayısı
Erzurum ilinde bakanlık belgesi acentesi sayısı

 2015 YILINDA
29 ADET

 2023 YILINDA
42 ADET

Erzurum'daki Vakıf Eserlerimize Sahip Çıktık

Sonrası

Erzurum'daki vakıf kültür varlıklarının korunması amacıyla proje, bakım-onarım, restorasyon ve çevre düzenleme çalışmaları için 2002-2023 yılları arasında Bakanlığımız Vakıflar Genel Müdürlüğü bütçesinden yaklaşık 1,01 milyar TL harcanmıştır.

Erzurum - Merkez Çifte Minareli Medrese

Erzurum'un simgelerinden Çifte Minareli Medrese'nin kitabesi olmadığından, gerçek adı ile ne zaman yapıldığı kesin olarak bilinmemektedir. Kuvvetli ihtimalle, Anadolu Selçuklularından Hüdavent Hatun tarafından 13. Yüzyılın son çeyreğinde yaptırılmıştır. Bu nedenle, medrese, Hatuniye Medresesi diye de adlandırılmaktadır. Selçuklu sitilinde, 13. asrın sonlarına doğru yapılan, önemli bir hadise ile yapımı yarım kalan ve "Fakülte Karşılığı" tedrisat yapan Çifte Minareli Medrese mimari yapısı taş oyma ve kabartma ve çini süslemeleri ile muhteşem bir şaheserdir.

Öncesi

Vakıf Gayrimenkullerinin Değerlendirilmesi

Vakıflar Genel Müdürlüğünce 2002-2023 yılları arasında Erzurum ilinde; 5 adet vakıf taşınmazı "Kat Karşılığı İnşaat" modeli ile 2 adet vakıf taşınmazı ise "Restorasyon veya Onarım Karşılığı Kiralama" modeli ile değerlendirilmiştir.

Erzurum - Yakutiye Gürcü Mehmet Paşa Cami

Sonrası

Kitabesine göre 1648 (H.1058) tarihinde Erzurum Valisi Gürcü Mehmet tarafından yaptırılmıştır. Kitabeden anlaşıldığı üzere cami daha önce burada yapılmış olan Saltuklu Döneminden kalma harap mescidin yerine yapılmıştır. Plan olarak ahşap destekli düz tavanlı camiler grubuna giren caminin inşasında kesme taş ve moloz taş malzeme kullanılmıştır. Son cemaat yeri de düz tavanlıdır. 2020-2021 yıllarında kapsamlı onarımı yapılmıştır.

Öncesi

Restorasyon ve Çevre Düzenleme Çalışmaları

- Erzurum-Merkez Ulu Cami
- Erzurum-Merkez Ayazpaşa Cami
- Erzurum-Yakutiye Gürcü Mehmet Paşa Cami
- Erzurum-Pasinler Ulu Cami
- Erzurum-Yakutiye Çortan Mescidi
- Erzurum-Olu Çataksu Köyü Cami

Hayri ve Sosyal Hizmetlerimizi Kat Kat Artırdık

2023

4.106
KİŞİYE SICAK YEMEK

Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce
 2002-2023 yılları arasında bu hizmete
 harcanan tutar toplam **130.160.423 TL**

2023

876
ÖĞRENCİYE BURS

2002-2023 yılları arasında
 ilk-ortaokul ve lise ile yükseköğrenim
 öğrencilerine verilen burs miktarı **21.788.018 TL**

- 2002 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğünden muhtaç aylığı alanların sayısı 96 iken 2023 yılında 146 kişiye yükselmiştir. 2002-2022 yılları arasında toplam 60.773.043,68 TL tutarında muhtaç aylığı ödenmiştir.
- 2007 yılında 70 öğrenciye burs verilirken 2023 yılında burs verilen öğrenci sayısı 876 öğrenciye yükselmiştir. İlk-ortaokul ve lise ile yükseköğrenim öğrencilerine verilen burs hizmetlerinde 2002-2023 yılları arasında toplam 21.788.018 TL harcanmıştır.

Kadim Kültürümüzü Gelecek Kuşaklara Aktarıyoruz

- Kültürel değerlerimizi tespit etmek, korumak, gelecek kuşaklara aktarmak ve yaşatmak amacıyla halk edebiyatı, halk müziği ve oyunları, gelenek-görenek-inançlar ve uygulamalar, geleneksel el sanatları, mutfak, giyim-kuşam, süsleme gibi halk kültürü dallarında alan araştırmaları yapılmaktadır. Aynı zamanda kadim kültürümüzün ve medeniyet değerlerimizin önemli bir unsuru olan geleneksel sanatlarımızın yaşatılması, kuşaktan kuşağa aktarılması, desteklenmesi, ulusal ve uluslararası platformlarda tanıtılması amacıyla somut olmayan kültürel miras taşıyıcılarımız, Halk Kültürü Bilgi ve Belge Merkezi'ne kaydettirilmekte ve Sanatçı Tanıtma Kartı verilmektedir.
- 2002-2023 yılları arasında halk kültürü alanında 11 alan araştırması yapılmış olup somut olmayan kültürel miras taşıyıcıları ile birlikte 199 bilgi ve belge, Halk Kültürü Bilgi ve Belge Merkezine kaydedilmiştir.

199 bilgi ve belge

Halk Kültürü Bilgi ve Belge
Merkezine kaydedilmiştir.

Kütüphaneler Daha Etkin Hale Dönüşüyor

Erzurum ilinde Bakanlığımıza bağlı **23 Halk Kütüphanesi** ile vatandaşlarımıza hizmet verilmektedir.

2002 yılından itibaren:
2005 yılında Kazım Karabekir Halk Kütüphanesi

2012 yılında Erzurumlu Emrah Edebiyat Müze Kütüphanesi

2014 Erzurum Çocuk Kütüphanesi

2019 yılında Karaçoban İlçe Halk Kütüphanesi hizmete açılmıştır.

İspir İlçe Halk Kütüphanesi tefriş ve bakım-onarım çalışmaları devam etmektedir.

Son 5 yılda; Çat, Horasan ve Olur İlçe Halk Kütüphanelerinin bakım-onarım çalışmaları tamamlanarak hizmete açılmıştır. Tortum İlçe Halk Kütüphanesinin yeni hizmet binasında hizmet vermesine yönelik çalışmalarımız devam etmektedir.

Erzurum İl Halk Kütüphanesinin yeni hizmet binası Bakanlığımız yatırım programı yolu ile yaptırılarak 2020 yılı başlarında hizmete açılmıştır.

Ayrıca yerleşik kütüphane hizmetlerinden yararlanamayan vatandaşlarımıza yönelik 2012 model Gezici Kütüphane aracımız ile hizmet götürülmektedir.

Her kitap bir alimdir,
Her kitap bir dosttur,
Her kitap bir alemdir...

Erzurum İl Halk Kütüphanesi

Erzurum İl Halk Kütüphanesi Bina Yapımı Bakanlığımız 2016 Yılı Yatırım Programına alınmış olup 8000 m2 kapalı alana sahip kütüphane binası yapımı için 16.008.936 TL, tefrişatı için 2.543.495 TL ödenek kullanılarak 03.02.2020 tarihinde okuyucu hizmetine açılmıştır.

Erzurum ilinde kütüphane hizmet binası yapımı ve kütüphane binası onarımları ile donatımlarının gerçekleştirilebilmesine yönelik 2002-2023 yılları arasında 136.422.484 TL yatırım ödeneği gönderilmiştir.

Somut Olmayan Kültürel Miras Çalışmaları

	Âşıklık Geleneği	Mevlevi Sema Törenleri	
	Nevruz	Karagöz	
	Semah, Alevi-Bektaşî Ritüeli	Kırkpınar Yağlı Güreş Festivali	
	Tören Keşkeği Geleneği	Geleneksel Sohbet Toplantıları	
	Türk Kahvesi Kültürü ve Geleneği	Mesir Macunu Festivali	
	Geleneksel Çini Ustalığı	Ebru: Türk Kağıt Süsleme	
	Bahar Kutlaması: Hidrellez	İnce Ekmek Yapma ve Paylaşma Kültürü: Lavaş ve Yufka	

UNESCO Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi kapsamında ulusal ve uluslararası çalışmalar yürütülmektedir. Ülkemiz, somut olmayan kültürel miras listelerine kaydettirdiği 25 unsur ile UNESCO'ya en çok unsur kaydettiren ilk 3 ülke arasında yer almaktadır. Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi çerçevesinde ülkemiz

“Somut Olmayan Kültürel
Miras Ulusal Envanteri”

“Yaşayan İnsan Hazinesi
Ulusal Envanteri”

şeklinde iki envanter çalışması yürütmektedir. Yerel yönetimlerle koordinasyon halinde yürütülen tespit çalışmalarıyla halen Somut Olmayan Kültürel Miras Türkiye Ulusal Envanterinde kayıtlı 341 unsur bulunmaktadır.

Erzurum ilinin Somut Olmayan Kültürel Miras Türkiye Ulusal Envanterine kayıtlı 18 unsuru bulunmaktadır. Bunlar arasından; Âşıklık Geleneği 2009 yılında, İnce Ekmek Yapma ve Paylaşma Kültürü: Lavaş, Katırma, Jupka, Yufka 2016 yılında, Çay Kültürü: Kimlik, Misafirperverlik ve Sosyal Etkileşim Sembolü 2022 yılında UNESCO İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirasının Temsili Listesi'ne kaydettirilmiştir.

Türk Süsleme Sanatları ve Geleneksel El Sanatlarımızı Yaşatıyoruz

Türk süsleme sanatları ve geleneksel el sanatlarımızı yaşatıyor kültürel değerlerimizin ülkemizin ekonomisine katkıda bulunmasını sağlıyoruz.

Ülkemizde kaybolmaya ve unutulmaya başlayan Türk süsleme sanatları ile geleneksel el sanatlarını tanıtarak bozulmasını ve yok olmasını önlemek, aslına uygun olarak öğretip gelecek kuşaklara aktarılmasını sağlamak amacıyla 2002-2023 yılları arasında 1 Türk süsleme sanatları, 1 geleneksel el sanatları kursu olmak üzere toplam 2 kurs açılmış olup bu kurslarda 30 kursiyer eğitim görmüştür.

2002-2023 yılları arasında;

1 Türk Süsleme Sanatları Kursu

1 Geleneksel El Sanatları Kursu

Toplam 30 Kursiyer

Kurslarımıza katılan gönüllülerden kendini geliştirmek ve sanatı yaşatmak isteyenler eğitim görevlisi olarak da görev alabilmektedirler. Böylelikle geleneksel sanatlarımızın aktarımında en önemli unsur olan sanatçının desteklenmesi ve yeni sanatçıların yetiştirilmesi gerçekleştirilmektedir. Bu kurslara katılan kursiyerlerimizin önemli bir bölümü kültürel değerlerimizi yaşatmanın yanı sıra meslek sahibi de olarak hem ailelerinin hem de ülkemizin ekonomisine katkı sağlamaktadır. Teknik danışmanlığını üstlendiği, Anadolu Sigorta Anonim Şirketi'nin sponsorluğunu yaptığı ve Sivil Toplum Kuruluşları tarafından yürütülen geleneksel el sanatı ustalarının maddi ve manevi anlamda desteklenmeleri, kaybolmaya yüz tutmuş geleneksel el sanatlarımızın yaşatılması ve bu alanda istihdam sağlanması amacıyla hazırlanan "Bir Usta Bin Usta" adlı sosyal sorumluluk projesi kapsamında 2014 yılında Oltu Taşı İşlemeciliği kursu açılmış olup söz konusu kursa 20 kişi katılmıştır.

Toplumun Turizm Konusunda Bilinçlendirilmesi Bilinçlendirme Seminerleri

Toplumda turizm konusunda farkındalığı arttırmak, doğal, tarihi ve kültürel varlıkların sürdürülebilir turizm ilkeleri doğrultusunda turizmde değerlendirilmesini sağlamak amacıyla turizm meslek kuruluşları ve ilgili kurum ve kuruluşlarının talep ve önerileri de dikkate alınarak eğitim programları, seminer, toplantı vb. etkinlikler düzenlenmektedir. 2002-2023 yılları arasında düzenlenen etkinliğe 86 katılımcı yer almıştır.

Turizm Sektörünün İş Başı Eğitim Talebi Artarak Devam Ediyor

Turizm sektöründe konaklama ve yeme-içme işletmelerinde çalışan personelin mesleki bilgi ve becerilerini geliştirmek ve hizmet kalitesini arttırmak amacıyla İşbaşı Eğitimi Kursları; Ön Büro, Kat Hizmetleri, Yiyecek ve İçecek Servisi, Yiyecek Üretimi, Yöneticileri Eğitici Olarak Yetiştirme Programı, Ev Pansiyonculuğu Eğitimi Kursu ile Kişisel Gelişim Seminerleri düzenlenmektedir. Söz konusu eğitimler sektör tarafından yoğun bir talep görmektedir. Bu yöndeki başvurular her geçen gün artmaktadır. Turizm sektöründe hizmet kalitesini arttırmak amacıyla, konaklama ve yeme-içme işletmelerinde çalışan personele yönelik olarak düzenlenen "Mesleki Turizm Eğitim Programları"na; 2002-2023 yılları arasında 209 sektör katılım sağlamıştır.

Kadim Kültürümüzü ve Sanatlarımızı Yaşatmaya Yönelik Etkinlik Projelerini Destekliyoruz

Kültürel değerlerimizin, küreselleşme ile birlikte, hızla değişmeye hatta yok olmaya başlaması nedeniyle, Bakanlığımızca belirlenen kültür politikaları çerçevesinde, kültürümüzün sahiplenilmesi; değişimi kucaklayan sağlıklı, ilkel, gelişime odaklı kültür programlarıyla kaybolmaya yüz tutmuş kültürel miras niteliğindeki değerlerimizin özgünlüğünün korunması, yaşatılması, geliştirilmesi ve kuşaktan kuşağa aktarılması amacına yönelik projeler değerlendirilmekte ve mali destek verilerek hayata geçmeleri sağlanmaktadır. Bu çerçevede, öne çıkan projelere doğrudan katılım sağlanmakta, sanatçı desteği verilerek iş birliği içerisinde gerçekleştirilmektedir. "Yerel Yönetimlerin, Derneklerin ve Vakıfların Projelerine Yapılacak Yardımlara İlişkin Yönetmelik" kapsamında 2002-2023 yılları arasında 122 kuruluşa 3.501.503 TL mali destek sağlanmıştır.

Kültür Yatırımlarına Desteklerimiz Artarak Devam Ediyor

Sağlık Bakanlığımız dışındaki kamu kurum ve kuruluşları tarafından yürütülen kültür yatırımlarına destek olmak amacıyla 2009 yılında başlatılan "Kamu Eliyle Yapılan Kültür Yatırımlarına Destek Projesi " çerçevesinde, Erzurum ilinde 8 adet projeye 28,7 milyon TL destek sağlanmıştır.

Toplumun Turizm Konusunda Bilinçlendirilmesi Bilinçlendirme Seminerleri

Toplumda turizm konusunda farkındalığı arttırmak, doğal, tarihi ve kültürel varlıkların sürdürülebilir turizm ilkeleri doğrultusunda turizmde değerlendirilmesini sağlamak amacıyla turizm meslek kuruluşları ve ilgili kurum ve kuruluşlarının talep ve önerileri de dikkate alınarak eğitim programları, seminer, toplantı vb. etkinlikler düzenlenmektedir. 2002-2023 yılları arasında düzenlenen etkinliğe 86 katılımcı yer almıştır.

Turizm Sektöründe İşverenlerin ve Çalışanların Uyum Yeteneklerinin Arttırılması Projesi (TUYUP)

Kısa adı TUYUP olan, Avrupa Birliği Katılım Öncesi Yardım Programı IPA IV İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Operasyonel Programı kapsamında hazırlanan 7.558.813 Avro (%15 Türkiye %85 AB Katkısı) bütçeli "Turizm Sektöründe İşverenlerin ve Çalışanların Uyum Yeteneklerinin Arttırılması Projesi" (TUYUP) Bakanlığımız ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı arasında 10.05.2012 tarihinde imzalanan antlaşma çerçevesinde, Ocak 2014 tarihinde yürürlüğe girmiş olup Temmuz 2016 tarihinde tamamlanmıştır. Proje kapsamında düzenlenen eğitimlere 106 kişi katılmıştır.

Kültür-Sanat ve Telif Hakları Alanlarında Desteklerimize Devam Ediyoruz

Ülkemizde fikir ve sanat eserlerinin etkin bir şekilde korunarak nitelikli üretimin teşvik edilmesine, kültür endüstrisinin büyümesi ve yurt dışına açılmasına, fikri haklar sektörünün uluslararası rekabet gücünün yükseltilmesine destek verilmesi, ülkemizin bu alanda uluslararası platformlarda temsil edilmesi ve iş birliğinin güçlendirilmesi hedefiyle ülke genelinde, kültür endüstrilerinin gelişimine yönelik gerçekleştirilen projelere 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununun 44. Maddesi kapsamında; Telif Hakları ve Sinema Genel Müdürlüğü'nün ayrıldığı 2012 yılından itibaren Telif Hakları Genel Müdürlüğünce 2012-2023 yılları arasında 38.668.410 TL destek sağlanmıştır.

Halkımız Tiyatroyla Buluşuyor

Devlet Tiyatroları, 2002-2023 tiyatro sezonları arasında yerleşik bölgelerinden biri olan Erzurum ilinde toplam 3.441 temsil gerçekleştirmiş olup 781.359 seyirciye ulaşmıştır.

3.441 temsil
gerçekleştirmiş olup

781.359 seyirciye
ulaşmıştır.

Kamyon Tiyatro Projesi kapsamında Erzurum Hınıs, Karayazı, Horasan, Aşkale, Palandöken ve Tortum ilçelerinde toplam 6 temsil gerçekleştirilmiş olup 3.501 seyirci ile buluşulmuştur.

6 temsil
gerçekleştirmiş olup

3.501 seyirciye
ulaşmıştır.

Erzurum'da Opera - Bale

Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğüne Erzurum ilimizde, 2002 yılından bugüne kadar 4 adet turne gerçekleştirilmiştir.

Sinema alanındaki 19 etkinliğe destek verdik

2002-2023 yılları arasında Erzurum'da gerçekleştirilen;

19 Etkinliğe → **3.910.816 TL**
destek sağladık.

Özel Tiyatrolara Destek Verdik

2002-2023 yılları arasında Erzurum'da;

46 özel tiyatro
projesine → **4.534.956 TL**
destek sağladık.

Turizm Sektörünün Nitelikli Personel İhtiyacını Karşılacak Projelere İmza Atıyoruz

Sağlık Bakanlığımız ile Milli Eğitim Bakanlığı arasında imzalanan çerçeve protokol ile; Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde konaklama ve seyahat hizmetleri, yiyecek, içecek hizmetleri ve eğlence hizmetleri alanlarında öğrenim gören öğrencilerin otel ve işletmelerde yoğunlaştırılmış beceri eğitimlerini almaları, en az üç yabancı dil öğrenerek mezun olmaları, okurken burs almaları, mezun olduktan sonra istihdam edilmeleri ve öğretmenlerinin yeterliliklerini ve mesleki gelişimlerini artırmalarına katkı sağlanmaktadır.

Söz konusu protokol kapsamına Erzurum ilinden de 1 Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi proje okulu olarak dahil edilmiştir.

Güzel Sanatlar Alanında Sergiler Gerçekleştirdik

Atatürk Fotoğrafları Sergisi (2003)

Sanatsal Fotoğraf Sergisi (2005)

Türkiye Resimleniyor Sergisi (2007)

Şehir-İnsan-Medeniyet Köprüsü: Örnek Kişilikler Sergisi (2016)

Genç Sanat: 3. Afiş Tasarım Yarışması Sergisi (2019)

Çanakkale Savaşları Mobil Müzesi Erzurum'da

Çanakkale... Bir milletin doğduğu yer. Bir milletin vatani için, geleceği için gözünü bile kırpmadan ölüme gittiği, genç yaşlı demeden omuz omuza savaştığı yer. Arkasına bile bakmadığı, tereddüt dahi etmediği yer. Bir milleti millet yapan, adını tarihe destansı bir kahramanlık ve cesaret örneği ile yazdıran yer.

Bu millet, hiç gitmese de o tarih yazılan şehre, en küçüğünden en büyüğüne kadar bilir Çanakkale'nin anlamını. İşte bu duygu ve düşüncelerle **"Al Sancağın Dalgalandığı Her Yerdir Çanakkale"** diyerek Çanakkale Savaşları Mobil Müzesi projelendirilmiştir.

Bu proje ile 81 ilimizde yer alan gençlerimiz ön plana alınarak Çanakkale'ye henüz gelmemiş veya gelemeyecek olan vatandaşlarımız için ülkemizin tamamını gezerek hizmet vermesi ve tarihi mirasımızın ulaştırılması hedeflenmiştir.

02.07.2020 tarihinden itibaren; Yükümüz Kutsal, Rotamız Al Sancağın Dalgalandığı Heryer sloganıyla yola çıkan Çanakkale Savaşları Mobil Müzesi **"Çanakkale Ruhunu"** halkımızca daha iyi algılanması için il il ilçe ilçe ziyaretlerini gerçekleştirmektedir.

Erzurum	Merkez	30 Eylül - 1 Ekim 2020
	Merkez	11-12-13 Aralık 2021

ERZURUM İLİMİZE

2002-2023 YILLARI ARASINDA TOPLAM 2 MİLYAR 111 MİLYON TL

Yatırım Yaptık

9.073

Derslik Sayısı

12.386

Öğretmen Sayısı

%94,07

Okul Öncesi
Net Okullaşma
Oranı % (5 Yaş)

1.363

Okul ve Kurum
Sayısı

16

Derslik Başına
Düşen Öğrenci Sayısı
(İlköğretim)

19

Derslik Başına
Düşen Öğrenci Sayısı
(Ortaöğretim)

13

Öğretmen Başına
Düşen Öğrenci Sayısı
(İlkokul)

12

Öğretmen Başına
Düşen Öğrenci Sayısı
(Ortaöğretim)

2002 - 2023

milli eğitim

47.002.497
Adet

Ücretsiz Ders
Kitabı

365

Bilişim Teknoloji
Sınıfı

161

Spor Salonu

652

Kütüphane
(Z-Kütüphane
dahildir)

611

Laboratuvar

7.135

Etkileşimli Tahta

EĞİTİMİN ÖNÜNDEKİ TÜM ENGELLERİ KALDIRDIK

Yeni binaların yapımının yanı sıra mevcut binalarda yaptığımız yenileştirme çalışmalarıyla okullarımızın fiziki ortamını eğitimine daha uygun hale getirdik. FATİH Projesi ile eğitimde teknolojiyen üs düzeyde yararlanmaya başladık.

Eğitimde Kalite İçin

Daha Çok Derslik Daha Kaliteli Eğitim

Okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretimdeki okul sayısını 1.222'den 1.363'e yükselttik. 2002-2023 yılları arasında toplamda 2 milyar 111 milyonTL yatırım gerçekleştirilmiştir. 2002 yılı derslik sayısı 5.581'den 9.073'e 161 olan kütüphane sayısı 652'ye çıkarılmıştır. 2023 yılında 25 proje İl Yapım 6 proje de Devlet Yatırım Programında yer almaktadır, okulların güçlendirme çalışmaları devam etmektedir.

Okul ve kurum sayısını artırdık.

2023

1.363

2002

1.222

Eğitime Değer Katan Projeler Geliştirdik

Ana Kız Okuldayız ve Okuryazarlık Seferberliği kampanyası ile 2003-2022 yılları arasında 21.458 kursiyere okuma-yazma öğretildi. Resmî ve özel örgün eğitim kurumları ile yaygın eğitim kurumlarında öğrenim gören istekli öğrenci ve kursiyerleri destekleme ve yetiştirme amacıyla resmî örgün ve yaygın eğitim kurumlarında 2022-2023 eğitim öğretim yılında 8.729 kurs açılmıştır. Bu kurslara 33.516 öğrenci/kursiyer katılmış ve 3.183 öğretmen görev almıştır.

TÜBİTAK 4008 "ÖZEL GEREKSİNİMLİ HAYATA DESTEK"

Genelde TRA1 bölgesinde özelde ise Erzurum ilnde örgün eğitim çağında olan özel gereksinimli bireylerin aktif yaşama katılım ve sosyal çevre ile entegre olmuş, yetişkinlik ve yaşlılık sürecinde ona destek olacak yaşam becerleri kazanmasına, kişisel ve mesleki olarak gelişimine destek olmak amacı ile yapılan özel gereksinimli hayata destek projesi çeşitli etkinlikler düzenlenerek başarıyla tamamlanmıştır.

Bilişim Teknolojileri Sınıfı

İlkokuldan başlayarak tüm kademelerde, çocuklarımızın ilgi, yetenek ve mizaçları doğrultusunda tasarlayarak, yaparak, üreterek, deneyimleyerek öğrenme ve kendi alanlarında derinleşme fırsatı bulabildikleri esnek, modüler ve uygulamaya yönelik bir eğitim anlayışıyla **365 adet Bilişim Teknolojileri Sınıfı**kurduk.

Ders Kitapları ve Yardımcı Kaynaklar

2003 yılında başlattığımız Ücretsiz Ders Kitabı Projesi ile öğrencilerimiz ve velilerimizin kitap alma çilesine son verdik. Çocuklarımız artık sınıflarına girdiklerinde kitaplarını sıralarının üstünde buluyorlar. 2003-2023 yılları arasında öğrencilerimize 200.753.508 TL maliyetle 47.002.497 ders kitabını ücretsiz olarak dağıttık.

Kalabalık Derslik Dönemini Bitirdik

Eğitimde kaliteyi artırmak için mevcut derslikleri yeniledik 9.073 yeni derslik inşa ettik. Öğrencilerin daha rahat şartlarda öğrenim görebilmesi için eğitimin her kademesinde derslik başına düşen öğrenci sayısını düşürdük.

Erzurum'daki Derslik Sayısı

2002

2023

Erzurum'daki Öğretmen Sayısı

2002

2023

5 Yaş Net Okullaşma Oranı

2002

2023

FATİP PROJESİ KAPSAMINDA ERZURUM'DAKİ OKULLARA;

7.135

Etkileşimli Tahta

31.482

Tablet Bilgisayar

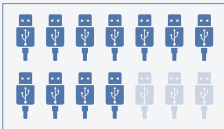
1.581

Web Kamera

14.935

Data Ucu

1.093

Çok Fonksiyonlu Yazıcı

56

Doküman Kamera

ERZURUM İLİMİZE

2002-2023 YILLARI ARASINDA TOPLAM 6 MİLYAR 147 MİLYON TL

Yatırım Yaptık

18

Hastane

276

Aile Hekimi Sayısı

526

1. Basamak
Sağlık Hizmeti
Birimleri

3.739

Yatak Sayısı

Sosyal devlet anlayışının önemli bir sac ayağı olan sağlık sistemimizde 85 milyon vatandaşımızın nitelikli, donanımlı ve teknolojik altyapısı güçlü hastanelerde hizmet alması için yenilikçi yaklaşımları ele alıyor, sadece bugünü değil yüzyılımızı inşa ediyoruz.

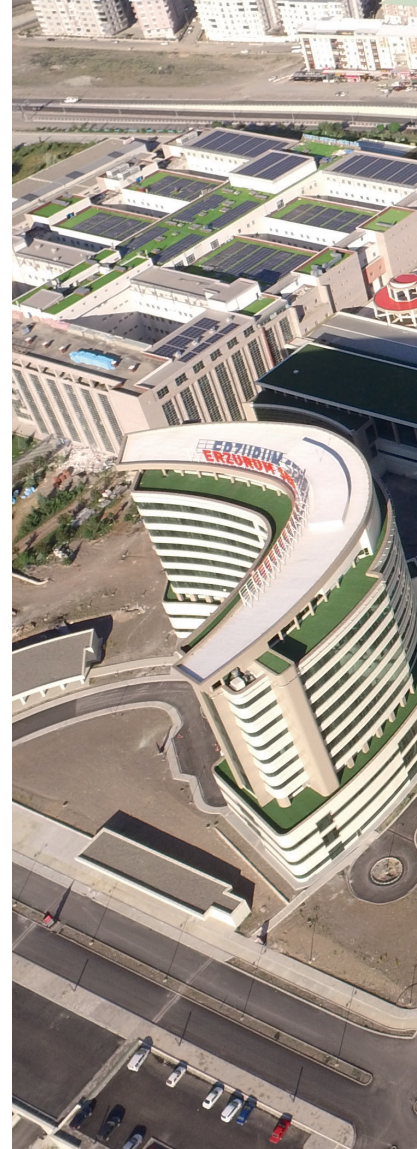

10.189
Sağlık Personeli

2002 - 2023
sağlık

Sağlıklı Gelecek Sağlıkla Yeşerecek

- İnsanımıza verdiğimiz sağlık hizmetini devletin sağladığı bir lütuf değil, bir hakkın teslimi olarak görüyoruz.
- Hastane kapılarında uzayıp giden kuyruklar, parası olmayanların geri çevrildiği, bebeklerin ve cenazelerin rehin tutulduğu Türkiye geride kaldı.
- Devlete ait hastaneleri tek çatı altında topladık.
- Özel kuruluşlardan yararlanma imkânı getirerek, kamu veya özel demeden hastanelerin kapısını herkese açtık.
- Hastanelerimizi birinci sınıf modern imkânlarla ve fiziki şartlara sahip hale getirdik.
- Sağlık alanında getirdiğimiz yeni anlayışla koruyucu sağlık hizmetlerini yaygınlaştırdık.
- Hasta yataklarının nitelikli hale getirilmesi için bütçeden ayrılan payı yükselttik.
- Yeni sağlık tesisleri hizmete aldık.
- Tıbbi cihaz kapasitesinin arttırdık ve yeniledik.

Erzurum-Şehir Hastanesi

Modern Tesisleri Hizmete Aldık

Yapılan Sağlık Tesisleri

**2002-2023 yılları arasında
Erzurum ilimiz ve ilçelerinde
son teknolojiye sahip, modern
sağlık tesisleri yaptık.**

- Merkez Halk Sağlığı Laboratuvarı
- Erzurum Çat İlçe Hastanesi
- Kandilli Prefabrik Sağlık Ocağı
- Erzurum Karaçoban İlçe Hastanesi
- Şenkaya Özyurt Sağlık Ocağı
- Tortum Pehlivanlı Sağlık Ocağı
- Pazaryolu Konakeryi Sağlık Ocağı
- Karacoban Kopal Sağlık Ocağı
- Erzurum Pasinler İbrahim Hakki Devlet Hastanesi
- Erzurum Aşkale İlçe Hastanesi
- Erzurum Köprüköy İlçe Hastanesi
- Erzurum Numune Hastanesi Yeni Bloğu
- Hasan Basri Demirbağ Pazaryolu İlçe Hastanesi (6 Daire Lojmanlı)
- Erzurum Nenehatun Kadın Doğum Hastanesi Yeni Bloğu
- Merkez Dadaşkent 2 Nolu Sağlık Ocağı
- Merkez Dumlu Sağlık Ocağı
- Şenkaya Paşalı Sağlık Ocağı
- Eğitim Tipi Sağlık Ocağı
- Erzurum Oltu Devlet Hastanesi
- Erzurum Bölge Eğitim Ve Araştırma Hastanesi
- Erzurum İspir Devlet Hastanesi Yeni Bloğu
- Merkez 112 Acil Sağlık Hizmetleri Komuta Kontrol Merkezi
- Tortum Bağbaşı Sağlık Ocağı
- Yenişehir 3 Nolu Sağlık Ocağı
- Köprüköy Yağan Sağlık Ocağı
- Hınıs Merkez Sağlık Ocağı
- Tekman Kırıkhan Sağlık Ocağı
- Hilalkent Sağlık Ocağı
- Merkez Palandöken Sağlık Ocağı
- Erzurum Narman İlçe Hastanesi
- Erzurum Olur İlçe Hastanesi
- Erzurum Şenkaya İlçe Hastanesi
- Erzurum Tekman Şehit Piyade Çavuş Muhammet Binici Devlet Hastanesi
- Erzurum Tortum İlçe Hastanesi
- Erzurum Uzundere İlçe Hastanesi
- Erzurum Karayazı Türk Eczacılar Birliği İlçe Hastanesi
- Horasan Sanayi Sağlık Ocağı

- Palandöken 2 Nolu Sağlık Ocağı
- Erzurum Horasan Devlet Hastanesi (100 Yatak)
- İspir Toplum ve Aile Sağlığı Merkezi
- Ceylanoğlu Aile Sağlığı+Toplum Sağlığı Merkezi
- Karaçoban DH Lojmanı (4 Daire Lojman)
- Erzurum Çat DH Lojmanı (4 Daire Lojman)
- Erzurum Karayazı DH Lojmanı (6 Daire Lojman)
- Tortum Şenyurt Aile Sağlığı Merkezi (1-2 Hekimlik+Lojmanlı+Tip A)
- Erzurum Tortum Serdarlı ASM (1-2 Hekimlik)
- Erzurum Gazi A.S.M. (5-6 Hekimlik+Lojmanlı+Tip C)
- Erzurum Hınıs Devlet Hastanesi 50 Yatak
- Erzurum Merkez Yunusemre ASM (3-4 Hekimlik Lojmanlı+Tip B)
- Erzurum Şenkaya Akşar ASM (3-4 Hekimlik Lojmanlı)
- Erzurum İspir Devlet Hastanesi Yeni Blok 50 Yatak+(Ameliyathane)
- Erzurum Veis Efendi A.S.M. (5-6 Hekimlik Lojmanlı+Tip C)
- Erzurum Bölge Eğitim Araştırma Hastanesi Lojistik Bloğu
- Erzurum Merkez Şükrüpaşa A.S.M (3-4 Hekimlik Lojmanlı+Tip B)
- Erzurum Aziziye A.S.M. (3-4 Hekimlik+Lojmansız+Tip B 1. Kat Hariç)
- Erzurum Horasan Devlet Hastanesi (4 Daireli Lojman)
- Erzurum Eğitim Tipi S.O.
- Erzurum Pasinler Demirdöven Köyü ve Taşkaynak Köyü Sağlık Evi (Prefabrik)
- Erzurum Pasinler Devlet Hastanesi Lojmanı
- Erzurum 112 Acil Afet Koordinasyon Merkezi Ambulans Simülatörü ve Garaj İnşaatı
- Erzurum 4 Nolu Acil Sağlık Hizmetleri İstasyonu (Prefabrik)
- Erzurum Şenkaya Yanıkkaval Sağlık Evi
- Erzurum Şenkaya Çamlıalan Sağlık Evi
- Erzurum Narman Başkale Sağlık Evi
- Erzurum Köprüköy Emreköy Sağlık Evi
- Erzurum Yakutiye Aşağı Sanayi Aile Sağlığı Merkezi (5-6 Hekimlik)
- Erzurum Aziziye Ilıca Aile Sağlığı Merkezi (5-6 Hekimlik)
- Erzurum Karaçoban Aile Sağlığı Merkezi+Toplum Sağlığı Merkezi Özel Tip
- Erzurum Karayazı İlçe Hastanesi Revize Blok Yapımı

- Erzurum Çat Aile Sağlığı Merkezi+Toplum Sağlığı Merkezi Özel Tip
- Erzurum Karayazı Aile Sağlığı Merkezi+Toplum Sağlığı Merkezi Özel Tip
- Erzurum Pasinler Aile Sağlığı Merkezi+Toplum Sağlığı Merkezi Özel Tip
- Erzurum Horasan Aile Sağlığı Merkezi (5-6 Hekimlik)+TSM
- Erzurum Köprüköy Ağcaşar Sağlık Evi
- Erzurum Tekman Aile Sağlığı Merkezi+Toplum Sağlığı Merkezi Özel Tip
- Erzurum Yakutiye Güzelova Sağlık Evi
- Erzurum Şenkaya Nişantaşı Sağlık Evi
- Erzurum Çat Soğukpınar Sağlık Evi
- Erzurum Oltu Ayvalı Sağlık Evi
- Erzurum Palandöken Abdurrahmangazi Aile Sağlığı Merkezi (5-6 Hekimlik)
- Erzurum Palandöken Solakzade Aile Sağlığı Merkezi+Toplum Sağlığı Merkezi Özel Tip
- Erzurum Uzundere Gölbaşı Sağlık Evi
- Erzurum Çat Saltaş Sağlık Evi
- Erzurum Yakutiye Aile Sağlığı Merkezi (6 AHB)+Toplum Sağlığı Merkezi
- Erzurum Tortum ASM (6 Hekimlik)+ TSM (T11)
- Erzurum Palandöken 112 ASHİ
- Erzurum Yakutiye İstasyon 112 ASHİ
- Erzurum Narman 112 ASHİ
- Erzurum Şenkaya Aşağı 112 ASHİ
- Erzurum Tortum Yeşildere 112 ASHİ
- Erzurum Aşkale ASM (9 Hekimlik)+TSM (T11)+112 ASHİ
- Erzurum Pazaryolu Entegre İlçe Hastanesi 10 Yatak+ASM+TSM+112 ASHİ
- Erzurum Oltu TSM+ASM+112 ASHİ (T10+8 AHB)
- Erzurum Hınıs 14 Mart Aile Sağlığı Merkezi (4 Hekimlik)+Toplum Sağlığı Merkezi+112 ASHİ
- Erzurum Hınıs Yukarıkayabaşı 112 ASHİ
- Erzurum Karayazı Merkez 112 ASHİ
- Erzurum Horasan 112 ASHİ
- Erzurum Karaçoban 112 ASHİ
- Erzurum Pasinler 112 ASHİ
- Erzurum Sağlık Kampüsü (2. Etap) 700 Yatak
- Erzurum Çat Sarıkışık Sağlık Evi
- Erzurum Tekman Çukuryayla Sağlık Evi
- Erzurum Pasinler Otlukkapı Sağlık Evi
- Erzurum Palandöken Aile Sağlığı Merkezi (8 AHB)+112 ASHİ
- Erzurum Aziziye Sağlıklı Hayat Merkezi+112 ASHİ
- Erzurum Köprüköy Entegre İlçe Hastanesi 15 Yatak+112 ASHİ

Sağlık Yatırımlarına Son Hız Devam Ediyoruz

Yapımı Devam Eden Sağlık Tesisleri

- Erzurum Sağlık Kampüsü (Renovasyon)

Yapımı Planlanan Sağlık Tesisleri

- Erzurum İspir 2 Nolu ASHİ
- Erzurum Palandöken TOKİ ASM (8 AHB)
- Erzurum Karaçoban Karaköprü Aile Sağlığı Merkezi (3 AHB)
- Erzurum Bahar Merkezi
- Erzurum İdari Hizmet Binası (Eski HSM) (17)
- Erzurum L-1 Tipi Halk Sağlığı Laboratuvarı

İhtiyaca Cevap Veriyoruz Hastanelerimizin Kalitesini Yükseltiyoruz

İnsan hayatını her şeyin önünde tutuyor, yeni hastaneler inşa ederken mevcut hastanelerimizin bakımını yapıyor, Erzurum ilimizin sağlık personeli ihtiyacını ortadan kaldırıyoruz.

2023**TOPLAM SAĞLIK PERSONELİ****10.189****HASTANE SAYISI****18****1. BASAMAK SAĞLIK HİZMETİ BİRİMLERİ****526**

Sağlıkta Devrim: Son Teknolojiyi Hastanelerimize Taşıdık

2023

MR
3

BT
8

ULTRASON
122

DIYALİZ
112

Erzurum İlimizde Sunulan Özellikli Sağlık Hizmetlerimiz

- Robotik Yürüme

1 ADET

- Replantasyon Merkezi

3 ADET

- Yanık Merkezi

1 ADET

- Kapsamlı Onkoloji Merkezi

1 ADET

- İnme Merkezi

1 ADET

- İnme Ünitesi

1 ADET

- Robotik Cerrahi Merkezi

1 ADET

- Rop Prematüre Retinopati Tanı ve Tedavi Merkezi

1 ADET

- Diyaliz Merkezi

11 ADET

- Göz Bankası

1 ADET

- Erişkin Kemik İliği Merkezi

1 ADET

Hastanelerimizi 5 Yıldızlı Otel Konforuyla Buluşturduk

Hasta odalarımızı nitelikli yani içinde tuvaleti, banyosu ve en fazla iki hasta yatağı olan konforlu odalara dönüştürdük, dönüştürmeye de devam ediyoruz. Erzurum ilimizdeki toplam yatak kapasitesinin **%85,66** oranında nitelikli yatak haline getirdik.

2023**YATAK SAYISI****3.739****NİTELİKLİ YATAK ORANI****85,66****YANIK YATAĞI SAYISI****18**

Yoğun Bakım Ünitelerindeki Yatak Sayısını Artırdık

Yoğun bakım yatağının bulunmaması sebebiyle oluşan mağduriyetleri önlemek amacıyla Yoğun Bakım ünitelerindeki yatak sayısını artırdık.

2023

Yoğun Bakım Yatak Sayısı	
Sağlık Bakanlığı Hastaneleri	242
Özel Hastaneler	45
Üniversite Hastaneleri	189

**TOPLAM
476**

Aile Hekimlerimiz Hastaların Hizmetinde

Erzurum'da
276 Aile Hekimimiz
hizmet veriyor.

2010 yılında yurt çapında uygulamaya koyduğumuz aile hekimliği ile birinci basamak sağlık hizmetlerini geliştirdik. 2023 yılı itibarıyla Erzurum ilimizde **276 aile hekimimiz** hizmet veriyor.

Hastalarımızın Ayağına Gidiyoruz

Yatağa bağımlı hastaların hastanede yapılması zorunlu olmayan tedavilerine yönelik evlerinde sağlık hizmeti sunmaktayız. Böylece hastalarımızın ev ortamından ayrılmadan sağlık hizmetine kavuşmasını sağladık. Evde sağlık hizmeti ile devletin yardım ve şefkat elini vatandaşımıza uzattık.

2010 yılında başlattığımız bu hizmet kapsamında Erzurum ilimizde 2023 yılında **4.382** vatandaşımıza evde sağlık hizmetini sunduk.

4.382
VATANDAŞIMIZA
EVDE SAĞLIK HİZMETİ

Erzurum İlimize Birinci Sınıf Sağlık Hizmeti Getirdik

Her hekime bir oda prensibiyle muayene oda sayısını **500**'ya çıkardık.

2002 yılında %39 olan sağlık hizmetlerinden memnuniyet oranı 2022 yılı itibarıyla **%65,6** seviyesine ulaşmıştır.

Acil Durum Ekibimiz 7/24 Görevde

Acil durumlarda vatandaşımızın imdadına yetişmek için 112 acil servislerinde devrim niteliğinde yenilikler yaptık. Kar paletli ambulans, helikopter ve uçak ambulans, deniz ambulansı yatırımlarımızla hastalarımıza her koşulda ulaşabilmenin önünü açtık.

Erzurum ilimizde 112 Acil İstasyon sayısını **12'den 33 seviyesine**, 112 acil ambulans sayısını **31'den 79 seviyesine çıkardık**. (5 adet Kar Paletli Ambulans)

112 ACİL İSTASYON

112 ACİL AMBULANS

Hastaları Uçak ve Helikopter Ambulans İle Naklediyoruz

ERZURUM İLİMİZE

2002-2023 YILLARI ARASINDA TOPLAM 3 MİLYAR 92 MİLYON TL

Yatırım ve Destek Sağladık

2.773
İşletmeye
146.436.163 TL
tutarında destek
sağlanmıştır.
(2002-2023)

2.759
İşletmeye
alternatif finansman
desteği yaklaşık
93.729.507 TL
kredi hacmi sağlanmıştır.
(2002-2023)

28.629
Kişiyeye girişimcilik
eğitimi verilmiştir.

181.085.507 TL
Teknoloji Geliştirme
Bölgeleri kapsamında
destek sağlanmıştır.

480
Bilim fuarı
projesi destekledik.

20.923 kişilik
istihdam öngörülen
720 adet
Yatırım Teşvik
Belgesi düzenledik.

720 adet
Projeye
destek olduk.

Cazibe Merkezleri
programı kapsamında
1.942.447.540 TL
tutarında destek
sağlanmıştır.

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı olarak Erzurum ilinde sürdürülebilir kalkınmanın, dünya piyasası ile rekabet edilebilir üreten Türkiye olmanın yolunu açıyor, sürdürülebilir kalkınmayı destekliyoruz.

2002 - 2023

sanayi ve teknoloji

8 Adet

Teknogirişim
firması

Planlı Sanayileşmeyi Destekliyoruz, İstihdamın Önünü Açıyoruz

Erzurum ilinde; 2023 verilerine göre mevcut 3 adet OSB bünyesinde yer alan 115 parselde 8173 kişi istihdam edilmekte olup, tüm parsellerde üretime geçilmesiyle birlikte istihdamın yaklaşık 15549 kişiye ulaşacağı öngörülmektedir.

Bu projeler için 2024 yılı fiyatlarıyla 2003-2023 yılları arasında 379.712.399 TL Bakanlık kredisi kullanılmıştır.

Erzurum ilinde; 2023 verilerine göre mevcut 8 adet Sanayi Sitesi bünyesinde yer alan işyerinde 1294 işyerinde 4065 kişiye istihdam sağlanmıştır.

Tüm bu SS projeleri için 2024 yılı fiyatlarıyla 2003-2023 yılları arasında 562.792.568 TL Bakanlık kredisi kullanılmıştır.

Bilim ve Teknolojinin Lokomotifini AR-GE Merkezlerimiz ile **Teknolojik Rekabet Gücümüzü Artırıyoruz**

1 Adet

TEKNOLOJİ GELİŞTİRME
BÖLGESİ KURDUK

BÖLGELERDE
140 Adet

FİRMADA 2023 YILI
SONU İTİBARIYLA

273 Kişi

İSTİHDAM
EDİLMEKTEDİR.

Son 20 yılda
Erzurum ilinde
**Teknoloji
Geliştirme
Bölgeleri**
kapsamında;

181.085.507 TL

DESTEK SAĞLANMIŞTIR.

BÖLGELERDE
348 Proje
TAMAMLANMIŞ OLUP,
154 Proje
DEVAM ETMEKTEDİR

TÜBİTAK Olarak Üniversitelerimizin ve Hocalarımızın Fikirlerini Hayata Geçirmelerine Destek Veriyoruz

Erzurum iline akademik destekler kapsamında 2002-2023 döneminde 2024 yılı sabit fiyatlarıyla toplam **1.178.673.718 TL** destek sağladık.

Erzurum ilinde özel sektöre yönelik destekler kapsamında 2002-2023 döneminde 20 adet firmanın/üniversitenin/kuruluşun 22 adet projesine 2024 yılı sabit fiyatlarıyla toplam 56.328.671 TL destek sağladık **90.125.873 TL**'lik Ar-Ge hacmi oluşturduk.

Erzurum ilinde 2002-2023 döneminde toplam 8 adet teknogirişim firmasının kurulmasını sağladık; bu firmalara 2024 yılı sabit fiyatlarıyla toplam **7.415.096 TL** bütçe tahsis ettik.

Erzurum iline bilim insanı destekleri kapsamında 2002 -2023 döneminde 2024 yılı sabit fiyatlarıyla toplam **407.038.167 TL** destek sağladık.

Erzurum ilinde bilim ve toplum faaliyetlerine 2002-2023 döneminde 2024 yılı sabit fiyatlarıyla toplam **28.137.500 TL** destek sağlamıştır.

Erzurum ilinde Bilim Fuarları Destekleme Programı kapsamında **48.000** öğrencinin katkılarıyla **480** okulda, **480** bilim fuarı projesi destekledik.

Erzurum iline uluslararası birliğine yönelik destekler kapsamında 2002-2023 döneminde 2024 yılı sabit fiyatlarıyla toplam **102.946 TL** destek sağladık.

Tüketici Güvenliğini Sağlamak için Piyasaya Arz Edilen Ürünleri Denetliyoruz

Sanayi ürünlerinin ürün güvenliği ve teknik mevzuatına uygunluğunu sağlamak amacıyla piyasa gözetimi ve denetimini yapmak ile görevlendirilen Metroloji ve Sanayi Ürünleri Güvenliği Genel Müdürlüğü sorumluluğunda,

Asansör	Basınçlı Ekipmanlar	Enerji Verimliliği	Elektrikli Ekipmanlar
ATEX	Makine Otomotiv	Gaz Yakan Cihazlar	Kimyasal ve Piroteknik

ana ürün gruplarında tüketicilerimizin mal ve can güvenliğini tesis edebilmek amacıyla 2015-2023 dönemi içerisinde toplam 2.422 adet farklı üründe denetim faaliyeti icra edilmiştir. Bu denetimler sonucunda 2.124 adet uygun bulunan ürün tespit edilmiştir. 1.623.851 TL para cezası uygulanmıştır.

- 2019 yılından itibaren uygulamaya alınan Yeni Piyasa Gözetimi ve Denetimi Stratejisi ile hayata geçirilen "Üretici ve İthalatçılara Yönelik Bilgilendirme ve Rehberlik Programı" kapsamında, yerli üreticilerimizin ve ithalatçılarımızın teknik mevzuata uyum seviyesini artırmak ve uygunsuz ürünleri kaynağında engellemek amacıyla,

2019-2023 arasında toplam

255 farklı firma/sahısta

251adet ürün

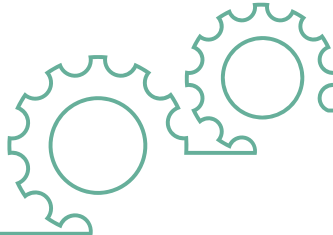
için bilgilendirme faaliyeti gerçekleştirilmiştir.

- Bakanlığımız görev alanında yer alan yasal metroloji (ölçü ve ölçü aletleri), hazır ambalajlı mamullerin mevzuata uygun piyasaya arz edilmesi ve doğru kullanımlarının sağlanmasına yönelik olarak programlı, odaklı, ani, ihbar ve şikâyetler kapsamında muayene ve denetim faaliyetlerini icra etmektedir.
- Piyasada yasal metroloji kapsamında 2012-2023 döneminde güvenli, kullanımda, doğru ölçüm yapan 55.559 adet ölçü aletinin muayene ve denetimi yapılmıştır 624 adet üründe aykırılık tespit edilmiştir.
- Hazır ambalajlı mamuller alanında 28'si aykırı olmak üzere 539 adet denetim gerçekleştirilmiştir .6 adet Muayene Servisi ve 11 adet Tamir Ayar Servisi yetkilendirilmiştir.
- Periyodik olarak muayenesi yapılan asansörlerdeki yürütülen Gönüllü Geri Çağırma Faaliyeti konusunda çalışan Bakanlık Denetçi sayımız 9'dir.

Fabrikalarımızın Dijital ve Verimlilik Dönüşümüne Model Fabrikalarımızla Yön Vermek İstiyoruz

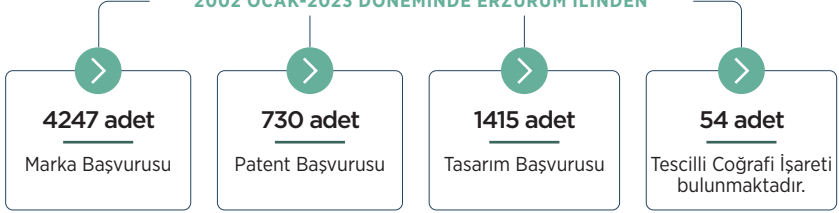

Verimlilik artırıcı projeler kapsamında herhangi bir firma başvuru yapmamış olup, bağımsız değerlendirici başvuru sayısı 3 adettir.

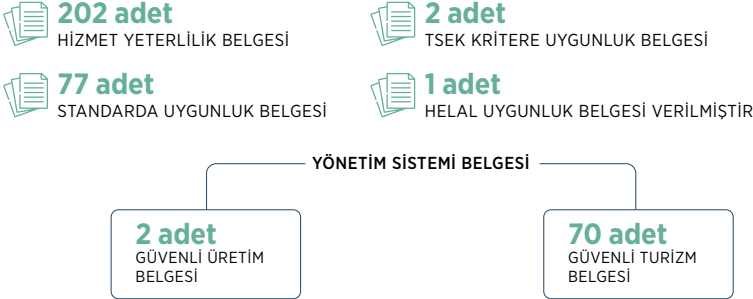
Sanayicilerimizin Markalaşmasını ve Ticarileşmesini Önemsiyor ve Destekliyoruz

2002 OCAK-2023 DÖNEMİNDE ERZURUM İLİNDEN

Kalite Altyapımızı Dünya Standardlarına Ulaştırmayı Hedefliyoruz

2002 Ocak-2023 döneminde;

Yatırım Teşvikleriyle Sanayicimizi Destekliyor, İstihdamı Artırıyoruz

2002- 2023 tarihleri arasında Erzurum ili için 38.370.000.000 TL sabit yatırım tutarı ve

Bölgeler Arasındaki Farklılıkları Gidermek Amacıyla Yerel Yönetimlere Destek Veriyoruz

- Dünyada ve Türkiye'de son dönemde ortaya çıkan gelişmeler yönetim ve planlama anlayışlarında köklü değişiklikler meydana getirdi. Bu değişim sonucunda, yerel potansiyelleri yine yerel kaynaklarla planlamak ve uygulamak ilkesini temel almaya başladı. Bölgeler arasındaki farklılıkları gidermek amacıyla bölgesel projeleri hayata geçirdik.
- Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı Erzurum'u ekonomik, kültürel ve sosyal açıdan küresel bir kente dönüştürecek kalkınma stratejilerinin geliştirilmesinde ve hayata geçirilmesinde öncü olmak için kuruldu. Ajans, sürdürülebilir bölgesel kalkınmayı hızlandırmak ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak amacıyla:
  - **Bölge planları hazırlamak,**
  - **Bölgeye yönelik stratejiler geliştirmek,**
  - **Mali ve teknik destekler vermek,**
  - **İş birliği ve koordinasyon sağlamak,**
- Yatırım tanıtım ve destek faaliyetleri gerçekleştirmek gibi temel görevlerinin yanında, izleme ve değerlendirme ile tanıtım ve iletişim faaliyetlerini de yürütmektedir.
- Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı, 2010-2023 yılları arasında; 2023 yılı fiyatlarıyla 222.371.500 TL bütçeye sahip 495 projeye 115.208.294 TL hibe desteği verdi. İlde Destek sağlanan proje sayısı 495 adet olup, ilde sağlanan destek tutarı 115.208.294 TL ye ulaşmıştır. Yararlanıcıların eş Finansmanıya ulaşılan toplam yatırım hacmi 219.049.978 TL'dir.
- DAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, Yatırımlarda etkinliğin ve sosyoekonomik kalkınmanın sağlanması, birbirlerini tamamlayıcı nitelikteki yatırımların zaman ve mekân itibarıyla koordineli bir şekilde ele alınmasını teminen kurulmuştur.
- DAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 2011 yılından bu yana bölgede çalışmalarını sürdürmekte olup, 2013-2023 döneminde 235 adet projeye toplam 153.880.829 TL yatırım desteği sağlamıştır. Erzurum iline sağlanan destek tutarı 153.880.829 TL'dir.

Erzurum ilinde, 2002-2023 döneminde SOGEP (Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı) kapsamında;

26.633.664 TL BÜTÇELİ

10 ADET PROJEYE

→ **20.585.319 TL**
DESTEK SAĞLANMIŞTIR.

- Erzurum ilinde yatırım ortamını canlandırarak istihdam, üretim ve ihracat artışı yoluyla bölgeler arası gelişmişlik farklarını azaltmak amacıyla, özel sektör yatırımlarını desteklemeye yönelik olarak Cazibe Merkezleri programı kapsamında 185.877.692 TL bütçe ile 17 adet projeye 169.001.157 TL tutarında destek sağlanmıştır.

Sürdürülebilir Kalkınmayı Destekliyoruz

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı olarak Erzurum ilinde sürdürülebilir kalkınmanın, dünya piyasası ile rekabet edilebilir üreten Türkiye olmanın yolunu açıyor, sürdürülebilir kalkınmayı destekliyoruz.

2002-2023 yılları arasında, Türkiye'nin kalkınması ve sanayisinin takibi, imalat sanayimizin desteklenmesi amacıyla 818 işletmeye sanayi sicil belgesi verdik.

KOSGEB Destekleri ile Kobilerimizin Önünü Açıyor, Mikro Ölçekli İşletmelerimizin Büyümesine Destek Programlarımızla Katkıda Bulunuyoruz

2010-2023 yılları arasında 2.773 işletmeye 146.436.163,02 TL tutarında destek sağlanmıştır. 2010-2023 yılları arasında KOSGEB faaliyetleri kapsamında 2.759 işletmeye alternatif finansman desteği olarak yaklaşık 93.729.507,93 TL'lik kredi hacmi sağlanmıştır.

Yine 2010-2023 yılları arasında 28.629 kişiye Girişimcilik eğitimi verilmiştir.

2.773

İŞLETMEYE

146.436.163,02 TL
DESTEK SAĞLANMIŞTIR.

2.759

İŞLETMEYE ALTERNATİF
FİNANSMAN DESTEĞİ

93.729.507,93 TL
KREDİ HACMİ SAĞLANMIŞTIR.

28.629

KİŞİYE GİRİŞİMCİLİK
EĞİTİMİ VERİLMİŞTİR.

Milli Teknoloji Hamlesine 7'den 70'e Herkesin Katılım Sağlamasını Hedefliyoruz

Milli Teknoloji Hamlesi kapsamında, Türkiye'nin teknolojik yetkinliğini geliştirmek amacıyla etki gücü yüksek program ve projelerin hayata geçirilmesine katkı sağlamak ve bu hedefler doğrultusunda hedefleri doğrultusunda ilgili paydaşlarla işbirliği içerisinde, teknoloji geliştirme ve bireylerin ve işletmelerin dijital dönüşümü konularında bireysel yetkinlikler ile toplumsal bilinç ve kültürün gelişmesine yönelik faaliyetlerde bulunmak için kurulan genel müdürlüğümüz, 2020-2023 döneminde 1 adet **DENEYAP Atölyesi** öncelikle pilot illerde olmak üzere kurmuştur. Yurt geneline yaygınlaştırılması düşünülmektedir.

Bu dönem içerisinde

4 adet TÜR Belgesi

verilmiştir.

ERZURUM İLİMİZE

2003-2023 YILLARI ARASINDA TOPLAM 31 MİLYAR 866 MİLYON TL

Yatırım ve Destek Sağladık

16,4 Milyar TL

Tarımsal Destek

14,6 Milyar TL

Baraj, Sulama ve
Su İşleri Alanında
Yatırım

3 Milyar TL

Ormançılık
Alanında Yatırım

23 ADET

Sulama Tesisi

11 Adet

Baraj

2 Adet

Arazi
Toplulaştırma
Tijh

13.808 Adet

Gıda Denetimi
Sayısı

46 Bin Ton

Sebze Üretimi
(2022)

2003 - 2023

tarım ve orman

568 Bin Ton

Tarla Ürünleri
Üretimi (2022)

22 Bin Ton

Meyve Üretimi
(2022)

Tarım ve Orman Sektörünü Sürdürülebilir Üretim Altyapısına Kavuşturduk

Dünyada tarım anlayışının yeni boyutlar kazandığı bu dönemde köklü değişimlere ve ilklere imza attık. Üretimde sürdürülebilirlik için planlamayı, planlama için ileri teknolojiyi önceleyerek tarım politikalarını bu doğrultuda geliştiriyoruz. Tarım arazilerinin bölünmesini önledik, büyük ovaları koruma alanı ilan ettik, Tarım Sigortası TARSİM'i getirdik.

Toplulaştırma, sulanan tarım arazilerini artırma ve modern sulama sistemlerini yaygınlaştırma gibi yapısal dönüşümlere ağırlık verdik. Sınırlı üretim alanlarımıza rağmen akıllı sulama yatırımları, AR-GE faaliyetleri ve mekanizasyon kullanımını yaygınlaştırarak verim ve kaliteyi yükselttik. Böylelikle hem halkımızın gıda arz güvenliğini sağladık hem de tarımsal ürün ihracatımızı artırdık. Başta Tarım Kanunu olmak üzere yaptığımız yasal düzenlemeler, piyasa regülasyon faaliyetleri ve sağladığımız tarımsal desteklerle önemli değişimlere imza attık. Tarım ve orman sektörünü bütün paydaşlarıyla birlikte sürdürülebilir üretim altyapısına kavuşturduk.

Mazotun Yarısı Sizden, Yarısı Bizden

- 2016 yılından itibaren **Mazot maliyetinin %50'sini** destek olarak üreticilerimize ödüyoruz. Ürün bazında mazot tüketimleri ve maliyetini her üretim sezonunda hesaplayarak maliyetin yarısını üreticilere destek olarak veriyoruz.

Gübrede KDV'yi Kaldırdık

- Gübrede %18 olan KDV **10 Şubat 2016** tarihli Resmi Gazetede yayınlanan düzenleme ile kaldırılmıştır.
- Tarımsal üretim faaliyetinde bulunan Çiftçi Kayıt Sistemine kayıtlı üreticilerimize havza bazlı destekleme kapsamında gübre destekleme ödemesi yapılmaktadır.
- Ayrıca, ülkemiz kaynakları kullanılarak yerli imkânlarla üretilen organik gübre kullanımının artırılması için gübre desteğine ilave olarak; organik ve organomineral gübre kullanan çiftçilerimize 2019 üretim yılından itibaren organik ve organomineral gübre desteği verilmeye başlanmıştır.

Mazot ve Gübre Destek Ödemelerini Öne Çektik ve Artırdık

- Mazot ve gübre destek ödemelerini **6 ay öne çekerek 2023 Mart ayı yerine 2022 yılında ödemeye başladık**. Böylece çiftçilerimiz, ekim döneminde girdi maliyetlerini düşünmeden üretim yapabilecekler.
- Mazot desteği ödemelerini, ürün bazında **%130-395** arasında değişen oranlarda artırdık.
- Mazot maliyetinin %50'sini destek olarak üreticilerimize ödemeye devam ediyoruz.

2003-2023 döneminde;

2,3 Milyar TL
Mazot desteği ödedik.

1,5 Milyar TL
Gübre desteği ödedik.

Meralarımızı Islah Ediyor, Yem Bitkileri Üretimini Destekliyoruz

Mera, yaylak ve kışlaklarda ot verimini ve kalitesini artırarak daha verimli bir hayvansal üretim için mera islah çalışmalarına büyük önem verdik. Bu bağlamda 2002-2023 yılları arasında;

994.724 → toplam
dekar alanda **54 adet**

Çayır Mera Islah ve
Amenajman Projesi
uygulanmıştır.

Yem bitkileri desteklemeleri kapsamında;
2002-2022 yılları arasında toplam
177,5 Milyon TL ödeme yapılmıştır.

Sertifikalı Tohum ve Fidan Destekleriyle Verim ve Kaliteyi Yükselttik

- Sertifikalı tohum ve fide/fidan kullanımı ve üretimi destekleniyor.
- Yurt içinde üretilip sertifikalandırılan ve yurt içinde satışı gerçekleştirilen sertifikalı tohumluklara 2005 yılından itibaren sertifikalı tohum kullanım desteği ile sertifikalı fidan/fide ve standart fidan kullanım desteği, 2008 yılından itibaren sertifikalı tohum üretim desteği ve 2016 yılında itibaren sertifikalı fidan üretim desteği verilerek Ülkemiz çiftçileri desteklenmektedir.

Erzurum İline

10 Milyon TL

sertifikalı **tohum kullanım** desteği,

2,4 Milyon TL

sertifikalı **tohum üretim** desteği,

418 Bin TL

sertifikalı **fidan/fide ve standart fidan kullanım** desteği ödemesi yapmıştır.

Küçük Aile İşletmelerini Destek Kapsamına Aldık

- Tarımda küçük aile işletmelerini yalnız bırakmadık, 2016 yılında destek kapsamına aldık. 5 dekar ve altı arazisi olan meyve, sebze, süs bitkisi, itri-tıbbi-aromatik bitki yetiştiricilerine dekar başına 200 TL destek veriyoruz.

Tarım Arazilerimizi Koruyoruz

- Sınırları belirlenen 440 ovaımızı sit alanı ilan ettik. Böylece bu ovaların etkin korunmasını sağladık.
- Ülke bütününde arazi kullanım planlaması çalışmalarını başlattık. Böylece Mutlak Korunacak Tarım Alanları (Mutlak Tarım Arazisi, Özel Ürün Arazisi, Dikili Tarım Arazisi) ve yatırımcılar için alternatif alanlar belirlenecek.
- İhtilafli, hisseli veya göç gibi sebeplerle ekilemeyen tarım arazileri ekilecek, kiralari mülk sahiplerine verilecek.
- 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu kapsamında 72 ilde toplam 440 adet büyük ova sit alanı olarak koruma altına alınmıştır.
- Koruma altına ova sayısının toplam 500'e çıkarılmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir.

Hayvancılığımız Desteklerle Büyümeye Devam Ediyor

- Büyükbaştan küçükbaşta, besiden süte, yemden arıcılığa kadar birçok alanı destek kapsamına aldık.

SON 21 YILDA ERZURUM İLİNDE HAYVANCILIK DESTEĞİNİ 290 KATINA ÇIKARDIK

2002

893 Bin TL

2023

259,4 Milyon TL

Bu dönemde Erzurum iline toplam **6,5 Milyar TL** hayvancılık desteği verdik.

Hayvancılıkta Yeni Desteklerle Üretimi Teşvik Ettik

4 ay ve üzeri yaşta işletmede bulunması şartı ilk kez destekleme kapsamına alınarak buzağı ve malak kayıplarının önlenmesini amaçladık.

Buzağı başına

750-2.100 TL

Malak başına

1.000-1.600 TL

Dişi manda başına

1.000-1.600 TL
destek sağlıyoruz.

Üretici Örgütleri üzerinden ödenen Hayvancılık Desteklerinin doğrudan üreticilere ödenmesini sağladık. Üretici Örgütlerine tarımsal desteklerden ödenen hizmet bedellerini artırdık, örgütlenmeyi desteklemeye devam ettik.

Suni Tohumlama ile Hayvansal Üretimi Artırdık

- Hayvan ıslahında en etkili yöntem olan suni tohumlama çalışmalarına hız verdik.
- Erzurum İlinde son 21 yılda toplam 197.610 adet suni tohumlama yapılmasını sağladık.
- Böylece, yüksek verimli saf siğir ırklarının sayısını artırdık, daha verimli hayvansal üretimi tesis ettik.

Hayvancılık Yatırımlarının Desteklenmesi Kapsamında

- **Damızlık Düve Yetiştiriciliğinin Desteklenmesi Projesi** ERZURUM ilinde 500 baş damızlık düve alımı için 2.154.250 TL hibe ödemesi yapılmıştır.
- **Büyükbaş ve Küçükbaş Hayvancılık İşletmelerine Yönelik Yatırımların Desteklenmesi** ERZURUM iline alet ekipman alımına ve yeni ahır/ağıl yapımına toplam 3.901.800 TL hibe ödemesi gerçekleştirilmiştir.
- **Arı Ürünlerinin Üretimini Yaygınlaştırma Projesi** kapsamında %50 hibe şeklinde 12 kişiye 135.236 TL ödeme yapılmıştır.
- **Etçi ve Kombine Irkların Yaygınlaştırılması Projesi** kapsamında 2021-2023 yılları arasında toplam 6.543.000 TL ödenek ayrılmıştır.
- **Damızlık Koç Teke Alımı** kapsamında 2021 yılında 18 yetiştiriciye 59 baş koç teke dağıtılmış ve 88.500 TL ödeme yapılmıştır.

Küçükbaş Hayvancılığı Yeni Destek ve Projelerle Daha da Geliştiriyoruz

- Küçükbaş verilen destekleri her yıl artırdık. Anaç koyun-keçi desteğini 50 TL/baş iken, 100 TL başa çıkardık.
- Küçükbaş sütüne daha fazla prim desteği ödüyoruz.
- Koyun ve keçi yetiştiricilerimizin suru yöneticisi (çoban) ihtiyacını karşılamak için "Sertifikalı Sürü Yöneticisi Programını" başlattık.
- Sürü yöneticisi (çoban) için kurslar düzenliyor, başarılı kursiyerlere sertifika veriyoruz.
- Sertifikalı Sürü yöneticisi (çoban) çalıştıran ve çobanının SGK primlerini yıl içinde 5 ay ödeyen işletmelere yılda 30.000 TL destek veriyoruz.
- Anaç koyun keçi sayısını artırmak için 2019 yılında ilk kez 100 TL/Baş olarak verdiğimiz sürü büyütme desteğini 200 TL/başa çıkardık.
- 2023 yılında küçükbaş hayvan desteğinde yeni bir destek olan koç teke alımına 2000TL/Baş destek veriyoruz.

Erzurum İli IPARD Hibeleriyle Buluştu

IPARD kapsamında Erzurum'a 2011-2023 yılları arasında 710,3 Milyon TL kırsal kalkınma hibe desteği verdik

Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali Yardım Aracının (IPA) kırsal kalkınma bileşeni (IPARD) kapsamında, Türkiye Cumhuriyeti ve Avrupa birliğinin eş finansmanı ile 2011 yılından beri uygulanmakta olan IPARD Programı ile 42 ilimizde 17 farklı sektördeki kırsal kalkınma projelerine % 50-70 oranlarında hibe desteği verilmektedir.

IPARD Destekleri ile tarım ve gıda sektörlerinde AB standartlarında modern işletmeler kurulurken aynı zamanda kırsal alanlarımızdaki insanlarımızın faaliyet alanları çeşitlendirilmekte ve yeni istihdam olanakları oluşturulmaktadır.

IPARD Programı kapsamında Erzurum ilimizde bugüne kadar:

266 kırsal kalkınma projesi desteklenmiş ve 710.291.240 TL hibe desteği ödenmiştir. Bu destekler sayesinde Erzurum ilimizde 1.640.036.888 TL yatırım yapılmış ve 1.820 kişinin istihdamı sağlanmıştır.

Erzurum İlinde AR-GE Çalışmalarına Önem Verdik

Soğuğa Dayanıklılık Test Merkezi (Erzurum-2016)

Soğuğa Dayanıklılık Test Merkezi" projesi ile ıslah çalışmaları sürecinde genotiplerin bu merkezde testlere tabi tutulması ve alınan veriler doğrultusunda dayanıklı çeşitlerin geliştirilmesi hedeflenmiştir. 2016 yılında faaliyete geçen bu merkez Türkiye'de soğuğa dayanıklılık çalışmalarının yapılacağı en büyük ve kapsamlı tek merkezdir. Ulusal ve uluslararası çalışmaların yanı sıra uygulamalı eğitim çalışmalarında yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin yetiştirilmesine de katkı sağlamaktadır.

Kırsal Kalkınma Hamlesini Başlattık

Kırsal Kalkınma Yatırımlarının Desteklenmesi Programı

- 2006-2023 yılları arasında Erzurum iline tamamlanan 513 proje ve devam eden projeler için ulusal kaynaklardan 57,2 milyon TL hibe desteği verdik.

112,6 Milyon TL

tutarında yatırım faaliyete geçmiştir.

578 kişinin

istihdamına katkıda bulunulmuştur.

Tarım Sigortası İle Çiftçimiz Güvenle Üretim Yapıyor

- Doğal afetlerden etkilenen üreticilerin mağduriyetlerini gidermek üzere 70 yıllık bir rüya olan Tarım **Sigortaları uygulamasını 2006 yılında başlattık**. Her yıl çıkarılan Cumhurbaşkanî Kararı ile kapsama
- alınacak riskleri, ürünleri, bölgeleri ve prim desteği oranlarını belirliyoruz.
- Doğal afetlere karşı üreticinin emeğinin koruyucusu olan Tarım Sigortasıyla **sigorta poliçesi bedelinin %50-67'sini karşılanmaktadır**. Bu oran;
  - Açık alanda yetişen meyvelerde don riski için %67,**
  - Köy Bazlı Kuraklık Verim Sigortasında %60 (2022 yılı için %70),**
  - Gelir Koruma Sigortası için %60'tır.**

Kırsal Kalkınmada Uzman Eller Projesi

- 2020 ve 2022 yıllarında proje başına 100 Bin TL, 2023 yılında proje başına 250 Bin TL hibe desteği verilmiştir.
- 2020-2023 yılları arasında 56 Projeye 11,1 Milyon TL hibe desteği verilmiştir.
- 13,3 Milyon TL tutarında yatırımın faaliyete geçmesi sağlanmıştır.

Tarım Sigortalarının Kapsamını Genişlettik Yeni Uygulamaları Başlattık

Gelir Koruma Sigortası

- 2022-2023 üretim sezonunda buğday ürünü için pilot olarak Konya ilinde uygulanan Gelir Koruma Sigortası, 2023-2024 üretim sezonunda ülke genelinde uygulanacaktır.

Bütün Sigorta Branşlarında

- İlk defa “Şehit Yakını ve Gaziler” için %5 oranında indirim getirildi. Kadın çiftçi indirimi %5’ ten %10’ a, genç çiftçilerde yaş sınırı 30’dan 40’a çıkarıldı.

Köy Bazlı Kuraklık Verim Sigortası

- Kuru tarım alanlarında yetiştirilen buğday, arpa, çavdar, yulaf, tritikale, nohut, kırmızı mercimek ve yeşil mercimek ürünleri ile bu ürünlerin sertifikalı tohumluklarında, dolu paketi dışındaki; kuraklık, don, sıcak rüzgar, sıcak hava dalgası, aşırı nem, aşırı yağış risklerinden kaynaklı verim azalışları teminat kapsamına alındı.

Bitkisel Ürün Sigortası

- Dolu riski tarife fiyatında toplam 134 ürende %5-%15 arasında, buğday tarife fiyatında %6, kivi, erik ve kayısı ürünlerinde müşterek sigorta oranlarında %5-%10, buğday ürünü tarife fiyatında % 6 oranlarında indirimler yapıldı.

Bütün Hayvan Hayat Sigortalarında

- Dar kapsamlı tarifeye “Terör, Grev, Lokavt, Kargaşa, Halk Hareketleri” teminatı isteğe bağlı ek teminat kapsamına alındı.

Büyükbaş Hayvan Hayat Sigortası

- Tarife fiyatında süt sığırlarında %6, besi sığırlarında %5 indirim yapıldı. %15 olan yavru atma bedeli %20’ ye çıkarıldı. İlk defa olarak yenilenebilir enerji kaynağı aktif biyogaz enerjisi üretimi yapan büyükbaş hayvancılık işletmeleri için % 5 indirim uygulaması getirildi.

Küçükbaş Hayvan Hayat Sigortası

- “**Ek Hastalıklar**”, uçurumdan yuvarlanma, kurt parçalaması vb.” hasarlar için müşterek sigorta oranı %30’ dan %20’ ye düşürüldü.

Kümes Hayvanları Hayat Sigortası

- Kapalı sistemde üretim yapılan, bio-güvenlik ve hijyen tedbirleri alınmış tesislerde yetiştirilen kümes hayvanları ile açık ve yarı açık sistemde yetiştirilen kümes hayvanları için ölüm riski; İhbarı mecburi hayvan hastalıklardan, Pullorum ve Kanatlı Tifosu (Tavuk Tifosu) hastalıkları, her türlü kaza ve zehirlenmeler ile doğal afetler, yangın ve infilak riskleri teminat kapsamına alındı.

Sera Sigortası

- Dar kapsamlı tarifeye “Terör, Grev, Lokavt, Kargaşa, Halk Hareketleri” teminatı isteğe bağlı ek teminat kapsamına alındı.

Su Ürünleri Hayat Sigortası

- Tarife fiyatlarında %10 indirim yapıldı. Terör, Grev, Lokavt, Kargaşa, Halk Hareketleri” teminatı isteğe bağlı ek teminat olarak teminat kapsamına alındı.

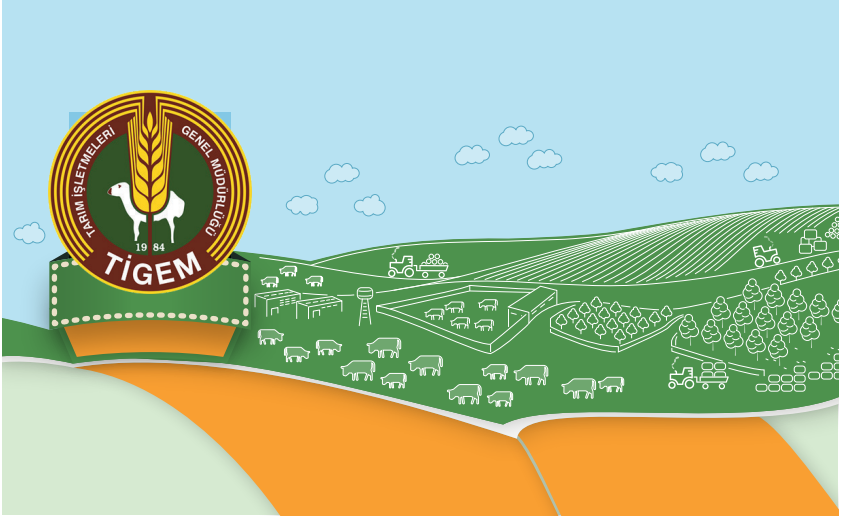
Arcılık Sigortası

- Fırtına, hortum, yangın, heyelan, deprem, taşıt çarpması, sel ve su baskını, vahşi hayvan saldırısı, kovanların nakliyesi esnasında; çarpma, çarpışma, devrilme, yanma vb. nedeniyle doğrudan uğradığı zararlar teminat kapsamına alındı.

Doğal Afetlerde Borç Ertelemeleri Yenide Düzenlendi

- T.C. Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerince Tarımsal Üretim Dair hazine faiz destekli işletme ve/veya yatırım kredisi kullanılan çiftçilerimizden, krediye konu ekilişleri, ürünleri, hayvan varlıkları, tesisleri veya seraları, 1 Ocak 2024 tarihinden 31 Aralık 2026 tarihleri arasında meydana gelebilecek doğal afetlerden zarar gören üreticilerin, Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerine olan kredi borçları ertelenebilecektir ya da taksitlendirilebilecektir.

TİGEM'in Ürettiği Kaliteli Tohumluk ve Damızlıkları Üreticimize Ulaştırdık

Son 22 yılda; **27.031 ton hububat** ve **1.590 ton yem bitkisi tohumu** çiftçilerimizle buluşturulmuştur.

Sertifikalı tohumluk kullanımını yaygınlaştırmak ve tohumluğa kolay ulaşımı sağlamak amacıyla Erzurum'da **6 adet TİGEM bayisi** oluşturulmuştur.

Damızlık yetiştiricilerine **2.768 baş damızlık büyükbaş** ve **3.584 baş damızlık küçükbaş** satışı gerçekleştirilmiştir.

Genç Çiftçi Projesi kapsamında 2.250 baş büyükbaş ve 7.610 baş küçükbaş dağıtımı gerçekleştirilmiştir.

Üretici Şartlarında Sözleşmeli Küçükbaş Hayvancılık Projesi (300 Koyun Projesi) kapsamında **4.379 baş küçükbaş damızlık** satışı gerçekleştirilmiştir.

TMO Politikaları ile Çiftçimizin Yüzü Güldü

Toprak Mahsulleri Ofisi ile Erzurum ilinde son 21 yılda 276.821 ton ürün alımı yaptık. Üreticilerin ürün bedellerini 10-15 gün gibi çok kısa bir surede hesaplarına aktardık. ÜRETİCİNİN ALIN TERİNİ ZİYAN ETMEDİK. Uygulamaya başladığımız randevulu sistem ile çiftçimizin günlerce sıra beklemesini önledik.

Güvenilir Gıda Sistemini Hayata Geçirdik

Tarladan sofraya güvenilir gıda sistemini hayata geçirerek, halkımızın yediğini içtiğini bilmesini sağladık. Denetçi ve denetim sayılarını artırarak gıda üretiminde halk sağlığını tehlikeye atacak aksaklıkları daha doğmadan önledik. Gıda mevzuatımızı, AB gıda mevzuatı ile uyumlaştırdık, ülkemizin her yerindeki vatandaşımızın tarladan sofraya güvenilir gıda tüketmesini sağladık.

Gıda Üretim ve Satış Yerlerine Yönelik Denetimleri Artırdık

Erzurum ilinde 2002 yılında 12 olan gıda denetçisi sayısını, 2023 yılında 68'e çıkarttık. Gıda denetim sayısını ise, 2002 yılında 917 adetten, 2023 yılında 13.808 adede çıkarttık.

Halkımızın 24 saat arayarak ihbar ve şikâyetlerini bildireceği, bilgi alıp taleplerini iletebileceği 174 ALO GIDA HATTI'ni faaliyete geçirdik.

Et ve Süt Kurumu Aracılığıyla Hem Üretici Hem de Tüketiciyi Koruyoruz

2005 yılında özelleştirme kapsamından çıkartıp ülkemizin hizmetine tekrar sunduğumuz Et ve Balık Kurumunu 2013 yılında yeniden yapılandırdık. Et ve sütte fiyat dalgalanmalarını önleyip hem üreticiyi, hem de tüketici koruyacak Et ve Süt Kurumuna dönüştürdük.

Erzurum Et Kombinasında, 2003-2023 yılları toplam 149.572 büyükbaş ve 46.771 küçükbaş hayvan alımı yapılmıştır. Bu alımlar için besicilerimize toplam 580.664.486 TL ödeme yapılmıştır.

Et ve Süt Kurumu çiğ süt fiyatının, Ulusal Süt Konseyince ilan edilen tavsiye fiyatın altına indiği dönemlerde üreticiyi korumak ve istikrarı sağlamak, fiyatları regüle etmek ve damızlık sığırların kesime sevkini engellemek için 2016 yılında ilk defa süt regülasyonuna başlamıştır.

2003-2023 Yılları Arasında Erzurum İline 16,4 Milyar TL Tarımsal Destek Verdik

- Üretimden hasada, işlemeden satışı her aşamada üreticimizi destekledik. Gübre ve yemde KDV'yi kaldırdık, mazot maliyetinin yarısını desteklemeye başladık.
- Sertifikalı tohum ve fidan kullanımını ve üretimini destekliyoruz.
- Genç çiftçilere hibe desteği sağlıyor, kırsal kalkınma destekleri ile tarımsal üretim tesislerinin kurulmasına %50 hibe veriyoruz.
- Tarımsal kredilerde faizleri düşürdük, tarımın birçok alanında üreticilerimize sıfır faizli kredi sağladık.
- Verdiğimiz destekler ve yürüttüğümüz projeler ile hem bitkisel üretimi hem de hayvancılığı geliştiriyoruz, planlı ve kendimize yeterli üretimi hedefliyoruz.
- Arazi toplulaştırma, güvenilir gıda, işletme bazlı danışmanlık sistemi, eğitim-yayım, tarımsal sigorta ve daha birçok alanda ürettiğimiz yenilikçi çözümlerle daha verimli bir zirai hayat inşa ettik, etmeye de devam ediyoruz.

Erzurum İlinde Tarım Büyüyor ve Gelişiyor

Sağlanan destekler ve yapılan çalışmalarla, Erzurum ilinin tarımsal üretim değeri 13 katına çıktı.

13 KAT ARTIŞ

TARIMSAL ÜRETİM DEĞERİ

2002 734,9 Milyon TL

2020 13,3 Milyar TL

TARIMSAL HASILA

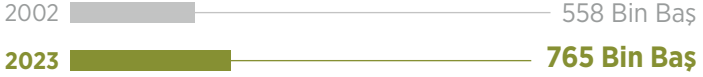
2004 689,3 Milyon TL

2020 5,5 Milyar TL

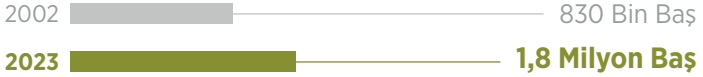
Erzurum İlinde Hayvan Sayısında Önemli Artışlar Sağlandı

Büyükbaş Hayvan Sayısı

Küçükbaş Hayvan Sayısı

Arı Kovanı Sayısı

Süt Üretimi

Bal Üretimi

Bitkisel Üretim Miktarında Önemli Artışlar Sağlandı

Tarla Ürünleri

Meyve

Sebze

2003-2023 Yılları Arasında Baraj, Sulama ve Su İşleri Alanında 14,6 Milyar TL Yatırım Yaptık

387 adet tesis hizmete alınmıştır.

Taşkın Koruma Tesisi

307

Sulama Tesisi

23

Hes Tesisi

28

Baraj

11

Arazi Toplulaştırma ve TİGH

2

Yıllık **70,30 milyon m³** içme ve kullanma suyu temin edilerek 643.619 kişiye içme ve kullanma suyu sağlanmıştır.

Baraj depolama kapasitesi **411,42 milyon m³** hacmine ulaşmıştır

Gölet depolama kapasitesi **4,76 milyon m³** hacmine ulaşmıştır.

Toplam 554.090 dekar arazi sulamaya açılmış ve yıllık **4.155.675.000 TL** zirai gelir artışı sağlanmıştır.

Toplam 93.731 dekar alanda **ATTİGH** tescilli yapılmıştır. **285 yerleşim yeri** ve 370.270 dekar arazi taşkınlerden korunmuştur.

Hidroelektrik enerji üretimi yıllık **2,34 milyar kWh**'tir.

Erzurum'u Barajlarla ve Göletlerle Donatıyoruz

2003 yılından bugüne kadar **11 baraj** ve **15 gölet** tamamlanmış olup, toplamda **417 Milyon m³** biriktirme hacmine ulaşmıştır.

Halkımızı Ve Toprağımızı Taşkınlerden Koruduk

2003 yılından bugüne kadar tamamlanan **307** dere ıslahı ile **284 adet** yerleşim yeri ve **370.270** dekar arazi taşkınlerden korunmuştur.

Parçalı Tarım Arazilerimizi Birleştiriyoruz Toprak Kaybını Önüyoruz

2003 yılından bugüne kadar **2 adet ATTİGH** tamamlanmış olup, toplamda 93.731 dekar alanda arazi toplulaştırma tescilli yapılmıştır.

Topraklarımızı Suyla Buluşturuyoruz

2003 yılından bugüne kadar **23 sulama tesisi** tamamlanmış olup, toplamda 399.990 dekar, kısmi olarak 154.100 dekar arazi olmak üzere toplam 554.090 dekar arazi sulamaya açılmıştır. Böylece çiftçilere yıllık **4,16 milyar TL** zirai gelir artışı sağlanmıştır.

Hidroelektrik Santrali (Hes) İle Kendi Enerjimizi Üretiyoruz

28 HES tesisin kurulu gücü **770,31 MW**, yıllık enerji üretimi ise **2,34 milyar kiloWatt.saat**'tir.

Erzurum Artık Daha Yeşil Daha Yaşanabilir

Daha Yeşil

Daha Yaşanabilir

Erzurum ilinin ormanlık alanı **267.831 hektar** olup, yüzölçümünün **%10'u ormandır**.

Ağaçlandırma çalışmaları kapsamında; 2003-2023 yılları arasında 159.668 hektar alanda

86.918.545 adet
fidan toprakla buluştu

170.694.837 adet
fidan ürettik

Sosyal Ağaçlandırma Projemiz Kapsamında

2003-2023 yılları arasında okul bahçesi, üniversite kampüsü, ibadethane bahçesi, mezarlık ve hastane bahçeleri gibi alanlarda sosyal ağaçlandırma kapsamında toplam **537.290 adet fidan** toprakla buluşturulmuştur.

Ayrıca 222 km karayolu ve köy yolu kenarına **84.188 adet fidan** dikilerek karayolu ağaçlandırılması yapılmıştır.

Bal Ormanları, Orman Parkları ve Ekoturizm Alanları Kurduk

2003-2023 yılları arasında

- **14 adet orman parkı (mesire yeri) kurulmuştur.**
- **11 adet bal ormanı kurulmuştur.**
- **1 adet ekoturizm alanı ve parkuru tesis edilmiştir.**

Doğaya Gözümüz Gibi Bakıyoruz

- 2003-2023 yılları arasında Erzurum iline toplam **113,8 milyon TL** yatırım yaptık. Erzurum ilimizde toplam 63 adet korunan alan ve avlak sahasıyla halkımızı tabiatla buluşturuyoruz. Korunan alanların yönetim planlarını oluşturuyor, korunan alanlarımız içerisinde, açık alan düzenlemesi, peyzaj projeleri, alt ve üst yapı projeleri, değişen ve gelişen koşullara göre ihtiyaç duyulabilecek revizyon çalışmalarını yapıyoruz.
- Orman Köylümüzün Yanındayız**
Orman köylerinde yaşayan vatandaşlarımızın kalkındırılmalarına katkıda bulunmak için kredi-hibe desteğinde bulunuyoruz. ORKÖY destekleri faizsizdir ve destek tutarının %20'si hibedir. Bu kapsamda 2003-2023 döneminde; orman mahallelerinde yaşayan 2.994 aileye 393.892.063 TL. ferdi proje kredi ve hibe desteği sağlanmıştır.
- Vatandaşlarımızın Ek Gelir Elde Etmelerini Sağlıyoruz**
5000 Köye 5000 Gelir Getirici Orman Projesi kapsamında 2023 yılı sonuna kadar 31 mahallede 194.343 adet gelir getirici fidan dikilmiştir. 2018-2023 yıllarında 9 mahallede Tıbbi Aromatik Bitki Bahçesi kurulmuş ve 51.940 adet fidan fidan dikilmiştir.

Yaban Hayatını Koruyor, Kolluyoruz

İlimiz genelinde bulunan Yaban Hayatı Geliştirme Sahalarında hedef türlerle ilgili her yıl düzenli olarak envanter çalışmaları yapıyoruz. Tabii hayatın desteklenmesi maksadıyla ülkemizde yer alan üretim istasyonlarında memeli ve kanatlı hayvanlar ile alabalık üretiliyor ve doğaya salıyoruz. Yaban hayatının devamı için zorlu kış şartlarında yaşam mücadelesi veren yaban hayvanları için 2003-2023 döneminde tabiata **185.815 kg yem** bıraktık.

ERZURUM'DA İHRACAT

23 MİLYON DOLARA YÜKSELDİ

*2023 yılında gerçekleşen ihracat.

56 Milyon \$

Eximbank
Taraflından Verilen
Destek Tutarı

6.517

Esnaf ve Sanatkara

1,2 Milyar TL

Faiz İndirimli
Kredi Kullanımı
Sağlandı

196

Firma

15,7 Milyon TL

İhracata Yönelik
Devlet Yardımı

1 Adet

Lisanslı Depo

Farklı düzeylerdeki yatırımcılara verilen desteklerle Erzurum'un dış ticaret hacminde büyük artış sağlandı. Pazardaki çeşitlilik hem üreticinin hem tüketicinin yüzünü güldürüyor.

Erzurum ilinden yapılan ihracat, 2023 yılında 2002 yılına göre %228,4 artarak 23 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

2002 - 2023

ticaret

Ticarette YENİ DÖNEM

Dış ticaret hacmi büyümeye devam ediyor.

Ticaret erbabımızın, esnafımızın, üreticimizin rekabet gücünü ve finansmana ulaşma imkânlarını artırmak, uluslararası pazarlara açılmasını sağlamak amacıyla birçok projeyi ve dijital uygulamaları bürokrasiyi azaltacak şekilde hızla hayata geçiriyoruz.

Dış Ticaret ve İhracat Destekleri

- Erzurum ilinden yapılan ihracat, 2023 yılında 2002 yılına göre %228,4 artarak 23 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.
- Erzurum ilinden yapılan ihracat, 2023 yılında 23 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

- Erzurum iline ait ihracatın ithalatı karşılama oranı, 2023 yılında %36,8 olarak gerçekleşmiştir.

- Erzurum iline yapılan ithalat, 2023 yılında 2002 yılına göre %742,5 artarak 63 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.
- Erzurum iline ait ihracatın ithalatı karşılama oranı 2023 yılında %36,8 olarak gerçekleşmiştir.
- Erzurum iline yapılan ithalat, 2023 yılında bir önceki yıla göre %10,4 artarak 63 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.
- Erzurum ilinde 1 Kasım 2002-31 Aralık 2023 tarihleri arasında Eximbank tarafından verilen destek tutarı 55.932.540 USD'dir.
- Bakanlığımız verilerine göre ERZURUM iline Bakanlığımızca verilmiş ihracata yönelik devlet yardımları 1 Ocak 2013 - 31 Aralık 2023 tarihleri arasında 196 firmaya 15.729.232,61 TL olmuştur.

- Erzurum ilinde 1 Ocak 2011- 31 Aralık 2022 tarihleri arasında 12 adet fiziki / online Dış Ticaret Bilgilendirme Semineri düzenlenmiş olup bu seminerlere toplam 826 kişi katılmıştır. İlden 2023 yılında gerçekleştirilen 33 adet çevrimiçi eğitim programına 103, 2 adet fiziki eğitim programına da 377 kişi katılım sağlamıştır.
- Erzurum'da Ticaret ve Sanayi Odası bünyesinde İhracat Destek Ofisi bulunmakta olup faaliyetleri-ne devam etmektedir.
- Hizmet ihracatının artırılmasına yönelik olarak yürütülen devlet yardımı programları kapsamında 1 Kasım 2002- 31 Aralık 2023 tarihleri arasında Erzurum ili özelinde 4 firmaya toplam 802.385 TL ödeme yapılmıştır.
- 31 Aralık 2023 tarihi itibarıyla Erzurum ilimizde 5 adet aktif URGE projesi ile 9 adet tamamlanmış URGE projesi bulunmaktadır.

İç Ticaret, Esnaf, Sanatkar ve Kooperatifler

- Erzurum ilinde faaliyet gösteren 39 adet Esnaf ve Sanatkarlar Odası bulunmaktadır. Bu odalara kayıtlı 17.222 adet esnaf ve sanatkar bulunmaktadır.
- Erzurum ilinde esnaf ve sanatkarlar ile gerçek kişi tacirlere Covid-19 pandemisi nedeniyle ekonomik faaliyetleri olumsuz etkilenen ticaret erbabının mali kayıplarını telafi etmek amacıyla 2020 - 2023 tarihleri arasında verilen, gelir kaybı ve kira destekleri ile 3.000 TL ve 5.000 TL tutarlı hibe destekleri tutarları aşağıdaki gibidir:

Destek Türü	Onaylanan Başvuru Sayısı	Verilen Destek Tutarı (TL)
Gelir Kaybı Desteği	9.113	36.214.000
Kira Desteği	574	1.407.906
3.000 TL ve 5.000 TL Destekleri	9.054	30.384.000

- Erzurum ilinde, 29 Aralık 2023 tarihi itibarıyla 6.517 esnaf ve sanatkârın kredi ve kefalet kooperatifleri aracılığıyla kullanılan kredilerde yaklaşık 1.716.061.398 TL tutarında kredi bakiyesi bulunmaktadır.
- Erzurum ilinde, esnaf ve sanatkârın kredi ve kefalet kooperatifleri aracılığıyla kullanılan kredilere ilişkin 2002-2023 yıllarına ait karşılaştırmalı tablo aşağıdadır:

Esnaf ve Sanatkarlara Kullanılan Faiz İndirimli Kredilere İlişkin Veriler (2002-2023)

Yıl	Kredili Esnaf ve Sanatkar Sayısı	Kredi Bakiyesi (Bin TL)	Yıl İçi Kredi Kullanım Tutarı (Bin TL)
2002	334	472	470
2023*	6.517	1.716.061	1.289.653

*29.12.2023 tarihi itibarıyla.

- Kooperatiflerin Desteklenmesi Programı (KOOP-DES) kapsamında ilk uygulama olarak kadınların kooperatifleşmeye yönelik çabalarını desteklemek amacıyla ortaklarının çoğunluğu kadınlardan oluşan ve kadın emeğini değerlendirme amacı güden kooperatiflere finansman desteği sağlanmasına karar verilmiştir. Bu kapsamda, 2020- 2023 tarihleri arasında Erzurum'da 11 kooperatif tarafından hayata geçirilen projeler için verilen destek tutarı 1.318.763 TL'dir.
- Erzurum ilinde 1 Kasım 2002 tarihinde 1.732 şirket, ticari işletme ve şube bulunmaktayken 31 Aralık 2023 tarihinde 8.834 şirket, ticari işletme ve şube bulunmaktadır.
- Tarım ürünlerinin sağlıklı ve modern koşullarda depolandığı ve bu ürünlerin ticaretinin elektronik ürün senetleri vasıtasıyla hızlı ve güvenli şekilde yapıldığı lisanslı depoculuk sistemine ilişkin veriler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

	Kapasite (ton)		% Pay		Lisanslı Depo Sayısı		% Pay	
	Faaliyet İzni	Kuruluş İzni	Faaliyet İzni	Kuruluş İzni	Faaliyet İzni	Kuruluş İzni	Faaliyet İzni	Kuruluş İzni
Erzurum	42.700	-	0,42	-	1	-	0,60	0,33
Türkiye	10.082.603	13.517.473			264	275		

- Sebze ve Meyve ticareti kapsamında Erzurum ilinde 1 Ocak 2014-1 Ocak 2024 tarihleri arasında Hal Kayıt Sistemine 80.345 bildirim yapılmış olup Türkiye genelindeki tüm bildirimlere oranı %0,0050. İlde 1 adet toptancı hali bulunmaktadır.
- Tacir, esnaf ve çiftçilerin ekonomik değeri haiz tüm taşınır varlıklarını teminat göstererek finansmana erişimini kolaylaştıran Taşınır Rehni Sicil Sistemi kapsamında Erzurum ilinde 867 tescil işlemi gerçekleştirilmiş, 61,5 Milyar TL, 26 Milyon EURO güvence tutarı karşılığında finansman imkânı sağlanmıştır.

Tüketicinin Korunması ve Piyasa Gözetimi

210 ADET

Tüketici Hakem Heyeti faaliyet göstermektedir.

BAŞVURU

Islak imza, mobil imza veya güvenli elektronik imza kullanma zorunluluğu kaldırıldı.

24.295 ADET

Başvuru karara bağlanmıştır.

7 GÜN 24 SAAT

TÜBİS (Tüketici Bilgi Sistemi) ile tüketici hakem heyetlerine kolay başvuru yapılabilir. Tüketiciler ile satıcı ve sağlayıcılar arasındaki uyumsuzlukların mahkemeye yansımadan masrafsız, hızlı ve kolay bir şekilde çözüme bağlanması amacıyla her il ve ilçede en az bir tane olmak üzere toplam 210 adet tüketici hakem heyeti faaliyet göstermektedir. Tüketici haklarının korunması konusunda lokomotif görevi üstlenmiş olan hakem heyetlerimize yapılan başvurular hızlı bir şekilde çözüme ulaştırılmaya devam ediyor. 1 Ocak 2017 tarihinden itibaren TÜBİS (Tüketici Bilgi Sistemi) üzerinden vatandaşlarımıza e-Devlet üzerinden tüketici hakem heyetlerine 7 gün 24 saat kolaylıkla başvurabilmekte ve süreçleri takip edebilme olanağı sağlanmıştır. Başvuru aşamasında ve sonrasında ıslak imza, mobil imza veya güvenli elektronik imza kullanma zorunlulukları da kaldırılmıştır. Bu kapsamda 2017-2023 yılları arasında Erzurum ilinde tüketici hakem heyetlerinde 24.295 adet başvuru karara bağlanmıştır.

- Tüketiciler ile satıcı ve sağlayıcılar arasındaki uyumsuzlukların mahkemeye yansımadan masrafsız, hızlı ve kolay bir şekilde çözüme bağlanması amacıyla her il ve ilçede en az bir tane olmak üzere toplam 210 adet tüketici hakem heyeti faaliyet göstermektedir. Tüketici haklarının korunması konusunda lokomotif görevi üstlenmiş olan hakem heyetlerimize yapılan başvurular hızlı bir şekilde çözüme ulaştırılmaya devam ediyor. 1 Ocak 2017 tarihinden itibaren TÜBİS (Tüketici Bilgi Sistemi) üzerinden vatandaşlarımıza e-Devlet üzerinden tüketici hakem heyetlerine 7 gün 24 saat kolaylıkla başvurabilmekte ve süreçleri takip edebilme olanağı sağlanmıştır. Başvuru aşamasında ve sonrasında ıslak imza, mobil imza veya güvenli elektronik imza kullanma zorunlulukları da kaldırılmıştır. Bu kapsamda 2017-2023 yılları arasında Erzurum ilinde tüketici hakem heyetlerinde 24.295 adet başvuru karara bağlanmıştır.
- Kasa fiyatının etiket fiyatından yüksek olması başta olmak üzere, fiyat etiketine ilişkin denetimler 81 Ticaret İl Müdürlüğü aracılığıyla yapılmaktadır. Bu kapsamda, 2017-2023 yılları arasında Erzurum ilinde perakende ticarete tüketicilerimizin aldatılmaması, yanıltılmaması amacıyla gerçekleştirilen fiyat etiketi ve gramaj denetimlerinde 1.348 adet firmada 10.274 adet ürün denetlenmiştir. Bakanlığımız; tekstil, ayakkabı, oyuncak, kırtasiye, deterjan, çocuk bakım ürünleri gibi geniş bir tüketici kitlesi tarafından günlük hayatta kullanılan ürünlerin güvenliğinin sağlanması amacıyla 2011 yılı haziran ayından bu yana piyasa gözetimi ve denetimi (PGD) faaliyetleri yürütmektedir. 2011-2023 yıllarını kapsayan dönemde ülke çapında gerçekleştirilen PGD faaliyetlerinde rehberlik ve bilgilendirme çalışmaları da dâhil olmak üzere yaklaşık 36.000 işletmede 46.000 parti ürün denetlenmiştir. Denetlenen ürünlerde güvensizlik oranı 2011 yılında %32 iken 2023 yılında %1,7'ye gerilemiştir. 2015-2023 yıllarını kapsayan dönemde; Erzurum ilinde piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetleri çerçevesinde 330 firma ziyaret edilmiş olup, 10.371 ürün denetlenmiştir.

ÜRÜN GÜVENLİĞİ DENETİMLERİ

330

FİRMA
ZİYARET EDİLMİŞTİR.

10.371

ADET ÜRÜN
DENETLENMİŞTİR.

Kaçakçılıkla Mücadele

- Erzurum ilinde, Gümrük Muhafaza birimlerince gerçekleştirilen kaçakçılıkla mücadele faaliyetleri neticesinde, 1 Kasım 2002 - 31 Aralık 2023 tarihleri arasında 41 olayda 17.779.939 TL değerinde kaçak eşya yakalaması yapılmıştır.

ERZURUM İLİMİZE

2002-2023 YILLARI ARASINDA TOPLAM 61 MİLYAR 768 MİLYON TL

Yatırım Yaptık

1.680 KM

Toplam Yol

1.073 KM

Devlet Yolu

620 KM

Bölünmüş Yol
Uzunluğu
(Otoyol
Dahil)

607 KM

İl Yolu

175.701 TON

2023 Yılı
Demiryolu
İle Taşınan Yük

246 KM

2023 Demir
Yolu Ağı

691.534

2023
Genişbant
Abone Sayısı

55.568

2023 Yılı
Demiryolu İle
Taşınan
Yolcu Sayısı

2002 - 2023

ulaştırma ve altyapı

15 ADET

Restore Edilen
Tarihi Kopru Sayısı

26.678

Sayısal Kablo Tv
Abone Sayısı

27.803

Analog Kablo Tv
Abone Sayısı

26.359

Kablo İnternet
(Kablonet)
Abone Sayısı

9.937 KM

2023 Fiber Optik
Kablo Uzunluğu

Ulaşım ve İletişimde **Türkiye'ye Çağ Atlattık**

Ülkemizi bu alanda dünyanın gıptayla baktığı bir coğrafya haline getirdik. Ulaşım ve iletişim altyapısına yapılan devasa yatırımlardan Erzurum da payına düşeni aldı. Milletimizin önüne bölünmüş yollar serdik. Yüksek Hızlı Trenlerle ray üstünde güvenli, hızlı, konforlu seyahat imkanı sağladık. Uçmayı rutin hale getirdik. Denizcilikte ak listeye girdik. İnovatif ve vizyoner düşünceyle GSM ve internet altyapısını dünya standartlarının üzerine taşıdık. Yeni nesil iletişim araçlarıyla dünyayla entegre olduk.

Karakurt-Horasan Yolu

Erzurum'un Hızına Hız Kattık

Yusufeli-Artvin-Erzurum arasındaki ulaşım ağı

Erzurum'u diğer şehirlere bağlayan **devlet yollarını 1.073 kilometreye**; ilçe, belde ve köyleri şehir merkezine ulaştıran **il yollarını 607 kilometreye uzattık**. Böylece Erzurum'a erişimi daha hızlı ve güvenli hale getirerek **Erzurum'daki karayolunu 1.680 kilometreye ulaştırdık**.

ŞANLI TARİHİMİZE SAHİP ÇIKIYORUZ

TARİHİMİZLE ARAMIZDAKİ KÖPRÜLERİ KORUYORUZ

Erzurum ilinde **Şekerpınar, Ağaver, Pulur, Nebi, Kız, Çobandede, Sultanhamit I, Sultanhamit II, Sultanhamit III, Hacıbekir ve Pehlivanlı, Karaz, Çöğender, Tifnik ve Mülk Köprüleri**'nin restorasyonunu tamamladık.

Karaz Köprüsü

Pehlivanlı

Tifnik Köprüsü

Mevcut Bölünmüş Yolları Artırdık

Ülke geneline yayılan bölünmüş yol seferberliğinden Erzurum da üst düzeyde yararlandı. Şehirde **2002** yılsonuna kadar **49** kilometre bölünmüş yol yapılmışken, **2002-2023** yılları arasında **571** kilometre yeni bölünmüş yol yaparak Erzurum'un toplam bölünmüş yol mesafesini **620** kilometreye çıkardık.

BÖLÜNMÜŞ YOL GÜVENLİ ULAŞIM

BÖLGESEL TRENLER

**RAYLARDA YÜKSEK HIZLI, KALİTELİ,
KONFORLU SEYAHAT DÖNEMİ BAŞLATTIK**

ERZURUM İLİNDE İŞLETİLEN TRENLERLE

2015

76.950

2023

55.568

Erzurum ilinde işletilen trenlerle **2015 yılında 76.950 2023 yılında 55.568 yolcu taşımıştır.**

ANAHAAT

2019

20.869

2023

9.129

Turistik Doğu Ekspresi 2019 yılında **20.869 yolcu**; 2023 yılında **9.129 yolcu** taşımıştır.

Erzurum il sınırları içerisinde

246 KM'lik demiryolu ağı mevcuttur.

ERZURUM İLİMİZDE GERÇEKLEŞEN YÜK TAŞIMACILIĞI

2002 ve 2023 yıllarında taşınan yük miktarı:

2002

428.284

*NETTON

2023

175.701

21 Yılda Karayollarında Tarih Yazdık,

Dünyanın En Modern Yollarını Asil Milletimizin Önüne Serdik

2002-2020 Döneminde Yapılan Karayolu Çalışmaları

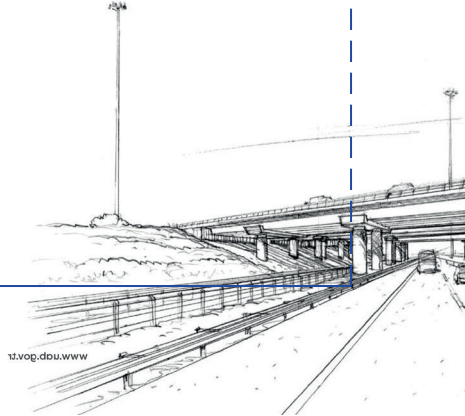
- Çobandede-Hınıs-Varto Yolu
(139 Km TY, 9 Km BY)
- Aksukapı Köprülü Kavşağı
- Erzincan İl Sınırı - Aşkale -
Erzurum - Pasinler - Horsan -
Ağrı İl Sınırı Yolu (Tetek)
(217 Km BY)
- Erzurum-Tekman Yolu
(66 Km TY)
- Erzurum-Çat-Karlıova Yolu
(81 Km BY)
- Pirinkayalar Tüneli
(2.272 m tünel, 1,07 Km TY
BSK)

- Horasan-Karakurt Yolu
(23 Km BY)

- İspir 10.Bölge Hududu (19,7 Km
BY BSK ,3 adet 2x1.441 m tünel

Yapımı Devam Eden Karayolu Çalışmaları

- Trabzon - Aşkale Yolu (Kop
Tüneli) (11.2 Km)
- 16. Bölge Hududu Tercan -
Aşkale Yolu (48 Km)

● Erzurum-Aziyiye
Ayr.-Çat-Karlıova Yolu
(Çirişli Tüneli Dahil)
(78.6 Km)

● Erzurum Ayrımı-İspir Yolu
(Dallıkavak Tüneli)
(30,3 Km)

● Kırık Tüneli Ve
Bağlantı Yolları
(15,8 Km)

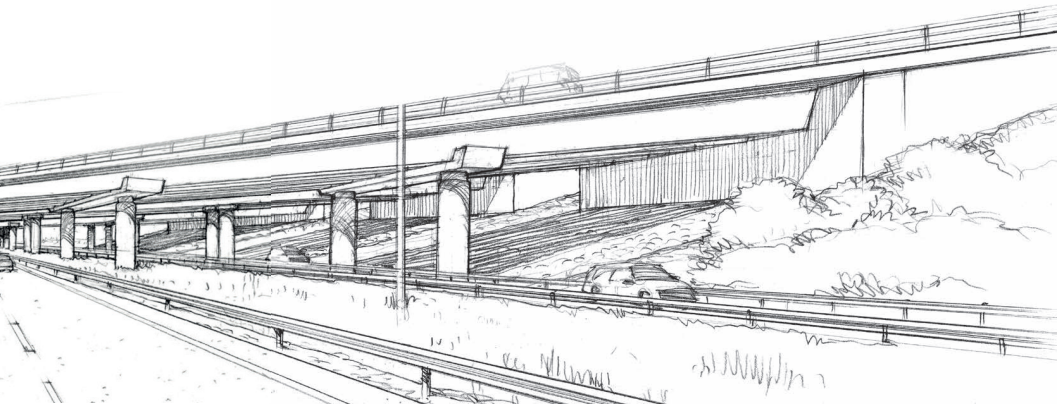
● Erzurum-Pasinler -
Horasan Yolu (74.4 Km)

● Horasan- Eleşkirt Yolu
(56.4 Km)

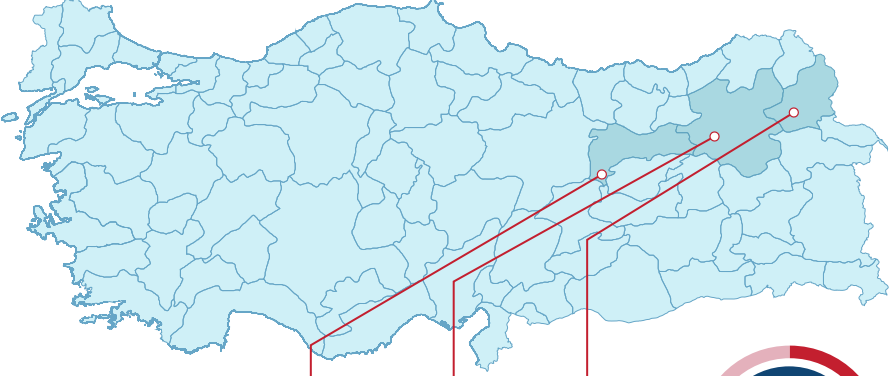
● (Köprüköy-Hınıs)
Ayrım Karayazı - Elmalidere -
Tutak Devlet Yolu
(78.6 Km)

● Olur-Ardanuç Yolu
(35.2 Km)

● Aşkale-Erzurum Yolu
Büyükgeçit Kavşağı
(0,8 Km)

Erzincan-Erzurum Kars Hızlı Tren Etüt Projesi

Hat Uzunluğu:
379 Km

Tasarım Hızı:
200 Km/s

ERZİNCAN ERZURUM KARS

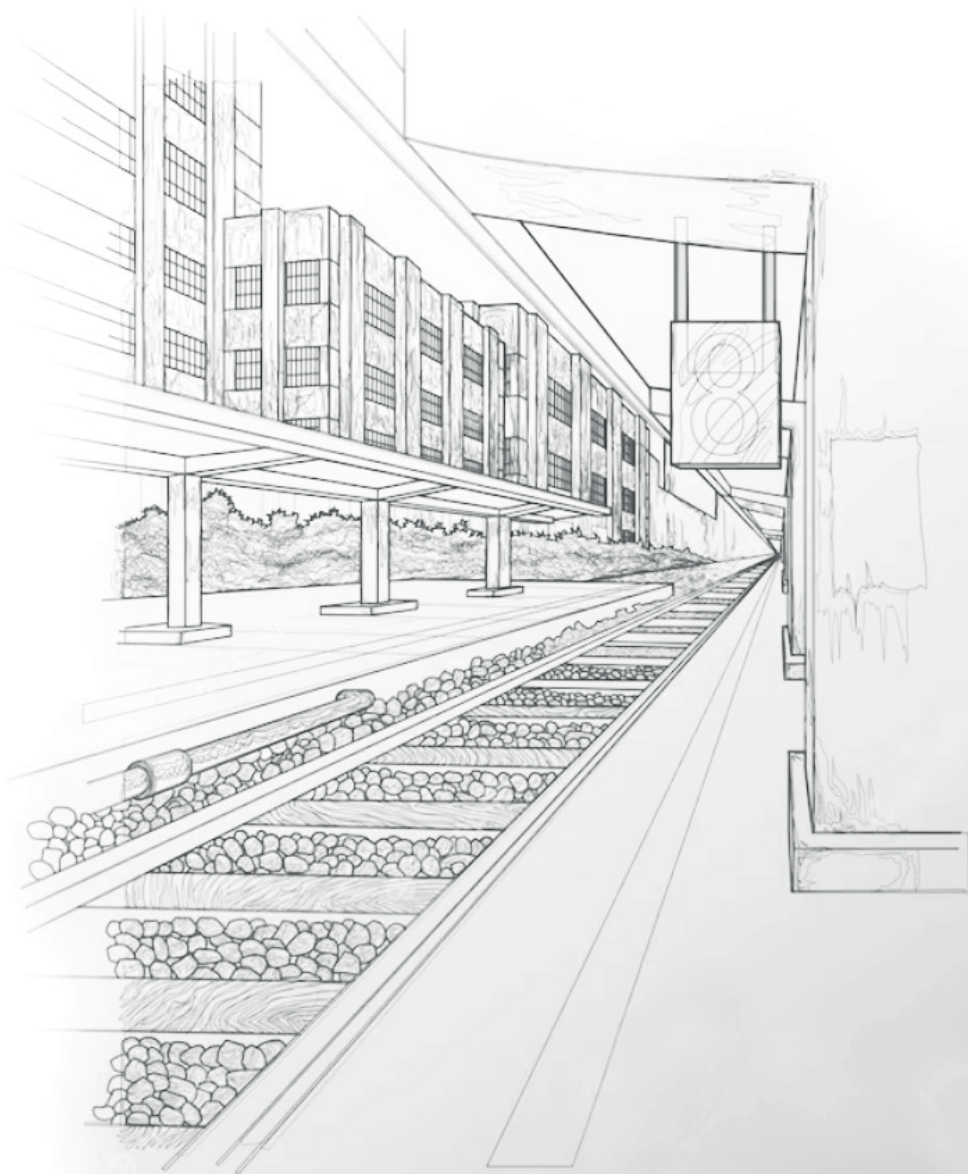
Erzincan-Erzurum ve Erzurum-Kars olmak üzere iki kesimden oluşmaktadır.

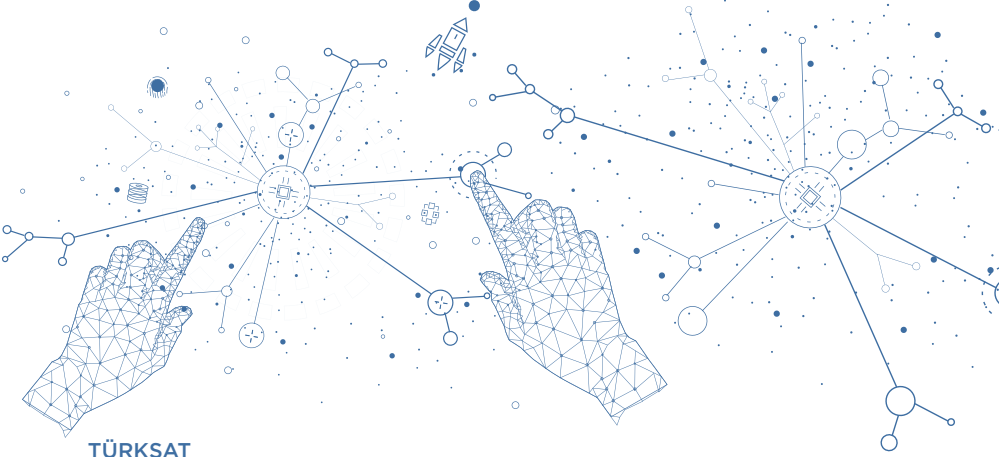
Projesinin sözleşmesini imzaladık.

Tarihi İpek Demiryolu Projesi'nin bir önemli kesimini de Erzincan-Erzurum-Kars Demiryolu Projesi oluşturmaktadır. 381 KM uzunluğunda 200 KM/SAAT hıza uygun, elektrikli, sinyalli ve çift hatlı olarak planladık. Proje; Erzincan-Erzurum ve Erzurum-Kars olmak üzere iki kesimden oluşmaktadır. İki kesimde de proje hazırlama çalışmaları devam etmektedir. Erzincan-Erzurum-Kars Hızlı Tren Hattı'nın tamamlanması ile Edirne'den Kars'a uzanan doğu-batı koridorumuzu tamamlayacak Erzincan, Londra'dan Pekin'e ulaşan ipek demiryolunun önemli bir parçası haline getireceğiz

Ulaşan ve Erişen Türkiye

TÜRKSAT

Türksat A.Ş.'nin yaptığı teknoloji ve şebeke yatırımları sonucunda; 2009 yılı Mart ayında Sayısal Kablo TV, 2008 yılı Nisan ayında Kablo İnternet, 2011 yılı Haziran ayında yüksek hızlı internet ve 2015 yılı Kasım ayında da ses hizmeti verilmeye başlanmıştır. 2023 yılı abone sayılarımız; Analog Kablo TV 33.412, Sayısal Kablo TV 30.903 ve Kablo İnternet (Kablonet) 31.929'dur.

Mobil Teknolojilere Geniş Bantta Koşuyoruz

İnşa ettiğimiz geniş bant İnternet altyapısı sayesinde Erzurum'da Genişbant Abone Sayısı 2023'te 691.534'e ulaştı. Daha hızlı ve ekonomik internet bağlantısı için Erzurum'da 2002 öncesi 1.199 kilometre olan fiber optik kablo uzunluğunu 9.937 kilometreye uzattık.

GSM Altyapısı Olmayan Yerleşim Yerlerine Altyapı Kurulması (2. Faz)

Başlama Tarihi:
2013-2016

Kurulum Sayısı:
168

Ptt Hizmette Rakip Tanımıyor

PTT'lerde yapılan işlem çeşitliliğini artırarak **755** kurum ve kuruluş ile **986** ayrı iş ve işlem yapılabilir hale getirdik.

PTT'de Hizmet Çeşitliliği Arttı

33 iş yeri ile **PTT** Erzurumluların hizmetindedir.

PTTmatik Erzurum'un Dört Köşesinde

33 PTTmatik ile **7 gün 24 saat** kesintisiz hizmet sunuyoruz.

Ptt Hizmetleriyle İhtiyaç Sahiplerine Destek Oluyoruz

- e-Dekont
- Ailelere Yardım, Eğitime Teşvik, Çocuklara Destek
- Asker Aileleri PTT'de
- Öksüz, Yetim ve Asker Çocuğu Yardım Ödemeleri PTT İş Yerlerinde
- Annelere Yapılan Doğum Yardımı Ödemeleri PTT İş Yerlerinde
- PTT İhtiyaç Sahibi Kadınların Yanında
- Kronik Hastalık Yardımı Ödemeleri PTT İş Yerlerinde
- PTT SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı Emeklilerinin Yanında
- Yaşlılara ve Engellilere Kapıdan Ödeme

- Muhtaç Hanelere Elektrik Tüketim Desteği
- Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıf Ödemeleri PTT' de
- Doğalgaz Tüketim Desteği Ödemeleri
- Kişisel Pul ile Anılarınıza Değer Katın
- e-Devlet Kapısı
- PTT Akıllı Esnaf Projesi
- Ulusal Elektronik Tebligat Sistemi (UETS)
- PTTPOS Hizmeti • PTTAVM.com
- Araç Km ve Muayene Sorgulama Hizmeti
- Araç Hasar Sorgulama Hizmeti
- Cumhuriyetimiz 100. Yılına Mektup Kampanyası

Havayolunda Büyük Dönüşüm

Erzurum'da bulunan havalimanı son 21 yılda yapılan yatırımlarla birlikte artık daha fazla yolcuya hizmet veriyor.

ERZURUM HAVALİMANI

Terminal Binası (m2):
12.950

Yolcu Kapasitesi (yolcu/yıl):
2.000.000

Pist:
3810x45 M
3810x30 M

Apron:
14
Uçak Park Yeri

Taksiyolu:
8
Adet

Karbonsuz Havalimanı

Engelsiz Havalimanı Kuruluşu

Şehre Uzaklık
13 KM

- Karbonsuz Havalimanı
- Engelsiz Havalimanı Kuruluşu
- Erişilebilirlik Belgesi

- Havalimanı uçakların güvenli bir şekilde iniş kalkış yapmalarını sağlayacak son teknolojiye sahip hava seyrüsefer yardımcı cihazlarıyla donatılmıştır.
- Erzurum Havalimanı'ndan dış hatlara da sefer yapılabilmekte olup hava hudut kapısıdır.
- 2002-2023 Aralık arası tamamlanan önemli yatırımlar: terminal binası, apron, teknik blok ve kule yapımı, PAT sahalarının onarımı, pist özel aydınlatma sisteminin CAT II'den CAT III'e çıkarılmasına yönelik altyapı işleri

HAVAYOLU GÖSTERGELERİ

	2002	2023	Artış (%)
Uçak Trafiği	1.742	7.596	336
Yolcu Sayısı	104.821	1.047.274	899

*2023 yılı istatistikleri kesinleşmemiştir.

2002 - 2023

yükseköğretim

ERZURUM

2

Devlet Üniversitesi

575.116

Toplam Öğrenci

384.187

Ön Lisans

177.087

Lisans

726

Profesör

435

Doçent

697

Dr. Öğretim Üyesi

867

Araştırma
Görevlisi

10.971

Yüksek Lisans

2.871

Doktora

334

Öğretim
Görevlisi

3.059

Toplam
Akademisyen

YENİ YÖK KONSEPTİ

2023 vizyonu doğrultusunda yenilikçi kimlik

Geçmişte kalan mücadeleciler YÖK'ten şikayetler, Yeni YÖK konsepti ile gerçekleştirilen uygulamalar ve düzenlemelerle yapılan yetki paylaşımı ve yetki devirleri ile artık son bulmuştur. Yükseköğretim Kurulu artık milletimize şekil veren kurumdan milletimizin değerlerine değer katan ve milletimize hizmet veren yeni bir kuruma dönüşürmüştür.

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU

2023-2024
AKADEMİK YILI AÇILIŞ TÖRENİ

9 EKİM 2023

2010
Kuruluş Tarihi

Devlet
Tür

366
Akademisyen

32
Profesör

55
Doçent

126
Dr. Öğretim
Üyesi

33
Öğretim
Görevlisi

120
Araştırma
Görevlisi

5.196
Toplam
Öğrenci

112
Doktora

770
Yüksek Lisans

4.314
Lisans

-
Ön Lisans

1957
Kuruluş Tarihi

Devlet
Tür

2.693
Akademisyen

694
Profesör

380
Doçent

571
Dr. Öğretim
Üyesi

301
Öğretim
Görevlisi

747
Araştırma
Görevlisi

569.920
Toplam
Öğrenci

2.759
Doktora

10.201
Yüksek Lisans

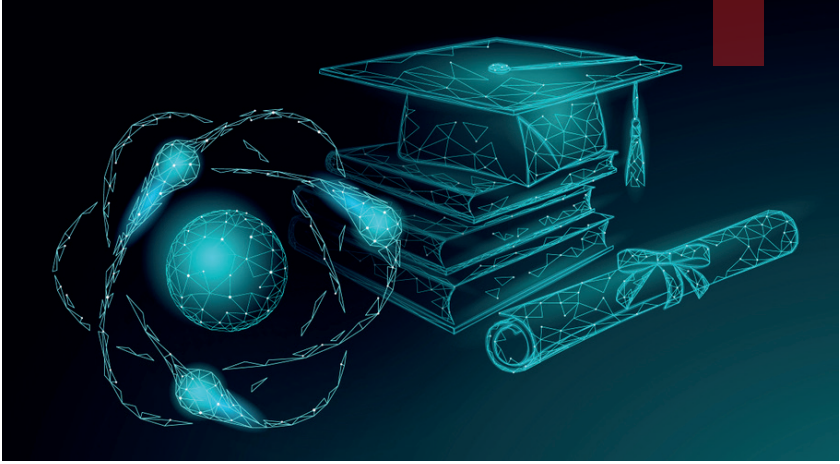
172.773
Lisans

384.187
Ön Lisans

Çeşitlilik

Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşma Projesi

Üniversiteler üstlendikleri misyon ve hedeflerini yerine getirirken uyguladıkları stratejiler ve iş birliği modelleri çerçevesinde kendilerine has kimliklere sahiptirler. Yükseköğretim sistemimizde tek tip üniversite yerine çoğulcu anlayışa uygun, çeşitlilik esaslı bir yapılanma oluşturulmuştur. Bu amaçla,

- Araştırma ve Aday Araştırma Üniversiteleri,
- Bölgesel Kalkınma Odaklı Üniversiteler,
- Tematik Üniversiteler,
- Mesleki Uygulama Ağırlıklı Üniversiteler

şeklinde yükseköğretim sistemimiz yeniden yapılandırılmıştır.

Misyon Farklılaştırması

Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşma Programı, Üniversitelerin, hem buldukları bölgeye olan katkılarını arttırmak hem de belirli alanlarda ihtisaslaşmalarını teşvik etmek amacıyla (2006 yılı ve sonrasında kurulmuş olan Üniversiteler arasından) seçilmiş olan 22 Bölgesel Kalkınma Üniversitesinin Bölgesel faaliyetlerinin desteklenmesine yönelik çalışmalar devam etmektedir.

Araştırma Odaklı İhtisaslaşma Programı (Araştırma Üniversiteleri): Köklü üniversiteler arasından seçilmiş olan 23 Araştırma Üniversitesinin, araştırma odağında misyonlarının farklılaştırılmasıyla küresel anlamda daha rekabetçi bir yapı kazanmaları için çalışmalar yürütülmektedir.

Araştırma Üniversiteleri Destek Programı: Ülkemiz yükseköğretim sisteminde üniversitelere yönelik hazırlanan Araştırma Odaklı İhtisaslaşma Programına dahil olan devlet üniversitelerine Kalkınma Planı öncelikleri ve üniversitelerin yetkinlikleri dikkate alınarak üniversitelerin eşleştirildikleri alanlardaki projelerde kullanılmak üzere yıllık performans puanları dikkate alınarak Strateji ve Bütçe Başkanlığı tarafından bütçe tahsisi yapılmıştır.

YÖK 100/2000 Doktora Projesi

Ülkemizin öncelikli alanlarındaki doktoralı insan kaynağına olan ihtiyacını karşılamak üzere, devlet üniversitelerindeki doktora programlarında öğrenim gören öğrencilere 2016-2017 Bahar döneminden başlayarak burs verilmesine ilişkin işlemler yürütülmektedir. Bir Türkiye projesi olan YÖK 100/2000 Doktora Projesi'nde belirlenen alanların dörtte üçü disiplinler arasıdır.

Robotik

Yapay Zeka

Nanoteknoloji

Sağlık ve Sosyal Bilimler Alanı

İlaç

Göç Çalışmaları

Fen ve Mühendislik

Deniz Hukuk

Aşı

Eğitimde Dijitalleşme

bu projede yer almaktadır. Programda bugün itibarıyla 5 bin civarında doktora öğrencisi bulunmaktadır. Mevcut öğrencilere destek verilmeye devam edilmektedir.

YÖK'un Öncülüğünde Başlatılan Süreçler İle Gerçekleştirilen Bazı Yasal Düzenlemeler

- Kalite Kurulunun Kurulması
- Yükseköğretim Kurumlarının Misyon Farklılaşması Odaklı İhtisaslaşmasının yasal zemine kavuşturulması
- Yükseköğretim Eğitim Programları Danışma Kurulu Kurulması
- Meslek Yüksekokulları Koordinasyon Kurulu Kurulması
- MYO'ların Organize Sanayi Bölgelerinde Açılışının Teşvik Edilmesi
- İş Yeri Odaklı Eğitimin Teşvik Edilmesi
- BAP Projelerinden Tezli Yüksek Lisans ve Doktora Öğrencilerin Bursiyer Olarak Desteklenmesi
- Emekli Öğretim Üyelerinin İhtiyaç Duyulan Alanlarda Sözleşmeli Olarak İstihdam Edilmesi
- Üniversitelerde Sermaye Şirketi Statüsünden Teknoloji Transfer Ofisleri Kurulması
- 7. Yıl Ücretli Araştırma izni (Sabbatical)
- Doktora Sonrası Araştırmacı İstihdamı (Post Doc)

- YÖK'ün yükseköğretim kurumlarına yetki devri kapsamında "kurumların ikinci öğretim lisansüstü öğretim ücretlerini belirleyebilmesi"
- Hâlihazırda yılda iki kez yapılabilen Doçentlik başvurusu sayısının artması
- Eğitim öğretimde kalite çitasını yükseltmek için öğretim görevliliği için asgari şart olarak tezli yüksek lisans şartı getirilmesi
- Vakıf yükseköğretim kurumlarının mali güçlük sebebiyle faaliyet izinlerinin kaldırılması yetkisinin objektif ölçütler doğrultusunda sınırlandırılması
- Vakıf yükseköğretim kurumlarında çalışan öğretim elemanlarına ödenen ücretin, Devlet yükseköğretim kurumlarında çalışan emsallerinden daha düşük olamayacağı yönünde düzenleme

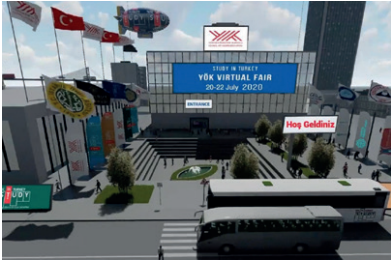
- Vakıf üniversitelerinde ücretsiz eğitim imkânı ile ilgili düzenleme (Vakıf üniversitelerinin tüm programlarına ilk yüzde onluk dilimde yerleşen öğrenciler, YÖK kararı ile burslu olarak okutulmakta iken bu oran yasal düzenleme ile yüzde %15'e çıkarıldı. Bu sayede 2020 yılında 11 bini aşkın öğrenci daha bu düzenleme ile ücretsiz eğitim imkânına sahip olmuştur.)
- Eğitim öğretimde kalite çitasını yükseltmek için öğretim görevliliği için asgari şart olarak tezli yüksek lisans şartı getirilmesi
- 50/d statüsündeki araştırma görevlilerinin doktora eğitimlerini tamamladıktan sonra kadroda bulunma sürelerinin 1 yıl +1 yıl olmak üzere 2 yıl daha mümkün hale gelmesi
- 2547 sayılı Kanunun ek 34 üncü maddesinde düzenleme yapılarak doktora sonrası sözleşmeli araştırmacı istihdamının teşvik edilmesi

Türkiye Yükseköğretimde Cazibe Merkezi Haline Gelmiştir

Türk yükseköğretiminin cazibe merkezi haline getirilerek gelecek üniversitemizdeki uluslararası öğrenci ve öğretim elemanlarının artırılması amacıyla birçok çalışma yürütülmüştür. Bu kapsamda yükseköğretim kurumlarının yurtdışından öğrenci kabul kontenjanları ile ilgili kısıtlama kaldırılmış, Dünyada ilk defa yabancı uluslararası öğrenci burs programı oluşturulmuş, öğrenci ve öğretim elemanlarının uluslararası hareketliliği desteklenmiş ve Study in Turkey projesi hayata geçirilmiştir. YÖK tarafından yeni koronavirüs salgını sürecinde Türk üniversitelerinin yurt dışında dijital ortamlarda tanıtılması için;

Türkiye Yükseköğretimde Cazibe Merkezi Haline Gelmiştir

Türk yükseköğretiminin cazibe merkezi haline getirilerek gelen üniversitemizdeki uluslararası öğrenci ve öğretim elemanlarının artırılması amacıyla birçok çalışma yürütülmüştür. Bu kapsamda yükseköğretim kurumlarının yurtdışından öğrenci kabul kontenjanları ile ilgili kısıtlama kaldırılmış, Dünyada ilk defa yabancı uluslararası öğrenci burs programı oluşturulmuş, öğrenci ve öğretim elemanlarının uluslararası hareketliliği desteklenmiş ve **Study in Turkey** projesi hayata geçirilmiştir. YÖK tarafından yeni koronavirüs salgını sürecinde Türk üniversitelerinin yurt dışında dijital ortamlarda tanıtılması için; **“STUDY IN TÜRKİYE YÖK SANAL FUARI 2020”** gerçekleştirildi.

Sayfa Ziyareti:
259.417

Toplam:
164 Ülkeden Ziyaretçi Girişi Yapıldı

YÖK Sanal Laboratuvar Projesi

"YÖK Sanal Laboratuvar Projesi" ile

GENEL KİMYA

FİZİK LABORATUVARI
DERSLERİ SANAL
ORTAMDA VERİLMEMEYE
BAŞLANDI.

Dijital Dönüşüm Projesi'nde yer alan;
46 Üniversiteye Açıldı.
17 bin öğrencinin istifadesine sunuldu.
Bu projenin önümüzdeki yıl yaygınlaştırılması
hedeflenmektedir.

YÖK Anadolu Projesi

Anadolu'nun dört biryanında, birer gurur abidesi olarak yükselen üniversitelerimizin gelişimine destek verecek bu proje ile Anadolu'daki yeni gelişen üniversiteler nispeten daha gelişmiş üniversitelerle eşleştirilerek eksiklikler hızla giderilecek.

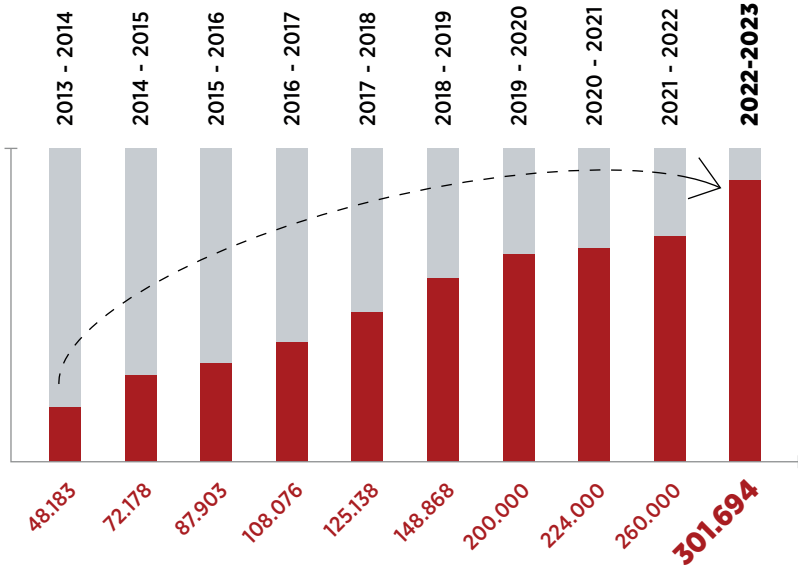
Uluslararası Öğrenci Burs Programı

Sayın Cumhurbaşkanımızın özel destek verdiği Türk, akraba ve kardeş ülkelerdeki öğrencilerin Türkiye üniversitelerinde okumalarını sağlamak; gelecekte ülkeleriyle ülkemiz arasında köprüler oluşturmak amacıyla ülkemizde ve hatta dünyada daha önce benzeri uygulanmamış olan Uluslararası Öğrenci Burs Programı YÖK tarafından kurgulanmış ve halen başarı ile yürütülmektedir. Bu program ülkemizin uluslararası alanda görünürlüğüne ve gücüne hizmet etmekte, aynı zamanda Yeni YÖK'ün özgün burs politikasını da desteklemektedir.

Uluslararası Öğrenci Sayısında Sıçrama

Son dört yıldır uluslararası öğrenci sayısındaki artış oranı diğer Avrupa ülkelerinin uluslararası öğrenci sayısındaki artış oranı ile karşılaştırıldığında Türkiye açık ara birinci sıradadır.

YÖK'ün uluslararasılaşmada en büyük başarısı yabancı uyruklu uluslararası öğrenci sayısındaki sıçramadır. 2014'de 48 bin olan yabancı uyruklu uluslararası öğrenci sayısı, 2020'de 200 bine ulaştı. Türkiye yükseköğretimde uluslararası öğrenciler için çekim merkezi olma yolunda önemli bir ilerleme kaydederek, 2018 yılında sahip olduğu uluslararası öğrenci sayısı bakımından dünyada **ilk 10 ülke** arasına girme başarısı göstermiştir.

Yükseköğretimde Dijital Dönüşüm Projesi

YÜKSEKÖĞRETİMDE
DİJİTAL DÖNÜŞÜM
PROJESİ 2018 YILINDA
BAŞALTILDI.

Yükseköğretim Kurulu tarafından iki yıl önce “Yükseköğretimde Dijital Dönüşüm Projesi” başlatıldı. Bu proje kapsamında şu ana kadar;

16
üniversitemizde

“Dijital Çağda
Yükseköğretimde
Öğrenme ve Öğretme”

10 binin üzerinde
öğretim elemanına

61 binin üzerinde öğrenciye
“Dijital Okur-Yazarlık”
dersi verildi.

Dijital Dönüşüm Projesinde Yenilikçi Adımlar Atıldı (YÖK - CISCO BİRLİĞİ)

Üniversitelerinden seçilen bir grup akademisyene “siber güvenlik” ve “ağ yönetimi” konularında CISCO Network Akademi tarafından ücretsiz sertifika eğitimi verilmeye başlandı.

AÇIK BİLİM - AÇIK ERİŞİM

Kamu kaynaklarıyla desteklenen bilimsel araştırmaların, verilerin ve eğitim malzemelerinin açık erişim alt yapısı aracılığıyla herkesin erişimine açılması bilimsel araştırmaların görünürlüğünü ve etkisini artırmakta, böylece bilimsel keşif yapma ve yenilik (inovasyon) sürecini hızlandırarak refahın artmasına katkıda bulunmaktadır.

“Dijitalleşen YÖK” adıyla 2019 yılında başlatılan ve “Açık Bilim ve Açık Erişim” çalışmaları bağlamında gerçekleştirilen bir dizi düzenleme sonunda açık bilim / açık erişimde önemli mesafeler kat edilmiştir.

“YÖK Açık Bilim Sistemi Yazılım Projesi” kapsamında Yükseköğretim Açık bilim platformu oluşturulmuş ve YÖK’ün kurumsal uygulaması olan “Yükseköğretim Bilgi Sistemi” (YÖKSİS) ile entegrasyonu sağlanmıştır. Kurumsal ihtiyaçlar ve yerelleştirme gereksinimleri doğrultusunda yeni baştan ele alınan açık kaynaklı sistem üzerinde performans iyileştirmeleri yapılarak Ulusal tez merkezinde bulunan tezlerin üst verileri ve tam metinleri açık bilim ortamına aktarılmıştır. Toplamda 697.000 Tez üst verisi ve tam metinleri (pdf) hazırlanan açık bilim platformuna aktarılmıştır. OAI (Open Archives Initiative), DSpace Members, OpenDOAR, ROAR, OpenAIRE sistemlerine üyelik yapılarak Avrupa Açık Erişim Altyapısına dahil olunmuştur. Projenin ikinci kısmı olan Yayınlar (Makale, Kitap vb.) için altyapı çalışmaları devam etmektedir.

Geleceğin Meslekleri Çalışması

Yükseköğretim tarihinde ilk kez Yükseköğretim Kurulunca,

Yükseköğretimde gelecekte öne çıkacak yetkinlikler ve mesleki eğilimlere dair kavramları ve tartışmaları gözden geçirmek ve bu bağlamda, yükseköğretimde bu bilgileri ve yetkinlikleri edindirebilmek için etkin yapısal sistemleri ortaya koymak amacıyla Geleceğin Meslekleri Çalışması yürütülmüştür.

“Dijital Medya ve Pazarlama”

“Engelliler için Destek Programı”

“Üç Boyutlu Modelleme”

“İnsansız Hava Aracı”

“Yapay Zeka Mühendisliği”

“Teknolojileri Operatörlüğü”

“Yazılım Geliştirme” gibi alanlarda lisans ve ön lisans programları açılmıştır. Söz konusu çalışma tamamlanmıştır.

Meslek İcrasına Yönelik Bazı Programlar İçin Başarı Sırası Şartı Getirilmesi

Kamuoyunun ve akademinin hassasiyetleri ve görüşleri de dikkate alınarak Tıp, Hukuk, Mühendislik, Öğretmenlik, Mimarlık, Eczacılık ve Diş Hekimliği programları için başarı sırası şartı getirildi.

Tarım, Ziraat, Orman, Su Ürünleri ve Hayvancılık Programlarına Yönelik İyileştirici Tedbirler

Yükseköğretim Kurulu tarafından Türkiye'nin öncelikli alanlarında stratejik önem arz eden tarım, ziraat, orman, su ürünleri, yer bilimleri ve hayvancılık odaklı lisans programları için ilk kez 2016-2017 eğitim öğretim yılında "YÖK Destek Bursları" verilmeye başlanmıştır.

Fen ve Mühendislik Öğrencilerinin Sanayi Eğitimlerinin Desteklenmesi

Fen ve mühendislik bilimlerinde lisans düzeyinde eğitim gören öğrencilerin alanları ile ilgili özel sektör işletmelerinde, teknoparklarda, araştırma altyapılarında, Ar-Ge merkezlerinde ya da sanayi kuruluşlarında bir dönem uygulamalı eğitim yapmaları teşvik edilmektedir.

YÖK - TEBİP

Türkiye'nin kalkınmasında öncelikli alanların başında gelen Temel Bilimler programlarında;

BİYOLOJİ

KİMYA

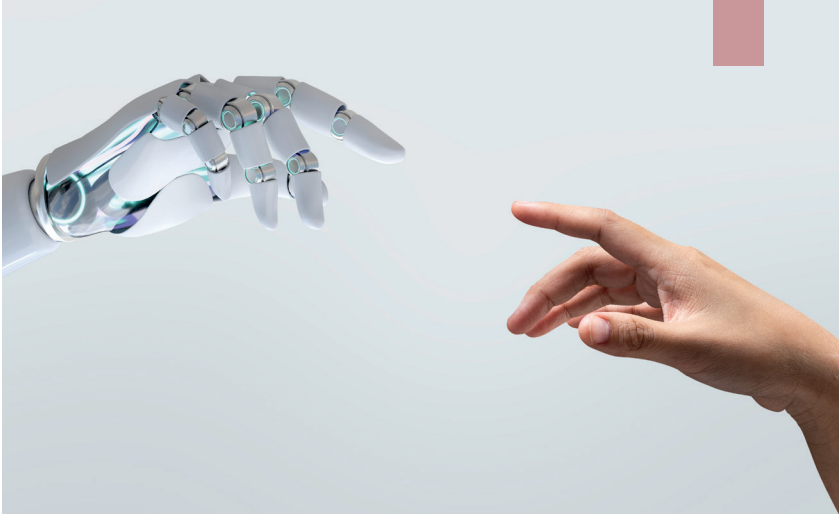
FİZİK

MATEMATİK

YKS ile ilk üç sırada yerleşen öğrenciler için üstün başarı sınıfları oluşturuldu. Bu program başarılı temel bilimler öğrencileri için, özel bir müfredat, farklı üniversite hocalarından ders alma, yabancı dil desteği gibi ek uygulamalarla nitelikli entelektüel bilim adamlarının yetiştirilmesine lisans düzeyinde başlamayı hedeflemektedir. Üniversite öğrencisinin entelektüel düzeyini yükselten, onu münevver kılan, onun şahsiyetini olgunlaştıran bir program olan Felsefe programı için öğrenci dostu YÖK, 2020 yılında ilk kez Felsefe lisans programlarını YÖK Destek Bursları kapsamına dâhil etti. Söz konusu proje tamamlandı. Kapsamında yeni desteklenen öğrenci bulunmamakta. Mevcut öğrencilerin desteklenmesine devam edilmektedir.

YÖK Gelecek Projesi

Bu yıl başlatılan bir diğer proje "YÖK-Gelecek Projesi"dir. İki aşamadan oluşan projenin birinci aşaması: "Öncelikli Alanlarda Araştırma Görevlisi istihdamı", ikinci aşaması ise "Öncelikli Alanlarda Öğretim Üyesi" istihdamıdır.

	Yapay Zeka		Enerji Depolama		Genişbant Teknolojileri
	Veri Bilimi		Büyük Veri ve Analitiği		Mikro ve Nanoteknoloji
	Bulut Bilişim		Akıllı ve Yenilikçi Malzemeler gibi öncelikli alanlarda Araştırma Görevlisi alımı		

gibi ülkemizin kalkınma yolundaki "kritik teknoloji" alanlarında öğretim üyesi atamalarına yönelik proje hayata geçirildi. Söz konusu proje tamamlandı.

Mesleki Eğitim Kapsamında Yapılan Çalışmalar Osb'lerde Kurulan Myo'lara Destek

- Ülkenin kalkınmasında ve istihdamın artmasında imalat sektörü kapsamındaki alt sektörler önemli rol almaktadır. "Yükseköğretimden Endüstriye Nitelikli İnsan Gücü Yetiştirme Projesi" kapsamında öğrencilerin mesleki becerilerini ileri düzeye çıkarmak, iş hayatına uyumlarını sağlamak ve işyerinde eğitimi teşvik etmek amacıyla 2017-2018 eğitim ve öğretim yılından itibaren Organize Sanayi Bölgesi içinde kurulan 16 Meslek Yüksek Okuluna öğrenci başına eğitim desteği verilmeye başlanmıştır.

Destek verilen alanlar:

- Alternatif Enerji Kaynakları Teknolojisi
- Biyomedikal Cihaz Teknolojisi
- Elektronik Teknolojisi

- Endüstri Ürünleri Tasarımı
- Endüstriyel Kalıpcılık
- Gıda Teknolojisi
- İklimlendirme ve Soğutma Teknolojisi
- Kaynak Teknolojisi
- Kimya Teknolojisi
- Lojistik

- Makine

- Mekatronik

- Otomotiv Teknolojisi

- Tekstil Teknolojisi

- Ayakkabı Tasarım ve Üretimi

- Dijital Fabrika Teknolojileri

- Metalurji

- Elektrik/Elektrik Enerjisi
Üretim, İletim ve Dağıtım

- Hibrid ve Elektrikli Taşıtlar
Teknolojisi

- İPolimer Teknolojisi

- Silah Sanayi Teknikerliği

- Tekstil ve Halı Makineleri

- Uçak Teknolojisi

- OSB MYO'larda; 74 Önlisans Programında Öğrenim Gören 4.315 Öğrenci için Her Yıl Öğrenci Başına Ortalama 6.932 TL Eğitim Desteği verilmektedir.

Avrupa Yükseköğretim Alanı 2020: Bologna Süreci Uygulama Raporu Türkiye Karnesi

2020 yılı Bologna Süreci Uygulama Raporu'na göre; yükseköğretime kayıtlı öğrenci sayısı bakımından Türkiye, Avrupa Yükseköğretim Alanı'nda birinci sırada yer almaktadır. Raporla yükseköğretim sisteminde yaşanan bu nicel genişlemeye paralel olarak ülkemizin Bologna sürecinde birçok alanda pek çok Avrupa ülkesinden daha iyi performans gösterdiği ortaya konmuştur. Türk yükseköğretim sistemi 2020 yılında;

- Dış Kalite Güvencesi ile Avrupa Kredi Transfer Sisteminin (AKTS) Uygulanmasının İzlenmesi,
- Diploma Eki Uygulanma Düzeyi,
- Ulusal Yeterlilikler Çerçevesinin Uygulanma Düzeyi,
- Yükseköğretimde Avrupa Kalite Güvencesi Kayıt Ajansına (EQAR) Kayıtlı Ajansların Sınır Ötesi Kalite
- Güvencesine Açıklık Düzeyi
- Akademik Hedefler için Otomatik Tanıma Düzeyi

başlıklı beş alanda 5 üzerinden **5 tam puan** almıştır. Ayrıca, Türkiye'nin "Dış Kalite Güvence Sistemi'nde Öğrenci Katılım Düzeyi" ve "Dış Kalite Güvencesinde Uluslararası Katılım Düzeyi" ile "Non-formal ve Informal Önceki Öğrenmenin Tanınması" başlıklı alanlarında karne notu 5 üzerinden 4'dür. Rapora göre ülkemizin özellikle yetersiz grupların yükseköğretime erişimi, devamı ve hareketliliği, öğrencilere sağlanan kredi ve hibelerin taşınabilirliği ile dış kalite güvence sisteminin gelişimi alanlarında karne notu üye ülkeler ortalamasında ya da biraz altındadır. Bu alanlarda alınacak tedbirler ile önümüzdeki dönem Türkiye'nin notunun üye ülkelerin ortalamalarına çıkarılması hedeflenmektedir.

Yükseköğretim Kurulu Akademik Hareketlilik Projesi

Yükseköğretim Kurulu Akademik Hareketlilik Projesinin hazırlık çalışmalarına 2022 Yılında başlanılmıştır. Köklü üniversitelerin yetişmiş akademik kadro ve birikimini, 2006 yılından sonra kurulan yeni üniversitelerin istifadesine sunacak Proje için 57 üniversite; 100'ün üzerinde farklı uzmanlık alanındaki öğretim üyesi ihtiyacını Yükseköğretim Kuruluna bildirmiş olup YÖK Akademik Hareketlilik Projesiyle 43 temin edici üniversite gönüllük esasına göre 43 üniversitenin öğretim üyesi ihtiyacını karşılamak için görevlendirilmiştir. Projenin uygulanmasına Proje kapsamında görevlendirilecek ve özlük hakları kurumlarında devam edecek öğretim üyeleri görev yapacakları kurum kadrolarında çalışanlara sağlanan diğer haklardan da yararlanacaktır. YÖK Akademik Hareketlilik Projesine katkı sağlayan birimlerin teşvik edilmesi amacıyla Devlet Yükseköğretim Kurumlarında Öğretim Elemanı Norm Kadrolarının Belirlenmesine ve Kullanılmasına İlişkin Yönetmelik'te yapılan değişiklikle, Yükseköğretim Kurulu Akademik Hareketlilik Projesi kapsamında en az iki yarıyıl öğretim üyesi görevlendiren birimler anılan Yönetmelikte belirlenen 3/4 azami unvan oranına ilişkin düzenlemeden istisna tutulmuştur. Projenin uygulanmasına 2022-2023 Eğitim ve Öğretim Yılı Bahar Döneminde başlanacak ve 2023-2024 Güz Döneminden itibaren kapsamı daha da genişletilecektir.

Üniversite Sanayi İş Birliği Geliştirme Projesi

Yükseköğretim alanının sanayi ve iş dünyasına, iş dünyasının yükseköğretim alanına karşılıklı katkı ve desteğini en etkin biçimde gerçekleştirmek üzere sorunları tespit edip Yükseköğretim Kurulu'na öneriler sunmak amacıyla YÖK bünyesinde 2015 yılında YÖK-Üniversite-Sanayi İşbirliği Komisyonu oluşturulmuştur. Bu komisyonda ilgili bakanlıklar, başkanlıklar ve özel sektör temsilcileri bulunmaktadır. Komisyon marifetiyle projelerin bir an önce hayata geçirilmesi, daha hızlı karar alınması, tüm hizmetlerde sonuç odaklı olunması ve tüm süreçlerde verimlilik odaklı çalışılarak yeniliklere hızla adapte olunması sağlanarak ülkemizin stratejik hedeflerine ulaşılmaya çalışılmaktadır. Komisyon çalışmaları kapsamında alınan kararlar 11. Kalkınma Planı'nda da yer almıştır.

Siber Güvenlik Meslek Yüksekokullarının Açılması

Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi (DDO) ve Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) arasında siber güvenlik alanında yetkin ve nitelikli iş gücü sağlanması amacıyla Siber Güvenlik Meslek Yüksekokulları açılmasına ilişkin protokol imzalandı. Protokol kapsamında siber güvenlik alanında yetkin ve nitelikli iş gücü inşa edilmesine yönelik "Siber Güvenlik Meslek Yüksekokulları"nın açılması, söz konusu okullar için siber güvenlik öğretim programlarının geliştirilmesi, yükseköğretimde mevcut siber güvenlik eğitim içeriklerinin zenginleştirilmesi, siber güvenlik öğretim programlarının yaygınlaştırılması ve siber güvenlik alanındaki istihdamın artırılması amaçlanmaktadır.

ÖDÜLLER

Üstün Başarı Ödülleri:

Üniversitelerdeki bilimsel araştırma ile gerçekleştirilen çalışmaları, projeleri, tezleri ve topluma hizmet faaliyetlerini teşvik etmek amacıyla, YÖK tarafından 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında ilk kez hayata geçirilmiştir. Her yıl Cumhurbaşkanlığı Külliyesinde gerçekleştirilen ilgili yılın akademik açılış töreninde ödülü almaya hak kazananlara Cumhurbaşkanlığı tarafından üstün başarı ödülü verilmektedir.

Yükseköğretimin misyonuna uygun, özgün, yenilikçi ve üstün nitelikli her türlü bilimsel araştırma ve çalışmalar ile gerçekleştirilen bilimsel etkinlikler, desteklenen ve/veya yürütülen bilimsel araştırma-geliştirme projeleriyle ilgili çalışma ve uygulamaları teşvik etmek üzere Yükseköğretim Kurulu tarafından verilen YÖK Üstün Başarı Ödülleri; bireysel ödül, kurumsal ödül, özel alan ödülü ve özel ödüllerdendir.

● Bireysel Ana Başlık Altında Verilen Ödüller:

Güzel Sanatlar ve Mimarlık Ödülü
Sosyal ve Beşeri Bilimler Ödülü
Sağlık ve Spor Bilimleri Ödülü
Fen ve Mühendislik Bilimleri Ödülü

● Özel Alan Başlık Altında Verilen Ödüller:

Milli Yenilik Ödülü
Bilim Diplomasisi Ödülü

● Kurumsal Ana Başlık Altında Verilen Ödüller:

Dijital Dönüşüm ve Büyük Veri Çalışmaları Ödülü
Toplumsal Sorumluluk Ödülü
Uluslararası İş Birliği Ödülü
Üniversite-İş Dünyası İş Birliği Ödülü
Yerel Kalkınmaya Katkı

● Özel Ödül Başlık Altında Verilen Ödül:

İlme ve Talebeye Hizmet Ödülü

Engelsiz Üniversite Ödülleri:

Bireysel farklılıkları toplumsal bütünlüğe dönüştürmek ve sağlanan hizmetlere ulaşılabilirlik, adalet ve sosyal devlet anlayışının bir tezahürü o ülkenin gelişmişlik düzeyinin göstergesidir. Bu sebeple erişilebilirlik; engelli bireylerin sosyal hayata katılabilmeleri açısından üzerinde önemle durulması gereken konuların başında gelmektedir.

Toplumsal yaşamın her alanında olduğu gibi üniversitelerin de engelli öğrencilere yönelik vermekte olduğu yükseköğretimin kalitesi ve düzeyi; üniversitenin sağlamış olduğu imkânlar ile doğrudan ilgilidir.

Üniversite kampüs sınırları içerisinde engelli bireylerin tam, etkin ve eşit katılımını sağlamak amacıyla gerçekleştirilen çalışmaların tespiti ve başarılı bulunanların ödüllendirilmesi ayrıca kamuoyunda farkındalık oluşturulması adına 2018-2019 eğitim öğretim yılından başlayarak Engelsiz Üniversite Ödülleri verilmeye başlanmıştır.

Engellilerin sağlık ve bakımdan kaynaklanan sorunlarının yanında, eğitim, sosyal ve kültürel sorunlarının çözümü için teşvik edici çalışmalar ve projeler kapsamında, ilk kez 2018-2019 eğitim öğretim yılında Engelsiz Üniversite Bayrak ve Engelsiz Üniversite Program Nişanı kategorilerinde verilen Engelsiz Üniversite Ödülleri, 2019-2020 eğitim öğretim yılı için Engelli Dostu Bireysel Ödülleri de eklenerek kapsam genişletilmiştir.

e-Devlet Kapısı Üzerinden e-Transkript Belgesi Temini

 e-Devlet Kapısı Kimlik Doğrulama Sistemi

Giriş Yapılacak Adres www.turkiye.gov.tr
Giriş Yapılacak Uygulama [e-Devlet Kapısı](#)

[e-Devlet Şifresi](#) [Mobil İmza](#) [e-İmza](#) [T.C. Kimlik Kartı](#) [İnternet Bankacılığı](#)

T.C. Kimlik Numaranızı ve e-Devlet Şifrenizi kullanarak kimliğiniz doğrulandıktan sonra işleminize kaldığınız yerden devam edebilirsiniz. [e-Devlet Şifresi Nedir, Nasıl Alınır?](#)

* T.C. Kimlik No

[Sanal Klavye](#) [Yazarken Gizle](#)

* e-Devlet Şifresi

[Sanal Klavye](#) [Şifremi Unuttum](#)

[İptal Et](#) [Sisteme Giriş Yap](#)

© 2019, Ankara - Tüm Hakları Saklıdır [Gizlilik ve Güvenlik](#) [Hızlı Çözüm Merkezi](#)

Cari sistemde sadece 4 üniversitemiz e-devlet kapısı üzerinden e-transkript belgesi verebilmektedir. Yükseköğretim Kurulunun başlattığı projenin 2020 yılı sonu itibariyle sonuçlanması ile Yükseköğretim sistemimizdeki tüm öğrenciler buldukları her yerden ücretsiz e-devlet kapısı YÖK üzerinden e-transkript belgesi alabileceklerdir. Yükseköğretim öğrencilerinin devletten talep ettikleri ilk sıradaki istekleri bu proje ile karşılanmış olacaktır.

Kamu kurumlarının yanında transkript belgesine ihtiyaç duyan diğer kurumlarında ihtiyacını karşılamak ve öğrencilerin işlerini kolaylaştırmak amacıyla transkript belgesi 09 Mayıs 2021 tarihinden itibaren e-Devlet kapısı üzerinden verilmeye başlandı.

Transkript belgeleri e-devlet kapısı üzerinden "Türkçe ve İngilizce" olarak çift dilde de alınabiliyor. Öğrenci ve mezunların online olarak alacağı Barkodlu/Karekodlu belgeler kurum ve kuruluşlara yapılacak başvuru ve işlemlerinde kullanılabilir.

Yükseköğretim sistemindeki öğrenci ve mezunlar buldukları her yerden ücretsiz e-devlet kapısı üzerinden e-transkript belgesi alabilmektedirler.

26 Ocak 2024 tarihi itibari ile toplam 22.297.399 transkript belgesi verilmiştir.

2022 yılında 8.103.724 ve 2023 yılında 3.478.509 transkript belgesi verilmiştir.

Diğer Önemli İş Birlikleri/Projeler/Programlar

Ortak Uygulama ve Araştırma Merkezi; Ulusal hedef ve politikalar kapsamında belirlenen öncelikli alanlarda bilimsel ve teknolojik gelişmeye katkı sağlayacak nitelikteki araştırma için birden fazla devlet yükseköğretim kurumunun iş birliği ile koordinatör yükseköğretim kurumunun bünyesinde ortak uygulama ve araştırma merkezinin kurulmasıdır.

Sürdürülebilir ve İklim Dostu Kampüs Projesi; Kurulumuz Başkanlığı koordinasyonunda başta devlet üniversiteleri olmak üzere tüm üniversitelerde yer seçimi, tasarım, inşaat, işletme, bakım, tadilat, yıkım ve atıkların bertarafını kapsayan yaşam döngüsü boyunca sürdürülebilir, enerji verimli, doğayla uyumlu ve çevreye asgari düzeyde zarar veren kampüslerin oluşturulması, bu alanda duyarlılık ve farkındalığa yönelik çalışmaların gerçekleştirilmesi; üniversitelerde enerji kaynaklarının ve enerjinin verimli ve etkin kullanılması, israfın önlenmesi ve yenilenebilir enerji kullanımının sağlanması ile enerji maliyetinin bütçe üzerindeki yükünün hafifletilmesi, sıfır atık uygulamalarının yaygınlaştırılması, çevrenin korunması, üniversitelerin sürdürülebilir ve iklim dostu kampüs dönüşümü sürecinde gerekli finansman araçlarına erişimi konusunda desteklenmesi yönünde, taraflar arasında işbirliği konularının belirlenmesi ve uygulanması amacıyla Başkanlığımız ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı arasında gerçekleştirilen Sürdürülebilir ve İklim Dostu Kampüs Oluşturulması Alanında İş Birliği Protokolü imzalanmıştır. Protokol kapsamında ilk etapta YÖK Yürütme Kurulu tarafından 11 pilot üniversite belirlenmiştir.

Muhtar Akademisi Projesi; Yerel yönetim yapımızın temel taşı olan muhtarlarımızın daha etki, verimli ve nitelikli hizmet verebilmelerinin yanı sıra insan odaklı, doğru iletişim temelli bir anlayışla çalışmalarını sürdürebilmelerini sağlama amacı taşımaktadır. Muhtarlarımızın eğitim durum ve ihtiyaçlarına hitap edecek şekilde oluşturulacak özel bir eğitim modülü ile Başkanlığımız ve İçişleri Bakanlığı arasında yapılan protokolle muhtarlarımıza ücretsiz eğitimler verilmesi planlanmaktadır.

YÖK-TUSAŞ İş Birliği; YÖK ile TUSAŞ arasında yapılan görüşmeler çerçevesinde 24 Haziran 2022 Cuma günü TUSAŞ'ta iş birliği protokolü imzalanmıştır. Protokol törenine Araştırma Üniversiteleri rektörleri de katılım sağlamıştır. Bilimsel Araştırma Programı kapsamında üniversitelerimizde doktora yapan 200 öğrencisinin TUSAŞ'ın belirlediği konularda çalışmaları planlanmaktadır.

Enerji Akademi Programı İş Birliği Protokolü; Yükseköğretim Kurulu (YÖK) ile Elektrik Üretim A. Ş. (EÜAŞ) arasında "Enerji Akademi Programı İş Birliği Protokolü" imzalanmıştır. Protokol kapsamında Gazi Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Marmara Üniversitesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi "Enerji Akademi Üniversiteleri" olarak belirlenmiştir. Protokol kapsamında enerji alanında uzun vadeli stratejiler, uygulamalar ve katma değeri yüksek milli teknolojilerin geliştirilmesi amacıyla üniversiteler tarafından giderleri EÜAŞ tarafından karşılanmak üzere enerji alanında projeler yürütülmesi hedeflenmektedir. Proje başvuruları tamamlanmıştır. Enerji Akademi İdari Kurulunca proje değerlendirme süreci devam etmektedir.

**TÜRKİYE
YÜZYILI**

**AK PARTİ
AR-GE VE EĞİTİM
BAŞKANLIĞI**